

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030. — nočna 2996, 2994 in 2030

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

V zagati

Kam koraka naša kultura, in kaj tvori nje-
no bistvo? Menda človeštvo še nikoli ni tako
vneto razpravljalo o tem načelnem vprašanju
kakor sedaj. Zdi se, da je Amerikancem še naj-
lažje smatrati sodobno, tehniško civilizacijo za
nedvomen napredek. Tako sklepa S. Bent v svo-
ji zanimivi knjigi o »strojnem človeku« (Ma-
chine made man). Stroji, pravi, ne zaslužijo,
temveč oprostijo človeka, ker mu olajšajo boj
za obstanek. Avtor sviri samo pred »tovarni-
škimi«, šablonskim mišljenjem, onim povpreč-
nim svetovnim nazorom, ki ga osvoji posamez-
nik prav tako lahko, kakor natakne gotovo
obleko. Namesto temeljite izobrazbe, resnega
študija se zadovolji množica s površno dnevno
modrostjo v poljudni izdaji pa jo potem od-
laja še naprej...

Torej uvideva celo Amerikaneec to nevarno
mehanično površnost. Kar se tiče stare Evro-
pe je že davno prestala povojno navdušenje nad
junaštvom in močjo mlade Amerike, točneje
povedano Zedinjenih držav. Slednje naredijo
pošten vtis na sodobne evropske potovalce
kot dežela, kjer je človeška osebnost obupno
podjarmljena navidezni zunanji udobnosti, kjer
služi vsa kultura zgolj mehaničnemu izboljša-
nju vsakdanjega gmotnega življenja. V svoji
novi knjigi (Scènes de la vie future) sviri
Georges Duhamel Francijo in Evropo pred
Ameriko kot grozovito sliko njune lastne bo-
dočnosti. Stari svet hiti posnemati novi, in se-
danja New York pa Chicago za žalostna na-
poved evropskega življenja v prihodnjih de-
setletjih. Resnična kultura hoče poglobljenja
človeškega življenja in misli na splošni blagor.
Zunanja mehanična kultura v nasprotju z njo
lahko služi enako slabemu ali dobremu. Sodob-
no človeštvo je navdušeno samo zanj, in njen
razcvet bo pomenil vesoljno materialno suženj-
stvo. V svetu brez kulture duha se prav lahko
zlorabi v sebične, hudobne namene sleherni
nova tehniška iznajdba. Dočim je slonela stara
francoska, oz. evropska kultura na osebni pro-
stosti, spoštovanju do posameznikovih pravic,
pomeni Duhamel Ameriko zatiranje osebnosti
v imenu »javne morale«, kakor jo umeva po-
vprečna javnost. Če so prepovedali Amerikan-
cem zakonskim potom piti vino, se bo lahko raz-
širilo sčasoma to javno varstvo tudi na druga
področja zasebnega življenja, in Duhamel nam
slika pretirano žolčno sliko bodoče Amerike,
ki je še najbolj slična sovjetski idealni komuni.

Kakor postane nevarna računljiva vina vjen
pajaneec tako tudi Amerikaneec pod vplivom ma-
terijalne kulture, ki je namenjena samo pridobi-
vanju denarja. Na sprehodu in avtomobil-
skem izletu so Amerikanci vedno zatopljeni v
svoje številke, mirko, računajo in niso več gospo-
darji lastne duševnosti: postali so sužnji enolič-
nih vsakdanjih kupčij. Ameriška osebna pod-
jetnost je slična drvenju avtomobila, ki ne
uboga krmila in se ne more več ustaviti. Ti
ljudje sploh niso v stanju vsaj za trenutek
prekiniti obupnega lova za denarjem, da bi »le-
narili«, to je, da bi mislili o smislu življenja
ali sanjarili. Stara evropska kultura, četudi je
slonela na istih načelih, je vendar vpoštevala
osebna nagnenja, ameriška pa osebnost zatira.

Duhamel ni do konca dosleden v svoji
mržnji do materialne kulture. Lev Tolstoj je
dolga leta trpel v »lastni graščini«, ki jo mu ni
pustila družina razdeliti kmetom, in beg iz go-
spodskega življenja je naposled povzročil nje-
govo smrt. A Duhamel se ne mara odreči
evropski udobnosti, čeprav pobija ameriško me-
haničnost. V newyorškem velikem hotelu se z
grozo spominja moskovskega »Doma znanstve-
nikov«, kjer se vsako jutro postavijo priletni
profesorji v dolgo vrsto pred edinim skupnim
umivalnikom. Toda kot pristni Francoz hrepeni
Duhamel po neki sorazmernosti, notranji ubra-
nosti, noče, da bi postal človek suženj potreb-
nih mu predmetov. Plaši se brezdušne točnosti
množinskega življenja. Sovraži nabito polne
dvorane, kjer uživa množica kinematografske
in gramofonske konzerve namesto prave umet-
nosti. Naj si iztrga človeštvo iz pošastnih
krempeljov neizprosne mehanične civilizacije
vsaj malo prostega časa, vsaj trenutek za tvo-
no »lenobost« v korist lastne duševnosti! Duha-
mel zahteva ozdravljenje sodobne »samo navi-
dežno krščanske« kulture. Hoče, da bi postala
res blaga in gojila samo ona odkritja, ki ka-
žejo pot k boljši bodočnosti. A njegova po-
skušnjava določiti pojem »blagosti« in »dušev-
nosti«, ne obrodi nobenega sadu. Ne ve niti,
po kateri poti bi bilo mogoče omiliti življenjski
boj in odvzeti uspehom materialne kulture
njih nevarnost za dušo. Razume samo, da je
stara geslo »naprednost« obledelo in postalo
otroška igrača.

Ne bom govoril, koliko se strinja Duhamel-
ova Amerika z resnično. Saj vemo, da ima tudi
novi svet svoje duševno življenje in šteje poleg
bogatašev dosti revežev, ki prav malo imajo od

„Manjšinsko vprašanje v Italiji sploh ne obstoja“

Značilne izjave prefekta Dompieri

Rim, 20. oktobra. H. Dne 18. t. m. je imel
v Gorici pred najvišjimi vojaškimi, civilnimi in
cerkvenimi oblastmi prefekt Dompieri ob pri-
liki instalacije nove deželne oblasti pomemben
govor, katerega je brez dvoma smatrali za oficial-
no izjavo režima samega. Govor je bil tem važ-
nejši, ker so bili navzoči sami odličnjaki, divizijski
general Bobbio, goriški župan Bombi, deželni faš-
istični tajnik Avenanti, načelniki sodnih oblasti, mi-
lice, finance, direktor »Piccolae« in direktor »Popola
di Trieste«, župani idrijski, tolminski, ajdovščinski,
kanalski, bovški, komenski in drugi ter predstavi-
telji kulturnih društev.

Prefekt je v svojem dolgem govoru omenil
razne incidente v Julijski krajini in izjavil: »Mo-
tijo se tisti, ki bodisi v dobri veri ali pa z zlím na-
menom hočejo ustvariti manjšinsko vprašanje, ka-
tero enostavno ne obstoja, zakaj Italija, čeprav je
izšla iz vojne kot zmagovalka, se ni povečala na
tuj račun, ampak je skromno ostala v lastnih geo-
grafskih mejah, v mejah, ki so skoro popolnoma
enake onim, ki so zarisane v atlantiki rimskega
časa. Čeprav je tekmo zgodovine kakšen sosed
narod vdrl skozi Alpe, tvorec tu ali tam kakšen
pas, ta pojav nima nobene važnosti. Naš polotok
je poznal še druge vpadne in jih je znal premagati.
Cvetiča dolga Pada je popolnoma absorbirala
langobardskega vpadnika ter se je vedno kljub
neprestanemu križanju plemen in navad ohranila
čista kot zlato.

Primeri z državami, ki so nedavno izginile,
ni točna. Avstrogrška monarhija je bila naroden
moznik, v katerega se je srbski bajonet znal spret-
no zapletiti. Fevdalne tradicije, ki se dajo zasledo-

vati gori do frankfurtskega državnega zbora, ako
ne naravnost v srednjeveško zgodovino Nemčije,
so bile avstrijsko cesarstvo spremenile v kaos. Ita-
lija je pa v najodličnejšem smislu unitaristična dr-
žava, ki ne more trpeti narodnostnih problemov,
ki so danes pretresajo druge države, k sreči pa ne
zadevajo naše domovine. Zato je aksiom, da mora
potek pri nas biti povsod Italijanski, kakor mora
biti italijansko vse, kar se tiče javnega prava in
javno-pravnih zadev. S tem, da se držimo takih na-
čel, delamo v interesu drugorodcev samih, ki bi
brez temeljitega znanja narodnega italijanskega
jezika, ki ga more dati samo šola, živeli v infe-
riornih pogojih, ker bi bili izključeni od javnih
služb in nalog ter sploh v življenju zapostavljeni.

Obrékovali so nas v inozemstvu, češ da Slo-
vane preganjamo, da so oropani vseh pravic in
naravnost izobčeni iz javnih služb. Ničesar ne more
biti bolj neresničnega. Slovanski tisk uživa v Go-
rici celo preveč svobode, celo toliko, da more
izigravati zakone. Javne službe so odprte vsem po-
štenim ljudem, ki ljubijo italijansko domovino.
Me dnami sedi odlični slovenski goilec sadja, ki
ni vpisan v fašistično stranko; tudi v advokatskem
svetu, ki v Italiji izreka sodbe v imenu kralja,
sedi Slovenec, dasi tudi on ni vpisan v fašijo. Ti
dve stvari, ki sta se zgodili med mojim kratkim
vladanjem, sem omenil, ne zato, da bi pozabil pre-
jzenje, ampak zato, da naglasim, da bodo sledili
enaki slučaj, kakor hitro se v deželo povrne mir.

Vi novi upravniki provincije pa boste slejko-
prej kazali enako skrb za vse, enako razdeljujoč
bremena in ugodnosti zato, ker ne obstoja razlika
med državljani italijanskega pokoljenja in med

državljeni slovenskega plemena, ker imajo vsi
enake dolžnosti in enake pravice v naročju do-
movine. Naj zaupajo in imajo pogum vsi dobri,
pastirji pa naj ponavljajo krščanski opomin. Mo-
rali pa se bodo sramovali sami pred seboj, četudi
bi ušli pravici, zarotniki, ki zahrbtno ubijajo po-
noči in njihovi še bolj podli mandatarji, na katere
pada kri žrtve in odgovornost za to, če se stvari
poslabšajo.

Prefekt je nato prosil javni fašizem in navajal
Nemčijo, kjer da fašistični misel zmaga. Opo-
zarjal je na Bolgarijo, ki je prišla po kraljico k
italijanskemu narodu. Italija je ostala močna tudi
po spravi Cerkev. Nato je prefekt nadaljeval,
oziroma končal svoj govor s sledečimi besedami:
»Danes Italija ni samo velik narod, ampak tudi
načvečji katoliški narod sveta, zato je logično, da
se mnogi narodi obračajo nanjo. In zato se spra-
šujem: Če daljni narodi iščejo Italijo, zakaj ne
bi boljše razumel lastni interes kakšen sosed, ki
izpoveduje katoliškega duha. Zakaj obrača svoj po-
gled drugam, namesto da bi ga usmeril proti
Rimu?«

(To zadnje bedasto vprašanje bi si bil gosp.
prefekt Dompieri, ki si je hotel s tem govorom
ohraniti svoj položaj, katerega goriški fašisti
pridno žagajo, lahko prihranil. Na vsak način pa
se za predstavnike osrednje vlade kaj malo spo-
dobi govor, ki ne bo pomiril ne Slovanov v Pri-
morju ne inozemstva. Ta govor le potrjuje, da v
Italiji obsojajo slovenska manjšina, kateri se z naj-
brutalnejšimi sredstvi odrekajo njene narodne
pravice. — Op. ured.)

Mažuranič razrešen

Belgrad, 20. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja je bil na predlog g. predsednika mini-
strskega sveta g. dr. Zelimir Mažuranič, mini-
ster na razpoloženju, razrešen svoje dolžnosti.

Nov zakon

Belgrad, 20. okt. AA. Nj. Vel. kralj je na
predlog predsednika ministrskega sveta in ministra
za notranje zadeve predpisal in proglasil zakon o
izpremembah in dopolnitvah k zakonu o notranji
upravi.

Kolonizacija južne Srbije

Belgrad, 20. oktobra. Z. Ministrstvo za soci-
alno politiko je v dogovoru s poljedelskim mini-
strstvom bavilo na račun reparacij premične hi-
šice, ki bodo služile kolonistom v južnih krajih na-
še države. S kolonizacijo se prične deloma že letos,
največ pa v prihodnjem letu. V okolico Dojrana,
Struge, Ohrida, Radovišta, Kočan in Carevega Sela,
se bo naselilo okoli 5000 družin.

Bukareška konferenca

Bukarešta, 20. oktobra. p. Tu se nadaljuje
agrarna konferenca. Delalo se je v posameznih se-
kcijah. Nekateri so svoje delo že končali, druge
pa ga bodo še nadaljevale. V drugi sekciji, kateri
predseduje naš delegat g. Stojković, so razpravljali
o vprašanju zelenega kredita. Sklenilo se je, da
se skliče v prvi polovici novembra v Varšavo kon-
ferenca vseh prisotnih držav, ki naj reši finančna
vprašanja. Tretja sekcija je razpravljala o vpraša-
nju pšenične krize in se je priporočalo, da se skle-
pajo trgovske pogodbe med evropskimi državami.
Četrta sekcija je reševala veterinarsko vprašanje
in je svoje delo tudi končala. Peta sekcija proučava
vprašanje vnovčevanja poljskih pridelkov, svoje
delo bo še nadaljevala.

Častni doktorji bukareške univerze

Bukarešta, 20. okt. AA. Rador poroča: O pri-
liki proslave desetletnice, odkar je bila ustanov-
ljena univerza v Cluiju, so bili imenovani za
doktorje Honoris Causa, Nj. Vel. kraljica Marija,
grof Sainte Aulaire, prof. Roset, bivši dekan medi-
cinske fakultete v Parizu, Scotus Viator, znani pu-
blicist, italijanski profesor Bartelli, ameriški držav-
ljan White in češkoslovaški opat Zavoral.

Prijateljstvo med Italijo in sovjeti

Zagreb, 20. okt. p. Listi poročajo, da je bila
v ladjelarnici v Trzinu pri Trstu spuščena v
morje sovjetska motorna ladja »Vladivostok«.
Ob tej priliki je imel sovjetski konzul v Trstu
daljši govor, kjer je govoril o prijateljskih
zvezah med Italijo in Sovjetsko Rusijo, ki bodo
omogočile gospodarsko sodelovanje obeh držav.

Kralj Zogu resno bolan?

Dunaj, 20. oktobra. p. Iz krogov tukajšnjih
albanskih emigrantov se doznava, da so novi člani
albanske kolonije prejeli vesti iz Tirane, v katerih
se zatrjuje, da je kralj Zogu na smrtni postelji. Nje-
gov stari boleznijetiki, se je pridružila še slad-
korna bolezen.

Dunajska vremenska napoved. Milo jesensko
vreme bo trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno
oblačno, še precej hladno.

Pred važno upravno spremembo v Italiji?

Fašizem na umiku — Popolari pritegnjeni k sodelovanju

Pariz, 20. oktobra. as. Francoski tisk objavlja
senzacionalno vest, da stoji Italija neposredno pred
važno upravno spremembo, katere dalekosežnost
se vnaprej še ne da razvideti. Po »L'Ouvrec«, ki
je dobil po svojem zatrdilu vesti iz najzanesljivej-
šega vira, hoče Mussolini, ki vidi nerazdržljiv prop-
ad fašistične moči, zasigurati svojo vladavino s

tem, da hoče pritegniti v koalicio politike bivše
krščanske demokratske stranke popolarov, to je
stranke, katero je sam razpustil. Zato si je baje
zagotovil aktivno pomoč Vatikana. »L'Ouvrec« trdi,
da sta potrdila njegove vesti bivši italijanski zu-
nanji minister, grof Sforza, kakor tudi bivši vodi-
telj levega krila popolarov, Eugenio Ferarri.

Flandin o trgovski politiki Francije

Bukarešta, 20. okt. p. Francoski trgovinski
minister Flandin je dal izjavo, v kateri omenja, da
želi Francija pomagati vsem agrarnim državam in
zasleduje v svoji trgovski politiki cilj, da kupi-
je narodi agrarnih držav kar največ blaga od in-
dustrijskih držav. Na vprašanje časnikarjev, ali
bo Francija napovedala gospodarsko vojno Sov-
jetski Rusiji, je g. minister odgovoril, da namera-
va Francija izvesti svoja prejšnja načela, katere

je že šestokrat naglasila na sejah Društva nara-
dov, ko želi, da se eliminiira vsaka nepoštena in
nelojalna konkurenca v trgovskem življenju. Na
drugo vprašanje, da-li je posetil Bukarešto, da kupi
žito za Francijo, je minister Flandin odgovoril, da
se Francija ne bavi z žitno trgovino. V kolikor pa
bi Francija želela kupiti žito, bo to naredila na
drugi način in ji ni treba sklepati konvencij.

Polnoletnost Otona Habsburškega

Habsburžani mu prisegajo zvestobo — Akcija madžarskih legitimistov

Budimpešta, 20. oktobra. as. »A Regeli« poro-
ča: Ker bo cesar in kralj Oton 20. novembra t. l.
18 let star in bo s tem dosegel polnoletnost in pra-
vico za vodstvo habsburškega doma, je cesarica
Zita poslala zaupno okrožnico vsem članom habs-
burškega doma, da naj vrnejo prisego zvestobe,
ki je priložena okrožnici, podpisano njej nazaj. S
to zaprisego priznajo podpisanci Otona za glavarja
habsburškega doma, mu kot takemu prisegajo zve-
stobo in se zavežejo, truditi se z vso močjo za to,
da se restavrira vladavina Habsburžanov. Kakor
poroča časopis, so odgovori na to okrožnico veči-
noma že v roki ekscesarice Zite v Steenockerzeel-
u. Bivši avstrijski nadvojvode so brez izjeme po-
pisali zaobljubo. Naoprotno pa so se nadvojvode,
ki bivajo na Poljskem z nadvojvodo Karlom Ste-
fanom na čelu odločno izjavili, da ne bodo podpi-

sali take zaobljube zvestobe. Nadvojvodi Friderik
in Jožef, ki sta madžarska podanika, sta se odte-
gnila podpisu v vljudni obliki. Nadvojvoda Jožef se
je pri tem postavil na stališče madžarskega zakona.

Kakor je zvedel časopis, je vodstvo madžarske
legitimistične stranke sklenilo, prirediti 20. no-
vembra, ob priliki Otonovega rojstnega dne veliko
slavnost in Otonu poslati vdanostno izjavo. Dne
19. novembra bo v Budimpešti veliko zborovanje,
katerega se bodo udeležili vsi madžarski legiti-
mistični voditelji z grofom Albertom Apponyjem na
čelu. Prihodnjega dne se bo čitala v cerkvi sv. Ma-
rije svečana sv. maša, ki jo bo brai najbrže ma-
džarski primas, kardinal Szeredy. Zvečer se vrši
slavnostni banket, na katerem bo voditelj legiti-
mistov obrazložil stališče svoje stranke glede polno-
letnosti Otona Habsburškega.

uspehov materialne kulture. Veliko pomembnej-
še je dejstvo, da avtor ne ve, kako bi se mogla
spremeniti sedanja brezdušna civilizacija v
»pristno-človeško«. Glavna osebnost Duhamel-
ovih znanih romanov, njegov junak Salavin, je
sklenil postati svetnik: ta »poklic« se mu je
zdel najbolj primeren in človeka vreden. Na
temlju strokovnih priporočil si je sestavil
skrbno izdelan življenjski načrt. Vedno mu je
bil zvest, doživel veliko trpljenja, uničil svoje
družniško življenje in naposled podlegel pljuč-
nici, ker je po vzgledu sv. Martina kot »pravi
svetnik« revežu na ulici velikodušno dal lastno
toplo obleko. Ali si je s tem vsem pridobil svet-
osti? Seveda ne. Mukoma je ponavljal skrbno
zabeležena dela svojega vzornika, a se ni mo-
glo vaj dvigniti do one navdušene ljubezni,
ki jo popisuje apostol Pavel v krasnem 13. po-

glavju prvega lista Korinčanom in brez katere
ne more biti prave svetosti. Kakor svojemu Sa-
lavinu, ponuja zdaj Duhamel vsemu svetu:
Bodite neodvisni in blagi. Ker bo potem lažje
in prijetnejše vaše življenje! A kakor posa-
meznik, se utegnejo tudi narodi spremeniti sa-
mo pod vplivom navdušene ljubezni, ki jim
lahko predoči pravi smisel in namen tega živ-
ljenja, katera pa klije samo in edinole iz vere.
»Med trnje vsejano seme so tisti, ki besedo sli-
šijo, pa se jim vrinejo svetne skrbi in zapeljiv-
ost bogastva ter besedo zaduše, da ostane brez
sadu.« (Prilika o sejavcu, Evangelij po Mar-
ku IV., 19). Duhamelova osuplost na koncu nje-
govih duhovitih, pristno francoskih izjavanj je
dokaz, da ni izven evangelijske Resnice nobe-
nega odgovora na najbolj pereče vprašanje so-
dobne kulture.

Cerkev noče umreti!

»Bezbožnik«, št. 16 je razburjen, ker »noče Cerkev umreti«. Še Lenin je pravil: »Komar sledi mladina, ta bo ukazoval v bodočnosti.« V Rjazanskem okraju prireja verska društva mladinske koncerte, kuje večere in ples z godbo ter otvarjajo izobrazbo. Hristomolci (kristjanska omladina) vedno bolj ogrožajo revolucionarno mišljenje mladega pokolenja. Njegovi voditelji napenjajo vse sile, da bi zvalili v svoj tabor pri mladini priljubljene tovariše pa magari iz Komosomola samega (komunistična omladina). Treba je povedati, da to delovanje, vsaj v Rjazanskem okraju, ni vedno brezuspešno! Ali smemo to trpeti?

Proti Hristomolcem se izredno strogo postopa. Prvotako protiprofesorjem, ki jih imajo na sumu. Od njih zahtevajo poleg marksistovske še znanstveno kvalifikacijo. V Saratovu, prestolici dolnjega Povolčja, predilniškim in milinskim industrijskim središčem, so priredili čiščenje univerze Cerniševskega (saratovskega rojaka, utemeljitelja ruskega socializma) v navzočnosti večstotne množice, ki je zabasala poleg največje predavalnice tudi vse vlohe in stopnišče. »Kakor jata psov,« piše poročevalec, »so se zaganjali vprašujoči v profesorje z vprašanji vseh barv in stopinj človeške podlosti.« Mladenci so vlekli iz žepov papirčke in pripominjali besede, ki so padle v zasebnem razgovoru, na sprehodu ali med kosilom. Obveznim vprašanjem o verskem prepričanju, razmerju do marksizma i. t. d. so sledila druga še bolj neumna. Višek mišnosti je pomenil nastop predavnice medicinskega nadzorovalnega odbora, ene izmed služkinj v univerzitetnem poslopiju. Zakadila se je v kirurga, ki vodi žensko kliniko: »Dolgo sem gledala, a zdaj ne bom molčala. Dnevno mu pripeljejo naše kmečke ženske, pa jih reže in reže vedno naprej. Vsaki je izrezal sečni mehur, pa vendar sami veste, da jih rabijo. Saj sem ga videla, kaj vse počenja. Dvojna očala vedno natakne pri vsaki operaciji. Če ničesar ne vidi, kako naj bo potem za profesorja? Pa še to moram povedati, dragi sodrugi, da je prav buržujske steklene omare naročil za svojo kliniko. Tako se zapravlja naš narodni denar!« Ta nastop je povzročil nepopisno veselje. Vsa dvorana se je dobesedno držala za trebuh. Drugi profesor na vprašanje, ali ni socialno dvomljivega pokolenja, je preprosto odgovoril: »Jaz sem istega pokolenja kakor N. G. Cerniševski, čigar ime nosi naša univerza. Razlika je samo ta, da je bil njegov oče prota, moj pa preprosti vaški župnik.« Občinstvo je sprejelo to izjavo z burnim ploskanjem, in se dolgo ni moglo pomiriti. Drugi profesor je odgovoril: »Očitajo mi, da se ne udeležim nobenih volitev. Samo enkrat v življenju sem volil in sicer po prevratu, kadar so sklicali ustavotvorno skupščino. A še to so razpobili. Čemu bi zdaj volil, ko vse volitve ničesar ne izpremenijo.« Tretji profesor je prinesel zvezek Heinejevih pesmi: »Ta pisatelj pravi obmejni politiki: »Moje kovčge boste lahko prebrskali, a glave ne morete!« To knjigo sem si izposodil iz naše univerzitetne knjižnice. Kar zaprite jo, če želi ta izjava oblasti! A nima nobenega pomena mi očitati, da sem v duši zoper sovjetje.« Zopet je izbruhnilo navdušeno ploskanje. Pobesneli rektor je prekinil čiščenje, češ da se je izcimilo v protisovjetsko demonstracijo. Menda je imel prav. Kmalu je bil poklican v Moskvo, kjer so mu priporočili, naj ne priredi nobenega javnega čiščenja več, da ne bi bilo pohujšanja. V Moskvi se zagovarjajo profesorji samo pred preiskovalnim odborom, ki potem sklepa, ali smejo ostati v službi. Saratovski komunisti na univerzi so dobili od strankinega vodstva strog ukor zato, ker so osmešili važno socialno zadevo. Smeha se bojijo še komunisti!

Napredek ruske industrije

Moskva, 20. okt. AA. List »Za industrializacijo« priobčuje podatke o razvoju sovjetske industrije v mesecu septembru. Dnevna produkcija premogovnega bazena v Donecu je dosegla 103 tisoč ton napram dosedanjim 70.000. Bombažna industrija je pomnožila svojo industrijo za 66,3%. Produkcija poljedel. strojev je narasla za 36,5%. Efekt delavskega dela se je pomnožil za 6,5%. Celokupna industrijska proizvodnja v Sovjetski Rusiji leta 1929-30 je narasla za 24,2%.

Sovjeti so se že oglasili

Moskva, 20. okt. AA. »Pravda« priobčuje članek o agrarni konferenci v Bukarešti in pravi, da je to četrti konferenca v zadnjih treh mesecih. Akcija proti tako zvanemu sovjetskemu dumpingu gre vzporedno z agrarnimi mahinacijami imperalistov, veli list. Konference se udeležujejo države, ki naj po načrtu velesil, predvsem Francije, postanejo orožje za napad na ruske vzhodne meje.

Avtomobilska nesreča

Milan, 20. okt. as. Pri poskusni vožnji avtomobila se je zaletel v bližini Vienne težek avtomobilski tovornjak, ki je bil v vožnji. Avtomobil se je zaletel v železniško zatvornico in to ravno v trenutku, ko je vozil mimo vlak. Avtomobil je začel v hipu goreti. Delavec turinske avtomobilske tovarne je zgorel Istotako so dobili trije mehaniki težke opekline.

Ponesrečeno letalo

Milan, 20. okt. as. Prometno letalo linije Milan-Boston se je radi defekta v motorju ponesrečilo nad grčevjem v provinci Siena. Moralo se zasilno pristati, pri čemer se je aparat razbil. En pilot in dva potnika so bili resno ranjeni, došim sta dva odšla z zdravo kožo.

Nesreče

Dunaj, 20. oktobra. as. V nekem dunajskem predmestju sta se večeraj zaletela dva tramvajeka voza, pri čemer so bile štiri osebe ubite, 17 pa ranjenih.

Madrid, 20. oktobra. as. V kraju Haragona je nenadoma narasel potok v taki meri, da je poplavljal vsa dolina. Ljudje so se v silni paniki zatekli na strehe in na visoka drevesa. Najmanj 8 oseb je utonilo.

Praga, 20. oktobra. as. V delovnih prostorih strojne tovarne Roth, prejenje tovarne za eksplozivne kapice, je izbruhnil nenadoma požar. Sedem delavcev, ki so bile zaposlene v bližini ognja, so kakor žive baklje pohitele na ulico. Prenesli so jih v bolnišnico, toda je malo upanja, da bi okrevale.

Marinković o položaju v Evropi

Evropski položaj je težak, a mir ni ogrožen

Belgrad, 20. okt. m. Večera so imeli svoja zborovanja v Smederevu in nato v Požarevu ministri Uzunović, Kumanudi in dr. Švrliuga. V Požarevu se jim je pridružil še zunanji minister dr. Marinković, ki je po svojem govoru o gospodarski krizi podal tudi zanimivo izjavo o splošnem mednarodnem in zunanje političnem položaju naše države. Rekel je: »Zdi se, da kroji med ljudstvom glasovi, ki ustvarjajo nemirnost z ozirom na to, kaj vse bi lahko bilo. Vi veste, da je zunanji položaj naše države težek, ker imamo mi 7 sosedov, to je več kakor katerakoli druga evropska država, razven Nemčije. Mi smo stična balkanska in srednjeevropska država. Karkoli se zgodi na Balkanu ali v Srednji Evropi, vpliva takoj na naše najbolj življenjske interese. To je položaj, ki sili naše ljudstvo, da budno spremlja vse, kar se godi v svetu in doma, vlada pa, da vodi oprezno in modro politiko miru. Položaj v Evropi danes v resnici ni rožnat, v raznih drža-

vah se pojavljajo radi tega težke gospodarske krize. Kot usojeno je, da gre ljudem za neke spremembe, da gredo tja, kamor pametni ljudje ne bi smeli iti, kot kažejo razne struje, ki dajejo povod velikim skrbem. Četudi se mora s tem računati, vendar lahko povemo, da ni nobene stvarne nevarnosti za mir, kajti vsi, ki so nezadovoljni z obstoječim stanjem, in ki bi mogli ogroziti mir, so na splošno srečo daleč od tega, da bi mogli doseči kak uspeh, da bi ogrozili mir. Sile, ki mir in obstoječe stanje v Evropi branijo, so še vse preveč močne, da bi si kdo drznil izpostaviti se tej nevarnosti, da bi rušil mir in ustvaril še težji položaj, kot je danes. Lahko vas uverim, da vlada o vseh teh težkočah v zunanji politiki zelo trezno računa in da bo neprestano in dosledno vodila politiko miru in da bo znala čuvati mir, ki je naši državi potreben, ne samo danes, temveč še dolgo let, da se lahko razvija kakor ji je treba.«

Anglija

obdrži mandat nad Palestino

Ustanovljen bo zakonodajni svet z imenovanimi člani

London, 20. okt. AA. Vlada je priobčila politično deklaracijo, v kateri izjavlja, da bo upravljala Palestino v zmislu mandata, kakor ga je podelil Svet Društva narodov. Vlada poudarja v tej zvezi, da se ne bo mogla ozirati na intervencije židovskih voditeljev glede emigracije in glede podeljevanja zemlje, kakor to žele razne sekcije zionističnega javnega mnjenja. Ravno tako pa tudi ne bo mogla upoštevati onih želj arabskih voditeljev glede ustave, ker bi s tem vlada zašla v položaj, da bi ne mogla v enaki meri izpolnjevati svojih obvez napram židovskemu in nežidovskemu prebivalstvu. Naloga vlade je, da zaščiti interese obeh delov prebivalstva tako, da bo njeno delo v skladu z mandatomni obvezan. Navzlic temu pa bo vlada ustanovila zakonodajni svet v zmislu

Churchillove deklaracije iz leta 1922. Zakonodajni svet bo štel med svoje člane visokega komisarja, deset uradnih članov in 12 neuradnih. Poljedelstvo bo skušala vlada pospeševati sistematično. Zelnkrat ni mogoče predvideti, kdaj naj se znižajo izdatki za obrambo. Vlada izraža željo, da bo došlo do sodelovanja med njo in voditelji Židov in Arabcev, samo tako sodelovanje lahko omogoči Palestini nov razvoj. Vlada zahteva od Arabcev, naj priznajo dejstva, od Židov pa, naj računajo z nujnostmi, tako da eni in drugi pristanejo na gotove koncesije glede idealov neodvisnosti. Vlada pa mora odkloniti vsa separatistična stremeljenja, ki se pojavljajo v gotovih židovskih krogih.

V 10 dneh iz Londona v Avstralijo

Smith je potolkel Hinklerjev rekord za 5 dni

London, 20. okt. AA. Letalski poveljnik Kingford Smith, ki je večeraj srečno zaključil svoj čudoviti polet v Avstralijo, je prejel ogromno čestitk. Izjavil je, da je to njegov najboljši polet. Letel je z letalom »Avroavians«, ki je razmeroma majhen, s hitrostjo 110 milj na uro. Prvi mu je čestital k sijajnemu uspehu Hinkler.

Casopisje priznava tudi velik uspeh letalskega poročnika Hilla, ki je dospel na otočje Timor še prej kot Kingford Smith. Slednji se je srečal na otoku Timor z Hillom in pravi, da se je letalo Hilla prevrnilo, tako da se je zlomil propeler. Smith je ponudil Hillu, da se vrne z letalom v Singapur. Od tam bi pripeljal s seboj ljudi, ki bi

poškodovano letalo popravili.

Hill je ponudbo odklonil. Smith je nadalje dejal, da je letel Hill v mnogo slabših razmerah. Kingford Smith, Hinkler in Hill so vsi Avstralci. Leteli so z angleškimi letali.

London, 20. okt. as. Kingford Smith je večeraj ob 2 po avstralskem času dospel v Port Darwin. Ker je pričel svoj polet 9. oktobra ob pol 7 jutraj angleškega časa v Croydonu in je dospel ob pol 7 angleškega časa v Port Darwin, je končal polet iz Anglije v Avstralijo v desetih dneh. Dosele je veljal rekord letalca Hinklerja, ki je rabil 15 in pol dneva.

Seja širšega odbora UJU

Stališče UJU k predstojeci reviziji uradniškega zakona
Zopet sloga v UJU

Belgrad, 20. okt. m. Večera in danes se je vršila tukaj seja širšega odbora UJU. Razpravljalo se je o sledečih vprašanjih: 1. Poročilo o delu uprave, 2. koraki, katere je potrebno storiti za osiguranje materijalnega položaja učiteljstva, 3. formiranje sekcij po banovnah, 4. tisk, 5. odreditve kreditov za izplačilo predsednikom sekcij za potovanja na seje izvršilnega odbora, 6. predlogi in vprašanja posameznih članov.

Seji so prisostvovali vsi člani izvršilnega odbora in predstavniki sekcij iz Belgrada, Zagreba, Sarajeva, Splita in Ljubljane. Ljubljansko sekcijo sta zastopala predsednik g. Skulj in urednik »Učiteljskega tovariša« g. Dimnik. V vseh navedenih vprašanjih je bil dosežen popoln sporazum. Razpravljalo se je nadalje o stališču UJU k predstojeci reviziji uradniškega zakona. Posebno pozornost so posvetili vprašanju uredbe o razvrstitvi, da se ne bi zopet zgodilo ono, kar se je zgodilo z zadnjim uradničkim zakonom, v katerem so bile izpuščene nekatere stroke učiteljstva. K temu vprašanju se bo izdelala spomenica, katero bodo predložili prosvetnemu ministru in ostalim merodajnim faktorjem. Sprejet je bil predlog, da stoji Uduženje v najtesnejšo zvezo z uradničkim zvezami in da z njimi stalno sodeluje v pogledu materijelnih zahtev. Sklenilo se je nadalje, da se zaprosi g. prosvetnega ministra ob priliki obiska za skorajšnjo objavo splošnega pravilnika zakona o narodnih šolah, da se bodo takorešila vprašanja, ki se po odredbah zakona ne morejo izvesti.

Sprejet je bil soglasen komunik, ki se glasi: Glavni odbor UJU se je sestel 19. in 20. okt. 1930 v Belgradu k svoji seji in poslušal predsedem poročilo predsednika Rabrenovića, ki je z ozirom na stanje v UJU po zadnji glavni skupščini dal na razpolaganje svoj in položaj članov izvršilnega odbora, ravno tako je podal predsednik belgrajske sekcije Milan Popović posebno pismeno ostavko na uredništvo »Narodne prosvete«. Nato je po razpravi in predlogih med predstavniki vseh petih sekcij z ozirom na razmere v udruženju ter v interesu nadaljnjega ureditve in pravilnega delovanja bilo soglasno sprejeto sledeče: 1. glede dogovorov na zadnji skupščini, ki so skali tovariške odnose v organizaciji, se izraža splošno potrebo, da se v UJU to ne ponovi več. V tej smeri se pozivlja vse učiteljstvo enako in ves stan, ki mu je UJU najjačje jamstvo za ohranitev in razvoj učiteljske zavednosti in učiteljske socialnega položaja. 2. Vsemu učiteljstvu se polaga na srce ne le, da ostane v polni veri in privrženosti napram UJU, marveč, da se v dobro pojmujočem interesu enotne narodne prosvete iz vseh stanov združi v enem, tudi tisti, ki so bili doslej izven skupne organizacije. S tem namenom predaja glavni odbor v pozabljenje vse omenjene dogodke po zadnji skupščini, ne želeč, da se ponavljajo momentano nastala nasprotstva ali razpori v posameznih delih organizacije, zlasti vodstva. Delati je dalje z vsemi silami na to, da se organizacija ozira na razmere in potrebe

vseh delov enako in enakopravno, istočasno se daje priznanje zaslužnim delavcem v preteklem 10 letju življenja organizacije. 3. Na podlagi navedenega se izjavlja, da mora biti položaj predsednika udruženja izven razprave, tako v sedanjih in v vseh drugih prilikah, zato je tudi sedanja osebnost predsednika nespolna. Dosledno temu ostane tudi izvršilni odbor v funkciji do prve redne skupščine. Z ozirom na želje učiteljstva se ugotavlja še sledeče: ker je predsednik upokojenec, bodi podpredsednik aktivni učitelj. Predsednik sekcije ne more biti urednik »Stanovskega glasila«, predstavnik udruženja za vzdrževanje zvez z internacionalno učiteljsko zvezo more biti tudi oseba izven izvršilnega odbora, nadalje da se organizira tajništvo kot stalna pisarna s popolno ekspeditivnostjo, da se sedanjí izvršilni odbor za vodstvo glavnih poslov organizacije in urejanja lista razširi čez predsednika vseh sekcij, za kar se mora sprejeti poseben pravilnik. Po sprejetju teh konstatacij izraža glavni odbor svoje zadovoljstvo, da se je vrnila v udruženje popolna solidarnost in mir ter želi, da se na tej osnovi krepí organizacija tudi naprej in ostane vedno izven vsakega vpliva.

S tem je nastala nova doba v organizaciji. Tekom 10 let ni bil glavni in izvršilni odbor nikdar v takem soglasju kakor danes. Na podlagi tega je bila sprejeta resolucija. Glavni odbor je izvolil za drugega podpredsednika g. Milana Cvijovića iz Belgrada, za glavnega urednika »Narodne prosvete« g. Stefanovića iz Belgrada, za predstavnika v mednarodni zvezi g. Tihomira Kostića, učitelja v Belgradu, dočim so ostali funkcionarji ostali isti. Član izvršilnega odbora g. Danilo Milanović je podal ostavko. Na njegovo mesto je izvoljen g. Vasić. Uredniški odbor »Narodne prosvete« tvorijo gg. predsednik Rabrenović, Pavle Flere, Milan Popović, Stefan Tintor in oba urednika.

Zaprta opozicija

Varšava, 20. oktobra. as. Opozicijska »Gazeta Warszawska« objavlja danes statistiko, po kateri je vlada zaprla nad 60 članov razpuščenega sejma, ne vstevši one voditelje opozicije, ki jih je že preje zaprla.

800 km na uro

Berlin, 20. okt. as. Po poročilih berlinske »Montagpost« izdelujejo Junkersove tovarne v Westau-u stratosfersko letalo, ki se bo gibalo v višini 11.000 m in bo doseglo hitrost 800 km na uro. To znači, da bo letalo prevozilo progo Berlin-Pariz v petih urah. Zadržano se o konstrukciji novega aparata strogo molči.

Planinska koč »Cozzi«

Videm, 20. okt. AA. Večera je bila pod Triglavom otvorena planinska koč »Cozzi«. Slavnosti so prisostvovali mnogi planinci in zastopniki planinskih organizacij iz Julijske Benečije planinskih organizacij iz Julijske Benečije.

Konfiscirano pastirsko pismo

Varšava, 20. okt. as. V boju med poljsko vlado in vzhodnogališkimi Ukrajinci je lvovska policija konfiscirala danes pastirsko pismo grško-unijatskih škofov, katerega pripisuje nadškofu Szeptyckemu. Pastirsko pismo sicer obsoja vse ilegalne boje, ki so jih napovedali Ukrajinci, graja pa zelo jasno ukrepe poljske vlade in njene represalije. Govori dalje o krivici pri aretacijah nedolžnih ljudi, o zatiranju ukrajinskega naroda in označuje varšavsko vlado kot machiavellistično nositeljico moči. Poljska vlada je dala nekatere voditelje grško-unijatske cerkve aretirati, ker jim očita, da vplivajo na ukrajinsko prebivalstvo na kazniv način, tako da se obrne s sovražnimi nameni proti vladi.

Poroka kralja Borisa

Kim, 20. okt. as. Priprave za poroko bolgarskega kralja z italijansko princesinjo so končane. Dame, ki se bodo udeležile poroke, bodo morale nositi zaprte obleke. Tuji bodo smeli prisostvovati poroki.

Dober gospod. položaj v Franciji

Pariz, 20. okt. as. Večera je imel ministrski predsednik Tardieu v Deltu pri Bellfortu velik govor o gospodarskem položaju Francije. Izjavil je, da je francosko gospodarstvo popolnoma zdravo. To se razvidi iz naraščajočega zlatega krta, iz visokega števila hranilnih vlog pri bankah, iz zelo dobrega položaja francoskih državnih papirjev kakor tudi iz malenkostne brezposelnosti. Dne 1. januarja t. l. je bilo v Franciji le 1000 brezposelnih.

Revolucija v Braziliji

Porto Allegre, 20. okt. AA. Revolucionalari so razglasili, da so zavzeli glavno mesto države El Spirito Santo. S tem so ločili lojalno državo Bahia od osrednje vlade.

New York, 20. oktobra. as. Revolucionalari v Braziliji so po zadnjih vesteh res zavzeli mesto Itacarara. Vstasi trdijo, da so zavzeli tudi mesto Victoria ter da so s tem dobili v roke vso obalno pokrajino. Revolucionalari so obkolili mesto Florianopolis in preprečili dovoz hrane.

V Turčiji je zmagala nacionalna stranka

Ankora, 20. okt. AA. Občinske volitve so bile povsod v znamenju zmage nacionalne stranke, ki je takisto zmagala v Stambulu. V devetih okrajih Stambula je dosegla stranka večino. Liberalna stranka je dobila v Stambulu le eno tretjino glasov. Nacionalna stranka je zmagala v 276 mestih od 502 mest.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. okt. AA. Minister za socialna politiko in narodno zdravje g. Nikola Preka je sprejel dopolnne v svojem kabinetu zastopnika zveze bančnih uradnikov in namestencev kraljevine Jugoslavije iz Zagreba, in sicer predsednika zveze Branka Štola in člana izvršnega odbora Petra Vilderovića ter predsednika pokojniškega zavoda za privatne nameščenice v Ljubljani Vrtoveca. Zastopniki so prosili ministra, naj bi bil zakon o pokojniškem zavarovanju, ki velja samo za Dalmacijo in Slovenijo, razširjen na vso državo. Gospod minister je obljubil, da bo to vprašanje preučil v najkrajšem času in da bo nato odgovoril na njihove želje.

Belgrad, 20. okt. m. Za suplenta prve državne gimnazije v Ljubljani je bil imenovan g. Repovš, za suplenta moškega učiteljskega v Mariboru gosp. Joško Trobaj.

Zagrebske vesti

Zagreb, 20. okt. p. Mestna občina je na izredni seji sklenila kupiti Pongračov dvorec, ki bo dan na razpolago Nj. V. kralju in kraljevskemu domu. Jutri odpotuje posebna deputacija z županom dr. Skuljem na čelu v Belgrad, da prosi za avdienco pri Nj. V. kralju in da ga obvesti o sklepu občine.

Zagreb, 20. okt. p. Cene kruha so 4.50—3.50 dinarja za kilogram.

Zagreb, 20. okt. p. V Zagrebu se zadnji čas širi nalezljiva bolezen »arlah«, posebno med otroci do 14. leta. Po vesteh iz Splita se je tudi tam zelo razširila ista epidemija.

Katoliška zveza za študij mednarodnih vprašanj

O tem predmetu je predaval univ. prof. dr. Fabijan na snočnem prosvetnem večeru. Uvodoma je omenil, da se katol. inteligenca in dijaštvo že zavedata važnosti študija mednarodnih vprašanj. Študij teh vprašanj in sodelovanje pri reševanju teh nalog pa je važno tudi za delo PZ, ki je tudi odvisno od tokov mednarodnega življenja. Predavatelj je dal nato nekoliko podatkov o Katoliški zvezi za študij mednarodnih vprašanj. »Slovenec« je že pred dvema letoma o tej organizaciji in njenih kongresih poročal. Natančen opis Zveze in njenega dela pa vsebuje članek msgr. Beaupina, enega izmed ustanoviteljev Zveze v »Casu« 1929/30, str. 172—182. Podčrtal je misel, da so poleg nevtralnih mednarodnih organizacij potrebne katoliške organizacije. Neprecenljive so vrednote, ki jih vprav katolicizem vsebuje za pravilno presojanje in uspešno reševanje mednarodnih vprašanj. Za katoličana je delo pri teh organizacijah v prvi vrsti apostolat. Dalje je poudaril, da katoličani radi sodelujejo z vsemi organizacijami, če niso načelno ali dejansko trajno sovražne katolicizmu. — Opozoril je, da je študij mednarodnih vprašanj in delo pri njihovi rešitvi silno važno za narodno prosveto in vzgojo (prim. problem družine). Končal je z ugotovitvijo, da so vprav katoliške prosvetne in vzgojne organizacije največjega pomena za narod in državo, ker obranjajo in pospešujejo v narodu najboljše lastnosti državljanov.

II. Prosvetni dan je zbral nocoj prijatelje prosvetnega dela k zanimivemu predavanju, ki je bil informativnega značaja. Želja se je izrazila, da bi se naši kulturni delavci večkrat zbrali k takim posvetovanjem, ki bi bi gotovo blagodejno vplivala na sodobne probleme. Večer se je vršil v dvorani Akademskega doma.

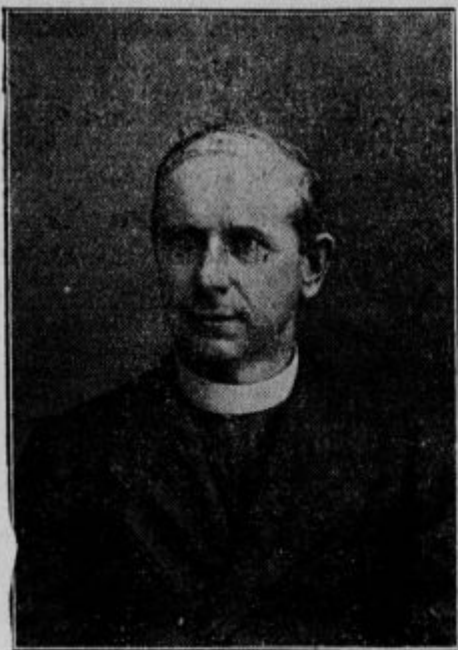
Hmelj

Zatec, 20. okt. as. Ob mirnem razpoloženju se je kupčevalo nespremenjeno po 350—600 Kč.

25 let za svoje farane

Primskovo nad Litijo.

Iskreno veselje opazuješ te dni v župniji Primskovo. Zgodilo se je po čemur so vsi farani hrepeli več let! Dosedanji dušni pastir veleč. g. Anton Plešić, ki je vodil hribovito duhovnijo Primskovo tako uspešno že 25 let kot župni upravitelj, je postal sedaj njihov župnik. Vse se raduje, vse mu častita! In to po pravici.

Glejte, 25 let že pastiruje v tej gorski fari teleč. g. Anton Plešić z nezmanjšano gorečnostjo tako uspešno in plodovito. Delo 25 let vzornega pstirovanja je vredno tudi primernega odlikovanja. Žato je presvetli g. knezsko škof dr. Gregorij Rožman blagovolil izpolniti željo primskovskih faranov, da postane njihov 25 letni dušni voditelj — sedaj njih župnik. Vsekako za obe strani vidno odlikovanje.

G. Anton Plešić je to odlikovanje res zaslužil. Kajti v katerokoli cerkev župnije Primskovo stopiš, povsod boš doblj polvalne sledove delavnosti g. župnika. Poglej samo farno cerkev. Tam vidiš notranjost vsa prenovljena, nov oltar, novo obhajilno mizo (oboje kamenito), tam tudi nov krstni kamen itd. Vse to kaže veliko vlogo g. Ant. Plešića za lepoto hiše božje. In kakor čujemo, ima g. župnik še druge načrte za bodočnost. — Bog blagoslavlja g. župnika in njegove dobre farane, da bi mogli vse te načrte srečno izpeljati.

In če pogledaš v podružnične cerkvice duhovnije, lahko opaziš vso skrbljivost g. župnika na vse strani. Res, g. župnik Anton Plešić je povsod skrben in razumen predsvojnik.

Ako se razgovarjaš danes z njegovimi župljani, boš čutil, kako veliko ljubezen in spoštovanje imajo njegove ovčice za svojega dušnega voditelja. Kje pa je pravi vir temu iskrenemu, vzornemu spoštovanju ovčice do pastirja — ondi v tej hriboviti duhovniji? Zdi se mi da je k temu razpoloženju veliko doprinesla ta okolščina, da je g. župnik Plešić že pred 20 leti ustanovil Marijino družbo, in jo še vedno sam vzorno in resnobno vodi po družbenih pravilih. Naj bi tudi v prihodnje tako ostalo.

Končno Vam, velečastiti gospod župnik, tudi mi iskreno častitamo in Vam iz srca želimo, naj bi Vsemogočni vse Vaše trude in napore s svojo milostjo podpiral in blagoslavljal tudi v prihodnosti živeli! F. R.

DIŠAVE SLON

Prosvetna zveza

Za knjižničarje priredi Zveza ljudskih knjižnic tečaj v nedeljo 26. oktobra. Začetek ob 9 dopoldan, konec ob 5 popoldan. Tečajniki in tečajnice se zberejo v Akademskem domu v Ljudski knjižnici. Tudi zanje velja polovična vožnja.

Za kinooperaterje se vrši tečaj 26. oktobra od 9 do 12. Na tečaj naj pošljejo društva svoje kinooperaterje, kjer se bodo seznanili z različnimi tipi aparatov in kako se najbolje zalepi film.

V nedeljo 26. oktobra bo ob 9 dopoldan v beli dvorani hotela Union občni zbor SK ženske zveze z običajnim dnevnim redom.

Društveni koledarček izide v začetku prihodnjega meseca. Prinaša zelo aktualno stvarino. Služil bo vsakemu društvu enako kot nujno potreben pripomoček pri društvnem delu. Prišel bo tudi popoln seznam prosvetne organizacije. Cena koledarčka je 10 Din in se naroča pri Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva c. 5.

Načrte za zaslave in prapore je dala izdelati centrala. Načrte je izdelal arhitekt g. ing. Ivan Pengov. Posrečilo se je arhitektu doseči enotnost praporov, vendar si bo lahko društvo z ozirom na finančne možnosti nabavilo tudi dragocenejši prapor. Nastavek za vse zaslave prosvetnih društev bo enoten. Isti arhitekt je izdelal tudi osnutek za nove društvene znake, kateri bodo v kratkem vsem društvom na razpolago.

Ivan Pregelj: Izbrani spisi

Založba

Jugoslovanske knjigarnice

izdaja v izredno okusni opremi izbrane spise Ivana Pregelja, prvega med živimi slovenskimi pripovedniki. Njegove zgodbe, ki dihaajo posebnost naših krajev in izžarevajo moč kremenitega značaja, imajo svoj vir in svoj iztok v globoki vernosti, v ljubezni do Boga, do sočloveka, do družine, do domovine. Neprecenljive zaklade iz neizčrpnega bogastva življenja je zajel Pregelj v krasne vzore, ki jih postavlja pred te, čitatelj; zabavno pripovedujoč Ti mikavne povesti, uči Te najvišje modrosti življenja. Visoka je vrednost njegovih spisov zate, čitatelj; pridno segaj po njih, nahanil se boš in obogatel za vse življenje ob tem modrem učitelju.

Slavnost 15letnice brambe Belgrada

Svečanosti na univerzi in na Kalimegdanu

Belgrad, 19. oktobra.

V nedeljo se je vršila spominjska svečanost padlim junakom, ki so pred petnajstimi leti junsko branili srbsko prestolico. Da se dostojno proslavi spomin, ki ga dolgaže prestolnica padlim žrtvam, je priprave za svečanosti prevzela mestna občina pod vodstvom predsednika belgrajske občine g. inž. Milana Nešića.

Za deveto dopoldne je bila napovedana komemorativna seja v veliki dvorani nove univerze. Ker pa je bilo pričakovati silnega navala množic, je odbor izdal le določeno število vstopnic. Velika dvorana se je še pred deveto popolnoma napolnila, dočim je morala ostati večštevna množica pred univerzo.

Točno ob devetih je otvoril belgrajski župan inž. M. Nešić sejo in pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja Aleksandra div. gen. Pekića, zastopnike kraljeve vlade ministra pravde dr. Milana Srskića, ministra javnih del Filipa Trifunovića in ministra za šume in rude inž. Dušana Serneca, diplomatski kor, pomorskega admirala gosp. Wickerhauserja, zastopnika generalštaba in drugih javnih in državnih uradov ter naposled preživele branilce prestolnice iz leta 1915. Uvodno se je spomnil junakov, ki so padli braneč vhod v srbsko državo ter naglasil predloge sodišča mesta Belgrada odboru belgrajske občine v zvezi s to svečanostjo. Za njim je govoril podžupan prestolice dr. Miroslav Stojadinović, ki je očrtal zgodovino mesta Belgrada in njegov velikanski pomen v borbi srbskega naroda za svojo svobodo. Profesor višje vojne akademije brig. general V. Maksimović je prikazal navzočim položaj srbskih čet v obrambo prestolnice v dnevih od 6. do 9. oktobra leta 1915. Za tem je župan inž. Nešić zaključil svečano sejo s pozivom, da navzoči zaključijo slava junakom, ki so padli. Navzoči so stoji z gromkim: slava junacema počastili padle junake.

Po svečani seji se je razvil izpred nove univerze proti Gornjemu gradu na Kalimegdanu veličasten sprevod,

ki so ga otvorili štirje uniformirani preživeli branilci Belgrada z dvignjenimi jugoslovanskimi zastavami. Tem je sledila vojaška godba, za katero je stopal občinski odbor mesta Belgrada na čelu z županom inž. Nešićem. Za predstavniki mestne občine so šli zastopniki kr. vlade, zastopniki diplomatskega zbora, zbor generalov, nakar so sledili častniki, ki so bili na čelu obrambe prestolnice. V sprevodu so korakali invalidi in preživeli branilci, dalje četa Sokolov, skavti, narodna Odbrana, kolo

srbskih sester, za tem pa vsa ostala množica. V sprevodu je korakalo nad 10.000 ljudi.

Ves sprevod je krenil na utrbo Gornjega gradu in se tam ustavil in razvrstil. Na prostornem prostoru so se razmestila tisočglava množica. Čisto spredaj je bil nameščen zasilen oltar, okrog katerega so stali pravoslavni svečeniki. Na slavnostni tribuni so se pojavili zastopniki kr. vlade ministri dr. M. Srskić, inž. D. Serneć, Filip Trifunović, poslanik poljske, francoske in češke države, vojni atašei ameriških zedinjenih držav, češke, romunske, poljske in francoske države, belgrajski župan inž. Nešić, zastopnik belgrajskega nadškofa dr. Rodića prof. dr. Vlašić in drugi odlični zastopniki civilnih oblasti. Malo pred enajsto je došel na slavnostni prostor zastopnik Nj. Vel. kralja gen. Pekić in patrijarh Varnava.

Točno ob enajsti je najmočnejša belgrajska sirenata zatulila v znamenje spomina padlim junakom. V prestolici je za tri minute

obstal ves promet.

Tramvaji so obstali in avtomobili. Vsakdo, ki je zaslišal tulenje sirene, kateremu je sledilo zvonenje vseh belgrajskih cerkva in pisk siren vseh belgrajskih tovarn in ladij v savskem in donavskem pristanišču, je za tri minute obstal na svojem mestu in obmolnil. Na slavnostnem prostoru samem je vojaška godba zaigrala molitev, dočim je četa pešcev izstrelila častno salvo.

Po trinitutnem molku se je začel cerkveni obred, ki ga je izvršil v svečanim ornatu patrijarh srbske pravoslavne cerkve Nj. Svetost Varnava ob asistenci strumiškega episkopa Benjamina in številne pravoslavne duhovščine. Med obredom sta odpevala dva srbska cerkvena zbora. Visoko v zraku je brnelo osam vojaških letal, ki so krožila nad zbrano množico. Eno izmed njih se je spustilo čisto nizko in spustilo na tribuno venec svežih rož. Po končanem obredu je govoril v imenu preživelih branilcev prestolnice (načelnik štaba Odbrane Belgrada, polkovnik v p. Milutin Lazarević, v imenu patrijarha Varnave pa prota Milivoj Petrović, župnik saborne cerkve. S tem je bila spominjska slavnost končana.

Isti dan ob devetih so se vršila predavanja o legendarni brambi Belgrada po vseh srednjih, strokovnih in osnovnih šolah, kakor tudi po vojaških garnizijah. Popoldne ob treh se je vršila v narodnem gledališču zastojska ljudska predstava. Zvečer ob sedmih je belgrajska radio postaja oddajala govor polkovnika v p. M. Lazarevića o brambi Belgrada.

Obsodba radi kritike borovniškega Sokola

Ljubljana, 20. okt.

Pred sodnikom-poeindcem tukajšnjega deželnega sodišča se je pri polni dvorani vršila danes razprava proti gosp. Josipu Rozmanu bivšemu kaplanu v Borovnici pri Ljubljani.

Gospodu kaplanu očita obtožnica, da je 1. prigovarjal staršem, mladini ter odraslim članom bivšega telovadnega društva »Orle«, naj svojih otrok ne pustijo vstopiti v društvo »Sokola« kraljevine Jugoslavije, odnosno, naj v »Sokola« ne vstopijo in tamkaj ne telovadijo, če so že pristopili, ker se on z vzgojnimi načeli »Sokola« ne more strinjati. Tam da se nihče ne nauči prida, ker se vrši telovadba na neprimeren in pohujšljiv način. 2. Da je prirejal vsak četrtak v prostorih »Prosvetnega društva« sestanke kmetskih fantov, kjer jim je razlagal sveto pismo, pri čemer so se vsi ti sestanki vršili brez predhodnega dovoljenja pristojne upravopolicijske oblasti.

Zakrivil naj bi bil s tem prestopki in sicer ad 1. po členu 4. in ad 2. po členu 9. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Obtoženec v svojem pismenem zagovoru poudarja, da se je v tem pravcu udeleževal le po svoji službeni duhovniški dolžnosti, ker se z vzgojnimi načeli »Sokola« v Borovnici ne more strinjati, češ, da se je vršila telovadba ob času popoldanske službe božje in da so dečki z deklicami telovadili skupaj, pri čemer so bili dečki v spodnjih hlačah, deklice pa v telovadnih hlačah. Glede očitka ad 2. pa obtoženec v svoj zagovor navaja, da je prirejal sestanke kmetskih fantov v prostorih Prosvetnega doma v izobraževalne svrhe in da jih ni prijavljal, ker jih ni smatral za takšna zborovanja ali shode, ki bi jih bilo treba prijaviti. Glede kritike »Sokola« naglašja, da je z njo samo grajal nedostatke »Sokolske« organizacije v Borovnici. Kot duhovnik bi nastopil proti slabi vzgoji, naj bi se vršila kjerkoli.

Priča Drašler Franc, starosta borovniškega »Sokola«, ne izpove v bistvu nič pozitivnega, kar bi moglo obremenjevati obtoženca. Vse, kar očita obtožnica gosp. kaplanu, je samo slišal od drugih.

Izpoved druge priče, učitelja Mihelčiča Antona, odbornika borovniškega »Sokola«, se je odlikovala po svoji stvarnosti. Priča je s stališča pedagoga in je izjavil, da se sam ne strinja s tem, da dečki in deklice telovadijo skupaj nezadostno oblečeni. Ne samo deklice, tudi odrasla dekleta so telovadila v triko-hlačah skupaj s fanti, kar se mu ne zdi pravilno, ker so za dekleta predpisana krila.

Zagovornik dr. Stanovnik: »Ali se vam ne zdi, da je sedanjim načelnik »Sokola« v Bo-

rovnici premlad fant in da ne uživa prave avtoritete?

Priča: »Če hočem biti odkritosrčen, moram priznati, da je premlad in da ga ne poslušajo dovolj.«

V nadaljnjem je priča še izpovedal, da so se starši priroževali radi skupne telovadbe in nezadostne obleke.

Po prečitanih izjavah, ki so jih podale pred preiskovalnim sodnikom zaslišane priče in ki ne vsebujejo nobenega posebnega obtežilnega materiala, je povzel besedo zagovornik dr. Stanovnik: V svojem izčrpnem zagovoru je predvsem naglasil, da morajo biti v društvenem življenju spoštovana tudi versko-moralna načela in se je pri tem skliceval na znano izjavo Nj. Vel. kralja: »Človek mora biti veren. Človek brez vere je kakor žival.« Skliceval se je še posebej na izpoved priče Mihelčiča, ki da je potrdil, da je bila kritika obtoženca upravičena. »Gospodje! Izpoved priče je resna, kajti on je pedagog, učitelj in je kot tak obsodil delovanje borovniškega »Sokola« pod sedanjim vodstvom.«

V nadaljnjem se je dr. Stanovnik opiral na izjave prič, od katerih niti ena ne trdi, da je obtoženec rovaril proti »Sokolu« kraljevine Jugoslavije. Obtoženec je kritiziral zgolj postopanje borovniškega »Sokola«, lokalne organizacije. Ta kritika je utemeljena, ker je dokazano, da v »Sokolskem domu« v Borovnici telovadijo med službo božjo in sicer dečki in deklice skupaj. Če je že današnja priča, g. učitelj Mihelčič, odbornik borovniškega »Sokola«, je nedostatke obsodil, je obtoženec kot duhovnik moral storiti, kar je storil. Do te obtožbe je prišlo samo na podlagi pavšalnih sumničenj, ki imajo namen, vzeti obtožencu duhovniški ugled in ga očrniti pred oblastmi. Obtoženec pa je hotel s svojo kritiko samo blagodejno vplivati na »Sokola«, da bi te graje vredne nedostatke odpravil. — Če smatra sodišče, da dejansko stanje še ni dovolj pojasnjeno, predlagam za priče še Hrovatina bivšega »Orla«, ki ga je neki »Sokol« med telovadbo sramotil z blasfemično opazko. Načelnik ni tega Sokola niti ukoril in tudi ni neumnostne opazke zavrnil, dalje Josipa Koširja, bivšega »Orla«, katerega je neki »Sokol« brcnil, nakar je ta izstopil.

Sodišče je ta predlog zavrnilo in razglasilo sodbo, na podlagi katere se g. kaplan Josip Rozman zaradi prestopka zakona o zaščiti javnega reda v državi obsodi na 1. del obtožbe na 1 teden zapore in 500 Din globe, za 11. del obtožbe pa se oprosti, ker se zadevni člen v zakoniku ne more tolačiti tako, da bi bilo treba prijaviti pristojni oblasti brez izjeme vse sestanke, ki se kjerkoli vršijo.

okrog 8.30 zvečer, so spotom opazili, da je ogenj tudi podtaknjen pri posestniku Mariji Rupar iz Jerman vrha. Svetlikanje pri Ruparjevi hiši, je budne gasilce takoj opozorilo na pretečo nevarnost. V nesreči je bila sreča, da so požirvalni gasilci požar v kali zadušili.

Eno uro in pol pozneje t. j. ob 10 zvečer, se je pa rdeči petelin pokazal nad poslopjem posestnika Antona Mikarja iz Stare Bačke. Temu revežu je do tal pogorelo vse gospodarsko v vrednosti nad 50.000 Din, kar je krito le s 5000 Din zavarovalnine.

Kak strah je ta večer preživljalo prebivalstvo te okolice, nam ni treba opisovati.

Zahvaliti se pa imamo našim dobrim in v službi vestnim orožnikom, katerim se je posrečilo takoj drugi dan storila izslediti. Zločinec je pa zadnji trenutek pobegnil. Pobeg je bil začasen in kmalu prišel v roke pravice.

— PEGE —

odstrani tako in brez sledu »Creme Orizor« obliža se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založnik: Cosmochemia, Zagreb, Smidklosova 23. Telefon 49-99

Kdo je razočaran

»Jutro« (19 okt.) na uvodnem mestu prinaša notico, ki jo je označilo kot dopis iz Sofije, da v Bolgariji vlada veliko razočaranje, ker je papež dovolil zakon kralja Borisa s princezino Ivanu samo pod pogojem, da bodo vsi otroci katoliško vzgojeni. Ta vest naj bi izzvala v »narodnih masah« silno mučen vtis, »ker se s tako rešitvijo papeža Bolgarom za vedno jemlje nacionalna dinastija, ki ne bo pravoslavne vere in se ovira tesna spojitve kraljevskega doma z narodom.«

Mi bi k tej »Jutrovi« lamentaciji pripomnili, da v Bolgariji radi papežve rešitve ne vlada prav nobeno razočaranje. Prvič zato ne, ker Bolgari čisto dobro vedo, da njihova ustava nikjer ne pravi, da bi morali kraljevi otroci biti pravoslavne vere. Bolgarska ustava predpisuje pravoslavje le za vladajoče kralje. A so kljub temu imeli že dva vladarja, ki nista bila pravoslavna. Drugič so že davno pred zaroko kralja Borisa tudi Bolgari vedeli, da papež še nikdar ni dal dovoljenja, da bi se iz zgolj katoliških ali mešanih zakonov smeli otroci drugače vzgajati kot le v katoliški veri. Od tega pravila tudi kraljeve družine niso izvezle, ker Cerkev smatra vse duše za enakovredne. To je zgodovinsko izpričana resnica, za katero je Cerkev že čisto trpela tudi preganjanje, a ni odstopila od nje. Naj spomnimo samo na kolinskega nadškofa Droste-Vischeringa, ki je 1836. leta nastopil javno proti pruskemu zakonu iz l. 1803, ki je za otroke iz mešanih zakonov predpisoval vero očeta. Nadškof je prišel javno pridigati, da odredba kraljeve pruske vlade nasprotuje kanonskim predpisom Cerkev. Pogumnega nadškofa so seveda prijeli in zaprli v trdnjavo Binden, toda slovesen protest Gregorja XVI. je dvignil vse nemške katoličane. Kralj Friderik-Viljem IV. je končno dal cerkvi popolno svobodo.

Tako je s temi reči in je prav, da jih vsaj katoličani poznajo, da ne bomo razočarani, ker so nas potegnile tendenciozne agence ali da nam vsaj lastnega razočaranja ne bo treba podtikati drugim.

Odgovor »Piccolu«

Kaj si »Piccolo« vse izmisli!

Na svoje in vseh, ki me poznajo, veliko začudenje sem čital v »Slovenec« št. 233 z dne 11. oktobra v rubriki »Slovensko ljudstvo na Vipavskem«, kjer citirate »Piccolov« izjavljanje o vrhpoljskem umoru, svoje ime, kjer trdi »Piccolo« dopisnik, da so me videli na dan umora v Gorici.

Izjavljam, da sem po svoji preselitvi pasiral italijansko mejo samo enkrat, in to decembra leta 1928, ko sem se z rednim italijanskim potnim listom nahajal nekaj dni v Vipavi po gospodarskih opravkih. Vest, da sem bil kritično soboto v Gorici, je docela izmišljena in zlagana in lahko svaj alibi s 100 pričami dokazem; lansirana pa je v svet z očitnim namenom, da se zločinu poda politično obležje.

Gospodje pri »Piccolu« so popis moje osebnosti kar prosto prepisali iz rubrik »Piccolo« iz leta 1925, ko so me po njih mazali. Zdal jim k natočce vanju slovenskega življa zopet prav pride.

Ivan Lavrenčič.

posestnik v Zg. Sv. Kungoti — bivši župan na Vrhpolju pri Vipavi.

PARIŠKI

IN DUNAJSKI MODELI

v plaščih in oblekah za dame dospeli pri FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul. 9. Ogromna izbira! Brezobzeven ogled!

Kranjska gora pred zimo

Letoviščarji so odšli, le še nekaj jih pohajkuje po ulicah kakor za spomin. Življenje gre zopet naprej kot nekdanje dni. Tisti, ki so spomlad svoje hiše dozidali, jih zdaj znotraj snažijo in se vanje selijo; oni, ki so jih prejšnje leto postavili in se že pred letom ali spomlad v njih nastanili, jih zdaj zunaj čedijo. Za enkrat je prepovedano zidati nova poslopja, dokler ne bo regulacijski načrt narejen, pregledan in potrjen. Kranjska gora bo vsled novih modernih stavb precej izgubila na svoji domačnosti in ljubosti. Seveda varneje proti ognju so strehe iz opeke in trdnješe so zidane hiše. Toda lepše so tiste prvotne kranjskorske hiše, spodaj zidane, zgoraj lesene, s skodljami krite in z »gankom«, polnim pestrega cvetja. Pa kaj hočemo, čas zahteva tudi svoje.

Cesta na Vrščic, ki je občinska cesta I. reda, je po skrbnosti g. župana popravičena in mostovi trdno postavljeni. Le drugi most, ki vodi čez Veliko Pišenco, potrebuje še večje roke in bogate mošnje. A upajmo, da bo prihodnje leto tudi to doneslo. — Tam gori, takoj onkraj tega mostu, zasaja podjetna sestra z juga na svetu, ki ga je kupila drevesa za park, ureja pola ter postavlja utico iz bresovega lesa za oddih in razgled na Razorjevo skupino, vrme pa namerava šeasoma zidati primerno poslopje za svoje namene. In tam onstran Save pod karavankami, kjer je kupila ljubljanska družba »Union« veliko zemljišče, sade po bregovih macesne in smreke, po hribčku tik nad Savo pa celo srebrne smrečice. Komaj čakamo, da se bo ondi dvignil impozanten hotel, ki bo k nam prinesel še več življenja.

Če se greš ob lepem jesenskem popoldnevu solnčit in sprehajaj na Robč pod Karavanke, se čuša, koliko cvetlice klije iz zemlje in cvete: lapuh, marjetice, sleči, svedci, zvončice in drugo. Kakor spomladi. Če se pa ozreš kvišku, je že jesen tu: bukvne rumenijo, listje polagoma odpada, macesni vrh gore že blede, v nižjih lagah so pa še lepo zeleni. Pravijo pa, da morajo macesnove igle pasti na kopno, ne na sneg. Torej je še zima daleč. Bog daj!

Velik revež okraden

M Sobota, 19. okt.

Mančeca Ivana iz Gančan je zadela velika nesreča. Potreboval je kravo, radi tega je prišel na zadnji sejem, ki se je vršil v M. Soboti. V denarnici je imel 5.700 Din. Na sejnišču je nekaj časa hodil semtertja. Med tem je nekaj kupil. Seže v žep po denarnico. Strlel se je in prebledel. Žep je bil prazen. Z mrzlično naglico je preiskal vso okolico, toda denarnice ni bil nikjer. Kako mu je izginila iz žepa, ne ve. Po vsjek priliki je postal žrtev žeparja.

Izguba denarja je za moža velik udarec, ker je velik revež. Nima niti grude lastne zemlje, preživljati pa mora slepega očeta. Ženo in četrto družno dečo. Izgubljeni denar je bil njegovo edino bogastvo. Dobil ga je za kravo, ki jo je nekoliko prej prodal. Sedaj nima ne krave, ne denarja. Zlostna usoda je vzhnila splošno sočutje.

Kaj pravile?

Javno vprašamo filmsko cenzuro: Povedo na sveta je postavljena za filmsko cenzuro, ki sodi o moralni primernosti filmov in jih v slučaju, da niso priporočljivi, kot take izloči ali vsaj označi za neprimerni za mladino. Tudi v Ljubljani imamo cenzurni svet, kateremu so poverjene v cenzuro predstave ljubljanskih kinov. Javno vprašamo gospode, ki sestavljajo omenjeni cenzurni svet, kakor vrše svojo dolžnost, da je prišel v javnost film, kakor je »Grehi očetov«, ki ga daje kino Ljubljanski dvor in je docela dostopen tudi mladini, čeprav vsebuje vse preje kot za doraščajočo mladino primerna prizore. — Dalje se v kinu Matije predvaja govoreči film »Cilly«, ki je po reklamnih besedah »Jutra« najrazkošnejša filmska opereta. Smatramo, da so tudi taki filmi, kjer nastopajo deseterice napad na njih čest, za vsakogar neprimerni, da pa počasi s svojim bujnim razkošjem, ki ga prikazujejo, nujno vzbujajo gnev v srcih delavne in stradalajočega ljudstva. Pod cenzuro našim mnenju ne spadajo te filmi, ki so seksualno blodni, ampak tudi predstave, ki že po svojem značaju niti socialno nezaželenost. Pozivamo cenzurni svet, da vrši dolžnost, iz katerih vidikov smatra tudi omenjene filme primerni za mladino?

Naša spomenica jugoslovanski javnosti

Gospod urednik! »Slovenec« je vedno bil naš najbližji prijatelj, ki nas je branil, ko so drugi listi prinašali o nas dopise, kateri so nam rezali v srce in so ranili našo narodno dušo. Prepričan sem, da tudi teh vrstic ne zavrne. Za vsako besedo prevzemam popolno odgovornost.

Od časa do časa objavlja »Jutra« iz Dolnje Lendave dopise, ki me silijo, da se v imenu vsega našega ljudstva obračam na jugoslovansko javnost. K temu me silijo ljubezen do domovine, do rodne grude in do svojega naroda, katerega mnogi tako krivično sodijo. Besede, ki jih zapišem, so trpke, toda resnične. Sicer pa naj govore najprej dejstva.

Razgovarjal sem se z učiteljem, ki je prišel kmalu po prevratu k nam in sedaj odhaja. »Kdo pride na Vaše mesto?« sem ga vprašal. Zasmejal se je. »Kazensko bodo enega premestili. Parkrat je bil suspendiran, sedaj je zaprosil za to mesto, češ, za Prekmurje bom dober.«

Druga zgodba: Nekaj tovarišev je bil v Ljubljani na nekem učiteljskem tečaju. Vprašal sem ga, kako se mu je dopadlo. »E, le pustil! Ko sem se tovarišem predstavil in sem povedal, da sem iz Prekmurja, so se me izogibali, kakor da sem gobav.«

Tretja zgodba: Na »Ljubljanskem« vlakcu sta se našla dva učitelja. Eden se je peljal v Ljutomer, drugi v Slovensko krajino. Razgovarjala sta se. »Kako dolgo pa si že v Prekmurju?« — »Deset let.« — »Onemu je skoraj supa zastala.« — »Kaj, deset let? Kako moreš vzdržati tam tako dolgo?«

Se druge zgodbe. Mnogi, ki so bili prestavljeni v Slovensko krajino, so si šteli v največjo nesrečo, da so morali iti k nam. Eni so kleli, drugi jokali, ker si niso mogli predstavljati, kako bi se dalo živeti med »Prekmurci« v jugoslovanski »Sibiriji«.

Zgodbe, ki sem jih navedel, so popolnoma resnične. Zal niso niti edine, kajti toliko je podobnih, da bi se dala napisati knjiga o njih. A kje je njihov vzrok? Kje je krivda, da nekateri ljudje mislijo, da je za Prekmurje tudi tisto dobro, kar se drugod ne da porabiti. Odkod to, da drugi bežijo pred nami, če povemo, da smo

Prekmurci? Zakaj je veljala naša krajina za »Sibirijo« in se je skoraj vsakdo branil, da bi bil sem prestavljen?

Povedal bom, v čem tiči vzrok. Vse to so zakrivali tisti, ki so nas razkrivali, da smo Madžaroni, hinavci, prevratni elementi itd. Da, tisti so krivi, ki so pošiljali v ljubljanske napredne liste: »Jutra«, »Jugoslovane« itd. dopise, v katerih so nas predstavljali javnosti kot separatiste, nezadovoljneže — v katerih so pisali od nas sploh vse, samo dobrega ne. Slovenska javnost je čitala vse to in nas je na podlagi tega obsodila.

Kaj smo storili mi? Branili smo se. Z narodnimi prireditvami, s protesti v »Slovenca«, »Novinca« itd. smo dokazovali in dokazujemo, da smo zavedni Slovenci in Jugoslavlani, da ljubimo svojo slovensko domovino in svojega millega vladarja ter da hočemo vedno biti narodni stražarji na meji.

Kaj je pomagalo vse to? Nič. Lendavski dopisnik »Jutra« se vedno vidi v nas »separatiste« (»Jutra«, 3. X. 1930. iz D. Lendave) in v »Jugoslovane« se celo tedi, da je narodna zavest padla za najmanj sto odstotkov »Jugoslovane«, 24. VIII. 1930. »Prekmurje v nacionalnem oziru«. Človeku se dozdeva, da nam hočejo nekateri s silo vbiti v glavo misel, da smo res taki, za kakršne nas imajo. Pri vsem tem trdijo o sebi, da so narodni delavci.

Ali je tako pisanje narodno delo? Ako ti nekateri mislijo, da je, potem naj le še nadalje pišejo. Še več naj pišejo. Razkričijo naj nas, da smo že prave zverine, ker bo to vzbujalo še večjo pozornost. Mi pa tudi pri vsem tem ostanemo, kar smo sedaj: Slovenci, Jugoslavlani, domoljubi in stražarji na severni meji.

Prepričan sem, da nas bodo nekateri tudi v bodoče črtili s svojimi dopisi. Naj jim bo, ako brez tega ne morejo živeti. Vso javnost pa prosim, naj nas ne sodi po takih dopisih, ker so brez podlage. Kdor živi med nami in ima srec za narod, prizna, da je naše ljudstvo »dobro ko kruhe in mu niti na misel ne pride, da bi se vdajalo kakemu prevratnemu stremljenju.

Kolene Franc, urednik »Novine«.

Ob koncu tujske sezone

Belgrad, 16. okt.

Zaključni rezultati letošnje naše tujsko-prometne sezone so pozitivni in v marsičem naravnost razveseljujivi. Poudarjam, da je ravno zadnje leto frekvenca tujskega prometa v posameznih evropskih državah radi splošne gospodarske depresije v precejšnji meri padla. Tako vsaj poročajo službena glasila za tujski promet v posameznih državah in pa dnevno časopise. Nasprotno pa v naši državi laliko zabeležimo viden porastek števila obiskovalcev. Ta pojav je delno razumljiv, ker Jugoslavija do nedavna ni bila skoraj nič v svetu po svojih naravnih lepota (izjemo dela v tem oziru le severozahodni kos kraljevine — Slovenija). Inozemstvo jo je šele začelo spoznavati in priznavati. K temu so v odločilni meri pripomogli informativno-reklamni članki o naši zemlji in njenih lepotaht v tujem, evropskem strokovnem in dnevnem časopisu. Društvo »Putnik« je prav tako mnogo storilo za napredek in razvoj naše tujskega prometa. Ne smemo pozabiti na posamezne službene strokovne revije (»Jugoslovanski turizmi«), ki v polni meri vrše svojo dolžnost.

Poleg nekaterih krajev Slovenije, ki imajo danes že mednarodni letoviški renome, je najbolj znana v inozemstvu in zato tudi najživahnejše obiskana Dalmacija. Tu naj opozorim na zelo važen nedostatek nekaterih naših letovišč, ki ga je pa v bližnji meri mogoče tudi popraviti. Mi danes se nimamo potrebnega števila hotelov, penzionatov in privatnih stanovanjskih hiš, ki bi v vsem odgovarjale sodobnemu komfortu in v polni meri zadovoljevale razvijane evropske goste. V tem pogledu bomo morali čim prej napraviti velik korak naprej in tujskim preskrbeti dovolj in moderno opremljenih in z vsemi privlačnostmi našega časa organiziranih hotelov. Z olajšavami v zakonu o hotelih je tudi kraljevska vlada precej priporočljiva v tej smeri. Podobnega pomena je tudi zakon o poboljšanju turizma tujskega prometa sploh. Glavni vzrok, da tako počasi napredujemo v tej akciji, je pomanjkanje potrebnega kapitala. Nedavno je eden srbskih publicistov v članku o tem problemu svetoval, da bi državna hipotekarna banka malim podjetnikom priskočila na pomoč z dolgoročnimi posojili. To bi bilo morda še najbolje.

Zelo važen faktor pri razvoju tujskega prometa je izdatna in smotna propaganda. To je pa pri nas daleč premalo. Vzrok je zopet vsaj glavni, v pomanjkanju finančnih sredstev. Ali ni naravnost preniža vsota 1.000.000 Din, ki jo letno izdamo za celokupno tujskoprometno propagando? Saj vendar posamezna evropska mesta trošijo na leto samo za propagandistične svrhe svojega mesta daleč večje zneske (n. pr. Dunaj do 10.000.000 Din).

Ravno danes zborujejo v Vrnjački banji zastopniki društva »Putnik«. Na tej jesenski konferenci se ima rešiti več aktualnih problemov. V prvi vrsti bo na tej konferenci določen program tujsko-prometne propagande za nastopno leto. »Putnik« namerava izdati serijo informativnih brošur, organizirati fotografsko in časopisno-publicistično reklamo, prirediti posebne razstave v inozemstvu in rešiti še več drugih notranjih društvenih vprašanj.

Ob koncu naj omenim še, da smo dobili posebno turistično ladjo »Kraljica Marija«, ki bo zelo dobrodošla za posamezne večje skupne ekskurzije in potovanja.

★ Pri ljudeh, ki so pobiti, utrjeni, ne-sposobni za delo, povzročijo naravna »Franz-Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki dokazujejo, da je »Franz-Josef« voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprte črev pri duševnih delavcih, slabotnih in v ženskah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Koledar

Torek, 21. oktobra: Uršula, devica.

Osebnosti

— Bivši duhovnik lavantinske škofije, sedanjí popularni župnik na Celinju, preč. g. don Ivo Kolnik, je imenovan za ravnatelja nadškofijske pisarne v Baru in tajnika nadškofije dukljansko-barske, primasije srbske.

— Himen. V nedeljo zvečer je poročil stolni kanonik gospod doktor Fran Kimovce gospoda novinarja abs. jur. Vladimira Sveteka in gospodično Pavlo Budinec, učiteljivo v Kranjski gori. Novoporočencema želimo obilo sreče!

— Himen. Gospod župnik Košir je danes poročil v župni cerkvi na Ježici pri Ljubljani gospodično Julijo Saje za gospodom Ljosem Jancom, notarskim uradnikom in obče priljubljenim Radio citrašem iz Kranja. Prav izkreno čestitamo!

Mala kronika

★ Gospod minister dr. Anton Korošec se je te dni mudil na otoku Koločepu, ki je oddaljen 23 minut od Dubrovnika. Ta otok je znan po svojih izrednih naravnih krasotah in po svoji izredno pestri južni vegetaciji. Gosp. minister se je nad temi lepotaht tako navdušil, da je obljubil v nekaj dneh zopet obiskati ta krasni otok z zagrebškimi nadškofom, v najkrajšem času pa priti sam tja na oddih v penziji »Kalamotaz«, ki je last našega poznanege akad. slikarja majorja v penziji g. Rudolfa Marčiča.

General Tripković odpotoval. Dosedanji divizijski poveljnik v Ljubljani general Sava Tripković je včeraj ob pol. 10 dopoldne odpotoval iz Ljubljane na svoje novo službeno mesto v Belgrad. Na kolodvoru so se zbrali skoro vsi naši dostojanstveniki, med temi vršilec dolžnosti bana dr. Pirkanja, brigadni general Drag. Popović, mestni župan dr. Puc, zastopnik knezoškofa generalni vikar Nadrah, vsi konzuli in mnogi drugi. General Tripković se je od vsakega posebej poslovil, gospa štabnega načelnika polkovnika Milčevića pa mu je poklonila krasen šopek. Med avranjem godbe se je vlak ob prisrčnem pozdravljanju vseh z generalom odpejal. Novi poveljnik dravske divizije, generalštabni general Jovan Veselinović dospe v Ljubljano 25. t. m.

★ Gradbena rokodelska šola na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Vpisovanje v III. razred se vrši v petek 31. t. m. Redni pouk se bo pričel v ponedeljek 3. novembra.

★ Narodna odbrana v Mariboru razpošila te dni posameznim šolam brošuro o Koroški. Naslovniki se tem potom naprošajo, da naj ne vračajo brošur; ako nimajo dveh dinarjev za brošuro na razpolago, naj brošuro naprej prodajo.

★ Šopek zrelih in še cvetočih jagod je natrgal zadnji dan trgatve v vinogradu na Gadovi peči 17. t. m. osemletni Stanko, sinko znanega vinogradnika Franceta Kerina od Sv. Križa pri Kostanjevici in nam jih poslal z lepimi pozdravi. Vrlemu nabiralec in pošiljalec vračamo pozdrave, obdržimo pa s hvaležnostjo lepi šopek za spomin na malega Kerina in Gadovo peč.

★ Kraljsko učiteljsko društvo bo zborovalo v soboto dne 25. t. m. ob triletni na 9 v osnovni šoli na »Pungratu« v Kranju.

★ Prepovedan tisk. Minister notranjih zadev je prepovedal uvajati v našo državo letni almanah za leto 1930 »Eithnopolitische Almanach, Ein Führer durch die europäischen nationalistische Bewegung, Leipzig«, ker tendenčno riše razmere v naši državi.

★ Zopet otrok pri slamozečih. Dveletni Gusti, rejence pri posestnici Rozaliji Drčarjevi v Gradišcu, občini Spodnje Kosece, se je te dni igral blizu slamozečnice in seveda vtiaknil ročico v stroj. Ta mu je odtrgal tri prste na desni roki. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

★ O kontroli mleka je napisal prof. dr. Ferdo Kern, direktor drž. veterinarskega zavoda v Ljubljani zelo važno razpravo. Znano je, da se okuži človek, pred vsem sveda mali otroci z mlekom tuberkuloznih krav, ravno tako tudi povzročijo številne bolezni mleko, katero izvira od krav, ki so kužno izvirale (abortus infec.) ali katere imajo razna vnetja vimen. V kравje mleko zaidejo lahko povzročitelji nevarnih človeških kužnih bolezni kot bacil vročinske bolezni (tifusa), griže, osepne, kolere i. dr. V obrambo zoper ta okuženja priporoča avtor ustanovitve posebnih zadrug za proizvodnjo »zdravstvenega mleka«, kakor so je to na Nemškem že prav dobro obneslo. Zadeva se bode obravnavala tudi v »Kmetovalcu« in imajo pri izvedbi kontrole pred vsem veterinarji veliko vloge.

★ Nova knjiga. V založbi profsorskega zbornika fakultete v Ljubljani je pravkar izšel VII. Zbornik znanstvenih razprav v obsegu 12 tisk. pol s sledečo vsebino: Univ. prof. dr. Aleks. Billimović: Racionalizacija; univ. prof. dr. Metod Dolenc: Pravni institut »Klausel des allgemeinen Landeshandbundes« v slovenskih deželah; univ. prof. dr. Viktor Korošec: Sistematika prve helijske pravne zbirke (K Bo VI 3); univ. prof. dr. Rado Kušej: Katoliška cerkev in njeno pravo v povojni dobi; univ. prof. dr. Stanko Lapajne: Spori o osnovnih pojmihi prava zastaranja; univ. prof. Aleks. Maklešov: Osebnost zločinca v modernem kazenskem pravu s posebnim oziranjem na kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije; univ. prof. dr. A. Ogris: Delniške družbe dravske banovine v desetletju 1919—1928. — Dobi in naroča se pri založniku za 40 Din in v ljubljanskih knjigarnah za 48 Din.

★ Nove jasele. Podpisana prodajalna obvešča vse eventuelne reflektante, da je prožela veliko izbiro krasnih jasele s hlevčkom in brez njega. Na razpolago so večje kompletne skupine, primerne za cerkve in kapele. Potem manjše prav lične za domove. Dobe se tudi posamezni hlevčki, pastirji, ovčice in kamele. Blagovolite si ogledati v prodajalni KTD H. Ničmanovi v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2.

★ Voščene oltarne sveče vseh vrst, zvitke, sveče za božična drevesca, nagrobne lučice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporoča svečarna »Pax«, Ljubljana, Celovška cesta 14.

★ Pošljite nam še srede. Doma služkinj. V našem kraju se nam razproda. Tako nam pišejo od marsikod. — Ali si si jih ti že omislil vsaj par?

★ Moški zbori! Kako boste na praznik Vseh svetnikov najprimernejše počastili spomin Vaših mrtvih tovarišev-pevcev in drugih znancev? Najlepše pač, da jim zapojele na grobih pretresljive nagrobnice, ki Vam jih nudi Maroltova zbirka. Pesmarica obsega 20 najlepših nagrobni domaht in tujih skladateljev in je izšla v jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu je 20 Din, broširanemu 16 Din.

Nov vodovod na pohorskem Tinju

Slov. Bistrica, 16. oktobra.

Letošnja jesen je našo slovenjebistriško ravnilo napolnila z vodo, da je bila tiki jezero, v katero se je ogledoval Veliki vrh s Sv. Trmi kralji z belo snežno kapo. Jesensko solnce je posušilo jezero in stopilo snežno kapo...

Ob jesenskem solncu so prejšnjo nedeljo na Tinju blagoslovili novi vodovod. Prisrčna slavnost je bila mala, kakor je vodovod sam mal, a lep in vasi v okras. Blagoslovitvi so prisostvovali vsi tinjski občani, nekaj izletnikov in gostje, ki so se pripeljali na dveh avtomobilih. Vodovod ves v zelenju in iznad zelenila smrek državni zastavi v vetru.

Tinjski župnik, g. Urh Hafner, je blagoslovil in v govoru dokazal potrebo vodovoda, katerega so si že 20 let želeli vaščani. Za njim je pozdravljaj silovalsi župan Janez Ferik goste: gg. dr. Vrtovec, šefa Zdravstvenega doma v Mariboru, stavbenika Ivana Živica in vse ostale. Poudarja zasluge g. dr. Vrtoveca, ki se je sam zavzel za vodovod in izposloval pri banški upravi, da je skupno z Zdravstvenim domom krila dve tretjini vseh stroškov. Prisrčno pozdravljen, pojasnjuje v kratkem predavanju g. dr. Vrtovec potrebo o higieni na vasi. Vmes je vpletel jako spretno več zdravstvenih naukov, da so ga vsi še enkrat toplo pozdravili.

Za njim je podal kratko poročilo o gradbi stavbenika Ivana Živica iz Maribora, ki je v štirinajstih dneh zgradil moderen in lep vodovod.

Babčev strdence, ki daje po izjavi higijenskega zavoda v Ljubljani brezhibno vodo, je strokovnjaksko zajet v rezervoar, ki drži 1200 l. Iz tega rezervoara pritoka voda skozi iztočni ventil v ventilski komorici v cevovod. Cevovod »Mammensmännle« počinkanih cevi z notranjo fužjo 2,30 cm je dolg 280 m s padcem 35 m. V ventilski komorici je še izpraznilna in odtočna cev, ki služi za izpraznjevanje rezervoara, kadar ga čistijo. Kapaciteta vodovoda je 15 l na minuto, to je 900 l vode v eni uri. Na vasi pri osnovni šoli sta dve avtomatični pipi z lijakom in betonsko korito za napajanje živine.

H koncu je g. župnik prečital pismeno čestitko okr. načelnika g. dr. Hacinca, ker je bil osebno zadržan. Obenem se je zahvalil g. župnik banški upravi, Zdravstvenemu domu in občinskemu odboru ter posestnici Neži Pliberšek, ki je z uvidevnostjo odstopila studence za odškodnino 1500 Din ter povabil goste na skupen obed v župnišči.

Med vso slavnostjo so igrali domači godci.

Zbesnilec v reševalnem aktu

Prebivalstvu vzhodnega dela ljubljanske okolice je še v spominu strašen pokol na Studencu, ki so ga pred več tedni izvršili trije pijani hrvatski delavci. Skoraj prav tak pokol bi se bil kmalu izvršil v nedeljo ponoči v Sostrem. Domači fantje so se pozno zvečer, pod vplivom zavzetja alkohola stegli in se spopadli z noži. Nekdo je sunil 26 letnega hlapca Franceta V. z nožem v lice. Ranjenec je naravnost zbesnel. Rjul je in kričal, tako, da so ga treznejši može med njimi tudi njegov gospodar, komaj zadrževali, da ni v svoji zbesnelosti in pijanosti povzročil kakšnega zločina. Poklican je bil reševalni avto iz Ljubljane, na katerega so naložili moža. V avto je prisedel tudi njegov gospodar. Ranjeni je bil v avtu sprva miren, nato pa je pričel celo v avtu besneti in razsajati, tako, da so ga morali reševalci zvezati in ga zvezanega oddati v bolnišnico. Do jutra se je že stresnil in pomiril. Njegova rana ni nevarna.

Največjo izbiro

Kuhinjske posode aluminijaste ter emailirane od najceneje do najdražje in sicer sive, rujavne, modre i. t. d. nudi edino le tvrdka z železnino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Ljubljana

Dve profesorski družini - zastrupljeni z gobami

Ljubljana, 20. oktobra.

Dve profesorski družini v Ljubljani je danes zadela težka nesreča. V bolnišnico so zaradi zastrupljenja z gobami prepeljali prof. dr. Franca Šturma, docenta francosčine na univerzi, njegovo ženo Stano, dve hčerki, sina in služkinjo ter dr. Janka Gregorina, profesorja francosčine na realki, njegovo ženo, hčer, tašdo in služkinjo. Obe prijateljski družini, ki stanujeta na Bleiweisovi cesti

št. 5, sta nabirali v nekem gozdu blizu Ljubljane gobe iz anaterskega veselja, ki pa se je nad obe družine maščevalo. Danes popoldne sta obe družini pripravili gobe za kosilo in jih zavžili. Že popoldne so se pojavili pri obeh družinah krči in vsi člani obeh družin so pričeli bruhati. S privatnim vozom so bili vsi člani obeh družin prepeljeni v bolnišnico, kjer jim je bila takoj nudena zdravniška pomoč. Upati je, da slučaj ne bo zahteval smrtnih žrtvi, čeprav je zastrupljenje prav težko.

Prosvetni teden

Prvi dan je predaval univ. prof. dr. M. Slavčič o Mednarodni zvezi duševnih delavcev. Ta zveza pospešuje, ščiti in brani idealne in materialne interese duševnih delavcev, t. j. takšnih delavcev, ki v svojem življenjskem poklicu delujejo pretežno na podlagi svojih intelektualnih sposobnosti. V posameznih državah so ustanovljene državne ali narodne zveze duševnih delavcev. V Ljubljani je sekcija »Jugoslovanskega saveza umnih radnikov«. Pri ljubljanski sekciji so tale družba: 1. Združenje visokošolskih nastavnikov, 2. Ljubljansko zdravniško društvo, 3. Pravnik, 4. Združenje jugosl. inžen. in arhitektov, 5. Združenje železn. činovnikov Jugosl., 6. Društvo slovenskih sodnikov, 7. Društvo poštnih, konceptnih in tehničnih uradnikov, 8. Odvetniška zbornica, 9. Profesorsko društvo, 10. Društvo drž. pisarniških uradnikov, 11. Društvo finančnih konceptnih uradnikov, 12. Društvo duhovnikov »Vzajemnost«, 13. Jugosl. združenje novinarjev, 14. Slomškova družba, 15. Društvo slov. književnikov, 16. Zdravniško društvo v Mariboru.

Državne zveze pošiljajo svoje delegate (1-5) v Mednarodno zvezo duševnih delavcev, ki obstoji od 1923. l. in h kateri je pristopila jugoslovanska zveza 1925. l. Ti delegati izvolijo upravo in tajništvo Mednarodne zveze. Sedež zveze je tam, kjer je glavni tajnik. Dandaj je glavni tajnik Parižan, zato je sedež zveze v Parizu.

Državne zveze skušajo doseči svoj namen s propagando in z vplivanjem na državno zakonodajo. Meddržavna zveza pa se uveljavlja pri Društvu narodov v Ženevi in pa pri Mednarodnem uradu dela v Ženevi s tem, da skuša uveljaviti pri teh korporacijah načela, ki se sprejemajo na kongresih Mednarodne zveze duševnih delavcev.

Zadnja dva kongresa sta obravnavala zlasti te predmete: 1. Varstvo znanstvene lastnine, 2. Pogodba za intelektualno delo, 3. Varstvo avtorske pravice pri mehaniziranih reprodukcijah, 4. Brezposelnost glasbenikov, 5. Socialno zavarovanje, 6. Nelegalno zdravljenje, 7. Dopust duševnih delavcev, 8. Redukcija delovnega časa za industrijska podjetja, 9. Strokovna kodifikacija, 10. Numerus clausus ni primerno sredstvo, 11. Uvedba strokovnih borz dela, 12. Zgodovina naj se uči v vseh državah objektivno, ker je to za mir potrebno.

V Jugoslaviji deluje aktivno pri Mednarodni zvezi ljubljanska sekcija. Belgrajska sekcija se je l. 1925 in 1926 živahno udeleževala, v zadnjih letih je predsednik sekcije jako zaposlen, a še ni našel naslednika, da bi ga nadomestoval. V Zagrebu pa še sploh nimajo sekcije. Prihodnje leto bo najbrž kongres v Beogradu, da se tudi jugoslovanska zveza okrepi in razširi.

Našim pevcem

Pevsko društvo »Ljubljana« vabi vse, ki imajo zmožnost, in veselje do petja. K temu zboru sprejeti se morejo le taki, ki bi z vestnim sodelovanjem in točno udeležbo pevskih vaj mogli zagotoviti pri zboru resno in smotreno delo. Čas pristopa je do konca tega meseca, in sicer ob ponedeljkih in četrtek ob 20 v društvenih prostorih v »Ljudskem Domu«. — Odbor.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprti.

Opera: Hasanaginica. Red D.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Mr. Bohinec, Rimska cesta 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof).

○ Predavanja vseuč. prof. dr. Andreja Gosarja. Vseuč. prof. dr. A. Gosar je poleg rednih predmetov napovedal za zimski semester 1930-31 še predavanja: Sociološke in ekonomske osnove moderne družbene reforme. Ta predavanja so javna (collegium publicum) ter se bodo vršila vsako sredo ob 18 v zbornični dvorani univerze. Pričetek bo v sredo 22. t. m.

○ Kino in film. Eno najbolj uspešnih kulturnih pridobitev je brezdvomno kino. Dnevno ga obiskujejo milijoni in milijoni. Vselej njegove konkurence preživljajo največje opere po Evropi in Ameriki težko krizo. S strahom gledajo umetniki v svojo bodočnost, tudi katoliški krogi v Franciji in Nemčiji in po drugih državah so se začeli zadnje čase zanimati za to panogo kulturnega udejstvovanja. Primerno je, da se na današnjem sestanku, ki bo dr. B. v 8 v Akademskem domu, Miklošičeva 5, tudi mi ozmemo na to panogo svetnega udejstvovanja. Nekaj misli o filmu bo povedal g. dr. Rajko Ložar, g. Bogomil Hrovat odgovoril na vprašanje, kakšen naj bo kulturni film. O doseganju delovanja PZ v tem področju pa bo poročal g. Ivan Pivk. Na sestanku vjdno vabimo starejšinstvo, duhovščino, zastopnike staršev in učiteljsstvo.

○ Pogreba pok. Gvozdena Panteliča so se udeležili v nedeljo dne 19. t. m. poleg dostojanstvenikov, ki so bili objavljeni v včerajšnjem »Slovenskem listu« tudi pomočnik finančnega direktorja g. Bajič, finančni nadsvetnik g. Sušec poleg številnih drugih zastopnikov direkcije.

○ Seja občinske uprave. V četrtek dne 23. oktobra se vrši ob petih popoldne v univerzitetni zbornici seja ljubljanske občinske uprave. Na dnevnem redu so prav važne točke. Tako pravi splošna malošteziška družba za prevzem garancije za gradbeni kredit v znesku 15 milijonov za zgradbo proge št. Vid — Vič. Dalje se bodo določili pogoji za 6% gradbeno posojilo splošne malošteziške družbe močni občini v znesku 10.240.500 Din. Mestna občina prevzame dalje garancijo v znesku 2 miliona Din za brez obrestno posojilo za postavitev zaslih stanovanjskih hišic. Trgovsko bolnišnico in podporo društvo prosi za garancijo stavbenega kredita v znesku 1.500.000 Din za zgradbo sanatorija. Občinski svet bo dalje sklepal o nakupu sveta za zgraditev nove pitarne, o zgraditvi nove šolske poliklinike in o graditvi nove šole za Bežigradom. Na dnevnem redu so še druge točke finančnega poročila in pa poročili gradbenega in personalnopravnega oddelka. Po javni seji se vrši tajna seja.

○ Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Ljubljani priredi predavanje o okrašanju grobov v sredo, 22. t. m. ob 20 zaradi skrajnosti slik na univerzi v dvorani mineraloškega inštituta, ki je v pritličju na levi strani. Predaval bo znani strokovnjak g. inž. Ciril Jerlič. Vstopnine ni in dobrodošli so nam vsi zainteresenti.

○ Ruskim emigrantom. 28. t. m. ob 16 v ruski akademski menzi (št. peterska vojašnica) se bo vršil ustanovni občni zbor ruske kolonije na podlagi novih pravil, odobrenih od g. ministra notranjih zadev. Na občni zbor se vabijo vsi ruski emigranti obojega spola, ki so dovršili 21. leto in ki stanujejo v Ljubljani in okolici. Ker drugega občnega zbora ne bo, prosimo za čim večjo udeležbo.

○ Razpisana izdelava oblek za gasilce. Mestno načelstvo ljubljanskega razpisuje dobavo zimskih oblek, oziroma uniform in suknjev za poklicne gasilce. Pravilno opremljene ponudbe je vložiti do 25. t. m. v mestnem gospodarskem uradu, soba št. 12, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

○ Zagonetna smrt in obdukcija. Včeraj dopoldne je bila v mrtvašnici ljubljanske bolnišnice izvršena obdukcija v neki zagonetni zadevi. Služkinja Anica Kovčič je bila svoj čas v službi v Zagrebu pri nekem mesarju. Tam pa je vladala taka nesnaga in so posli dobivali tako pokvarjeno hrano, da je obolela in odšla domov. Morala pa je v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrla. Pred smrtjo je še izjavila svojo domnevo, da se je najbrž zastrupila s pokvarjenim mesom. Včeraj dopoldne se je na zahtev državnega pravdnštva vršila obdukcija. Prvo so domnevali, da je bila Kovčičeva zastrupljena s slabim mesom. Obdukcija pa ni dognala ničesar in so bili gotovi deli poslani na bakteriološki zavod, naj ta dožene, za čim je Kovčičeva prav za prav umrla.

○ Preiskava o morileh v zagoni. Vse dosedanje in davidezne sledi, ki naj bi vodile za morilec carinika Panteliča, so se izkazale za nepravde, kljub temu, da jih je policija natančno preizkusila in proučila. Sedenji položaj te preiskave je prav tak, kakor je bil v petek zvečer, pol ure po umoru. Razen opisa napadalec vima policija prav ničesar v rokah, kar bi kazalo sled za njimi. Morilec so tako večje in skrbno zabrisali vsako sled za sabo, da bo vsako nadaljnje poizvedovanje skoro toliko, kolikor brezuspešno. Ljubljanska policija bo morala pri tej zadevi čakati le na gol slučaj, ki naj bi za zagoneten zločin razjasnil. Vse dosedanje ogromno delo, trud in napori policije, da bi prišli zločincem na sled, pa so bili brezuspešni.

○ Umrti v Ljubljani v času od 6. do 17. t. m.: Marija Grčar, zasebnica, 88 let, Vidovdanska c. 9; Lovro Pečenik, sodni oficijal v p., 73 let, Florjanska ul. 27; Marija Gostil, hči primarija, 22 let, Poljanski nasip 22; Josip Selan, žel. nadsvetnik v p., 84 let, Cerkvena 15; Marija Pavčič, bivša služkinja, 73 let, Sv. Petra c. 80; Marija Pok, žena gostilničarja, 72 let, Opekarska c. 26; Neža Stanko, žena tob. delavca, 56 let, Cernetova ulica; Ana Sava, zasebnica, 81 let, Cesta na Loko 20; Frančiška Novak, zasebnica, 56 let, Bežigrad 2; V bolnišnici so v istem času umrli: Milutin Murnik, mestni revež, 28 let, Florjanska ul. 28; Josip Ferencik, trg. potnik, 50 let, Moste; Slava Gernek, hči mlinarja, 4 mesece, Pšata 22; Milan Benko, sin delavca, 4 mesece, Dolnja vas; Ivan Fistrich, sin delavca, 3 mesece, Crnuče; Stanko Tršinar, sin služkinje, 3 mesece, Brina vas pri Mokronogu; Anton Samod, žel. nadsvetnik v p., 54 let, Zvonarska ul. 13; Ivan Kavčič, žel. skladiščnik, 48 let, Jernejeva c. 49; Marija Skiber, posestnik, 67 let, Komarna vas; Ferdinand Učakar, sin pleterja, 5 mesecev, Depala vas; Marija Vidmar, žena delavca, 41 let, Jarše; Vinko Kristan, rudar, 30 let, Koseze; Ivan Gačnik, čevljar, 63 let, Rožna dolina 4; Alojzij Rot, sin organista, 3 mesece, St. Janž; Ivan Semerl, elektromonter, 29 let, Lesce; Janez Lovar, posestnik, 38 let, Grahovo pri Cerknici; Edgar Salamon, sin poslovođe, 5 mesecev, Oljinska ul. 7; Reza Dragar, mestna uboga, 80 let, Japljeva ul. 2.

○ Nesreča otroka. Dveletna Desanka, hči davčnega kontrolorja Ivančiča na Rimski cesti 3 se je v nedeljo popoldne igrala doma in je pri tem padla na tla. Poškodovana se je močno na glavi. Prepeljana je bila v bolnišnico.

○ Našli so se ključ. Štirje majhni in trije večji ob potu na Golovec. Dobe se v upravi našega lista.

○ Vsega priporočila vreden akademik bi si v težkem gmohtnem položaju rad pomagal z instrukcijami iz realno-gimnazijskih predmetov. Prijave se sprejemajo v uredništvo.

Doba otrok

se nazivlje naše stoletje. Nguje vse otroke z najboljšim sredstvom te dobe, z lahkim milom za otroke Paracelsus. - To milo čuva in ščiti kožo in zdravje Vašega miljenčka. - Zahtevajte ga izrečno v lekarnah, drogerijah in parfumerijah!

Borovnica

V četrtek je v Deutsch Landsbergu v Avstriji umrl svoječasni orožniški stražmojster v Borovnici g. Karl Koppitz, ki je v Borovnici služil 6 let, od 1912 do 1918. Radi svoje korektnosti je bil še dokaj priljubljen, a še bolj pa njegova soproga radi svoje uslužne dobrotčnosti. Po prevratu se je preselil v Avstrijo.

Agrarna reforma. Pri izvajanju določb agrarne reforme so graščaku v Bistri g. Gallatu odvzeli odvisno zemljo, kar je bilo več kot 75 ha, katere količina njemu pristaja. Prizadeval se je pritožiti na ministrstvo z motivacijo, da rabi to zemljo za vzdrževanje svojega patronata nad več farami, med njimi tudi Borovnico. Toda ministrstvo je pritožbo odbilo. Sedaj bodo zemljo razdelili med poljedelce borovniške občine, ki se bavijo s poljedelstvom, a nimajo prav nič svoje zemlje in med tiste, ki imajo številu članov svoje družine sorazmerno premalo zemlje.

Maribor

General Ž. Stanislavjevič odhaja

Maribor, 20. oktobra.

14. junija lanskega leta je prišel v Maribor in prevzel posle mariborskega mestnega poveljnika. Vojak po vsem svojem bistvu odlikujoč se po evropsko široki naobrazbi, ljubeznivosti ter strogi

pravicnosti in odkritosti. Generalštabi general Živko Stanislavjevič, eden izmed najposposnejših ter najodličnejših naših generalov, je na mah ter z vso žarkostjo svojega vojaško svetlega značaja in živahnega temperamenta vzbujal našo zemljo, naš rod in naše ljudstvo. Vsi, ki so imeli čast, spoznati njegovo plemenito naravo, so mu to popolno življenje v naše življenje vračali s hvalež-

□ Prijatelji francoskega jezika in francoske kulture so se v nedeljo zvečer v lepem številu zbrali k predavanju prof. R. Warnierja iz Zagreba, ki se je vršilo v dvorani Prosvetne zveze na Aleksandrovi cesti 6. Uvodoma je odličnega predavatelja pozdravil v imenu tukajšnjega francoskega krožka prof. F. Gasparin. Prof. Warnier je nato v enournem izbrpno ter zanimivo podanem predavanju prikazal historijat in razvoj francoske kolonizacije, ki je danes po svojem obsegu na drugem mestu in ki je največje gospodarstvskega ter kulturnega pomena za kolonizirane pokrajine (promet, šole, bolnišnice itd.). Lepe slike, ki so ponazorjevale predavanje, pa so med drugim tudi kazale ostanke rimske kolonizacije v Alžirju, Tunisu in Maroku, kar priča o intenzivni kolonizatorni sil starih Rimljanov. Predavanju je prisostovalo zlasti veliko dijaštva in pa številno članstvo francoskega krožka, ki je zanimiva predavateljeva izvajanja sprejelo s toplim aplavzom.

□ Prodaja divjatiine na mariborskem trgu. Na stojnici Slovenskega lovškega društva se je na sobotnem trgu prvikrat prodajala divjatiina in sicer: zajec po 35 do 40, jerebice po 15, fazani po 35, žive karpice po 22 Din.

□ Pri nedeljski tomboli narodnih železničarjev so poleg tistih, katerih imena je objavil že včerajšnji »Slovenski list«, še zadeli: upokojeni železničar Stefan Zobnik 1000 kg premoga; trgovski pomočnik Viktor Jamšek 50 kg moke, isto množino moke sta še dobila mesar Bartolomej Fidler in železničarjeva soproga Marija Kančerjova.

□ Hvalevredna sprememba v našem obmejnem prometu. Doslej ni bil mogoč vstop ter izstop pri avstrijskih vlakih v št. lju. Prebivalci iz šentiljske okolice so morali do Maribora in potem z našimi vlaki nazaj v št. lju. Seveda ni bila to baš prijetna stvar. Zato so se prizadeji prebivalci obrnili na pristojno mesto s prošnjo, da bi jim bil na šentiljski postaji omogočen vstop in izstop tudi pri avstrijskih vlakih. Končno se je zadeva rešila v prid prizadetemu obmejnemu prebivalstvu in sicer v tem smislu, da smejo odslej vstopati in izstopati potniki pri avstrijskih vlakih tudi na šentiljski postaji, vendar si morajo pri tukajšnjem obmejnem komisariatu oskrbeti tozadevno predhodno dovoljenje.

□ Iz gledališča. Drevi prva repriza pretresljive povojne drame angleškega pisatelja Manghama »Sveti plamen«. V četrtek pa se ponovi klasična Shakespearejeva drama »Sen kresne noči«. Sodeluje vse ansambel, celotni orkester in zbor.

□ Smrtna kosa. Umrla je hčerka medicarja in svečarja Berta Venko, Vojašniška ulica 8. Pogreb jutri ob 15 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

□ V ljudski univerzi predava v petek dne 24. t. m. prelat dr. Kovačič o svojih spominih na koroski plebsit.

□ Tudi četrtega imajo na varnem, namreč od znane vlomilke in tatinske družbe, o kateri smo že v petkovi številki poročali. Na podlagi tiralice, izdane po tukajšnji policiji, so v Celju aretirali 29 letnega Franca K., brez stalnega bivališča in brez posla, ki je osumljen, da je sodeloval pri vlomih v Krčevini in sicer v stanovanju Vertnikove, nadalje pri krovnem mojstru Benku in pa v tukajšnji Borzo dela. Aretiranec je bil že trikrat predkaznovan radi tatvine in sicer enkrat na tri leta zapora, drugičkrat pa na dve leti ter še le pred nedavnim prišel iz prisilne delavnice. Prepeljali so ga v Maribor in so se zaslusnjevanja nadaljevala v smeri napovedanih razkritij.

□ Čudne zadevščine v ozadju. V Slovenski ulici pred mestno oskrbnišnico so našli včeraj ob dveh jutraj delavko Ano K. v nezvesti na tleh. Stražniku je pripovedovala, da jo je neki A. F. v Slovenski ulici dejansko napadel ter ji prizadejal s pestjo tako močne udarce, da se ji je vili krl iz ust in se je zgrudila v nezvesti na tla. Prepeljali so jo na njen dom. A. F. pa bo imel še posla s policijo. Ana K. je izpovedala, da se z navedenim A. F. dobro poznata.

□ Nezgode. 25 letna služkinja Ljudmila Zemljič je pred Betnavsko 43 padla s kolesa in si je pri padcu zlomila desno roko; razen tega je zadobila tudi poškodbe na obrazu. — 28 letni nosač Tomaž Vidovič pa je v hrib grede spodrsnil ter se zrušil pod težo bremena. Pri padcu si je zlomil desno nogo. Oba ponesrečenca so prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico.

□ Varnostna bilanca včerajšnjega dne: 17 prijav radi običajnih prestopkov ter ena aretacija. Mihe je nanreč velik ljubitelj žlahtne kapilje; nateskal se ga je do nesposobnosti, nato pa robančil in brundal da je šele v zatikju in območju Grafovih celk utihnil ter se pomiril. Lek celje...

□ Ogenj je nastal včeraj ob 2 popoldne v prostorih tvrdke »Arbeter« v Dravski ulici. Iz nepojasnjenih vzrokov so se vnele tunje in drugo

nostjo ter spoštovanjem. Vseposvodi je bil: z iniciativno, navetom in rodoljubno gorečnostjo. In si je pridobil v vseh krogih tekom svojega šestnajst in pol mesečnega poveljnikovanja obče simpatije, ki so se odražale v veliki priljubljenosti in ugledu.

Generalštabi general Živko Stanislavjevič je po rodu iz Valjeva. Posvetilvi se vojaški karijeri je dovršil najprej belgrajsko vojno akademijo, nato pa višjo vojno akademijo ter generalštabo šolo. Ze kot mlad častnik se je odlikoval po svoji absolutni zanesljivosti, vestnosti in bogatem talentu. Vse to in pa pristne vojaške vrline so ga usposobile za važne funkcije in uloge v vojski. Med svetovno vojno je bil načelnik brigadnega štaba v vrhovni komandi, pozneje pa načelnik štaba šumadijske divizije, ki je ob sodekovanju francoske divizije prebila solunsko fronto. Po prevratu je postal načelnik štaba bosanske in vrbaske divizije ter pozneje zagrebske armijske oblasti, nakar je prišel za načelnika poročevalnega oddelka v glavnem štabu v Beogradu. Nato je bil premeščen v Maribor. Z vso vsmo in živahnostjo se je kotil z njemu lastno temeljitostjo študija naših obmejnih razmer in postal vzoren pobudnik za mnoge hvalevredne narodnoobrambene in tudi siceršnje iniciative. Mariborčani ne bodo tega nikdar pozabili.

Vzporedno z vsem tem pa je šlo plodonosno delovanje generala Živka Stanislavjeviča na torišču publicistike ter uspešnega in odličnega reševanja raznih strateških, taktičnih ter drugih vojaških problemov in nalog.

Mestni poveljnik general Živko Stanislavjevič odhaja te dni iz Maribora na novo službeno mesto vršilca dolžnosti poveljnika vardarske divizijske oblasti. V sredo zvečer mu priredijo častniki mariborske garnizije v veliki dvorani Narodnega doma prirsčen poslovilni večer, ki se ga bodo udeležili tudi številni prijatelji in znanci generala Živka Stanislavjeviča. Gospodu generalu želimo ob tej priliki na novem službenem mestu najlepših uspehov, napredovanja ter skorajšnjega zopetnega svidenja v Sloveniji. Zdravstvi, gospod general!

blago, vendar se je posrečilo gasilec ogenj pogasiti in preprečiti nevarnost večjega požara.

□ Likol na Pohorju so obhajali v nedeljo ob priliki dovršitve surove stavbe »Početniškega doma« magistratnih uslužbencev. Ob tej priliki je pozdravil vse navzoče delavce in goste predsednik zadruge nadsvetnik inž. Černe, nakar je sledila lepa in prirsčna domača svečanost z godbo in petjem.

□ Napad pri belem dnevu. V Voseku so neznanici napadli 18 letnega posestniškega sina Mekske Horvata ter mu s topim orodjem prizadejali težke poškodbe na glavi in po celem telesu tako, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico. Horvatovo stanje je zelo resno. Za storilci poizvedujejo.

□ Za mokro vreme samo KARO-ČEVLJE Maribor, Koroška 19.

Mariborsko gledališče

Torek, 21. oktobra ob 20: SVETI PLAMEN. ab

A. Kuponi.

Sreda, 22. oktobra. Zaprti.

Četrtek, 23. oktobra ob 20: SEN KRESNE NOČI.

Ab. C. Kuponi.

Slovenjgradec

Imenovanje ulic. Tudi pri nas se je vendar enkrat rešilo vprašanje ureditve uličnih imen. Pretekli petek se je vršila v obč. pisarni javna anketa, katero je sklical g. mestni župan in na kateri so bila predlagana imena, po katerih naj se posamezne ulice imenujejo. K anketi so bili povabljeni obč. možje, zastopniki vseh oblastev in uradov, društva in posamezni interesi. G. župan dr. Al. Bratkovič je prosil, naj navzoči podajo svoje predloge. Na to predlagal, da naj bi se cesta, ki pelje skozi mesto, ne delila na tri, temveč samo na dva dela; od tovarne meril do mosta, kjer se odcepi ena cesta na Podgorje, na en del, in od tega mostu naprej proti postaji na drugi del, kar je bilo sprejeto. Na predlog g. Eileta, pošt. upr., se imenuje prvi del »Princa Andreja cest«, za kar bo treba dovoljenja kabinete pisarne. Drugi del te ceste proti postaji se predlaga za »Celjsko cesto«. Od mostu pri Vovku do mostu na Stari trg »Trstenjakova cest« in od gostilne Ulbing proti Podgorju pa »Podgorška cest«. Ulica od pošte do osnovne šole »Ciril Metodova ulica« in od osnovne šole naprej do Schulerja pa »Cankarjeva ulica«. Cesta mimo Sokolskega doma do sejmšča »Sokoljska ulica«, ulica mimo Eicholceja do Güntherja »Jurčičeva ulica«, ulica od Pototšnikove hiše do Gollovega »Šteklina« »Slomškova trg«, cesta od Schulerja do Cerkvene ulice »Prešernova ulica, od hiše mizarja Kralja mimo Bantina do Pototšnikove tovarne »Pohorska cest«, pešpot med župno cerkvijo in cerkvijo sv. Duha mimo meščanske šole proti postaji do Sibilove hiše »Kolodvorska pot«. Cesta od župne cerkve mimo ubožne hiše in Gollovega »Šteklina« proti Eicholceju »Vrtna ulica«, dosedanja Cerkvena ulica a podaljškom proti železniškemu prelazu se pa imenuje »Meškova ulica«. Ulica od Gajška mimo šole do mostu pri sejmšči »Šolska ulica«, cesta od Tiškega mimo bolnišnice do Pototšnikove tovarne »Gospodstvska cest«, pot od mostu pri Pototšnikovi tovarni za Mislino »Obrežna ulica« in pot od dr. Harpove hiše čez polja do Gabronove ulice »Gozdna pot«. S tem so dobile vse ceste in ulice svoja imena, katera pa še niso končnojavno določena, ampak samo predlagana, končnojavno besedo pri teh imenih bo imel še občinski zastop in kr. banska uprava, pri prvem slučaju pa, kakor že prvi rečeno, še kabinetsna pisarna.

Drážba razstavljenega sadja se je vršila v torek ob pol 9 dopoldne. Razstavljen sadje se je razdelilo na osem približno enakih delov, ter je bilo povprečno cenjeno na 165 kg. En kg sadja se je prodal za povprečno po 4.50 Din, dočim je neki kupec ponujal 6 Din za kg, ako bi se sadje prodalo pod roko ne pa na licitaciji.

Nogo si je zlomil. V bolnišnici je bil sprejet Ivan Lazar, učitelj iz Cerneč, ker je 13. t. m. okrog 9 zvečer z železnikega mostu 15 metrov globoko v strugo potoka Meže, ter si pri tem zlomil desno nogo v bedru, kjer ga je 14. t. m. proti jutru na bregu potoka našel progovni obhodnik, ki ga je s pomočjo deseterja Nadleva spravil z vozom na njegovo stanovanje v Cerneče. Poklicani zdravnik dr. Josko Erat iz Dravograda je odredil prevoz v slovenjgradsko bolnišnico.

Nov trotoar dela pred svojo gostilno tukajšnji gostilničar Ivan Debelak. Je še par trotoarjev, ki bi jih bilo dobro nadomestiti z novimi in prikladnejšimi.

Veličastna manifestacija v Celju

Praznik krščanske zadrugne in prosvetne misli

Celje, 20. oktobra.

Včerajšnji dan ostane neizbrisno vklesan v zgodovino najmočnejše celjske zadruge, Ljudske posojilnice, ter celjske krščanske prosvetne organizacije Blagoslov palače Ljudske posojilnice, najmonumentalneje in estetski najvzornijeje stavbe mesta Celja, tvorbe slovenskega genija, ter obenem otvoritev nove veličastne gledališke dvorane v tej palači je bila mogočna in iskrena manifestacija zdravih slovenskih gospodarskih in kulturnih sil.

Ze na predvečer v soboto 18. oktobra je bilo mogočnost slavlja slutiti. Privrkat je začel križ vrh palače v žareči luči obeh svetilk in reflektorjev. Več sto oseb broječa množica je opazovala prizor. Na strehi palače je svirala fantazija celjske železničarske godbe, na balkonu II. nadstropja palače pa je pod vodstvom svojega pevovodje zapel moški zbor KPD v Celju dve pesmi.

Niz svečanosti v nedeljo 19. oktobra je pričel s

škofovo sv. mašo,

ki jo je ob 8 zjutraj v celjski opatijski cerkvi daroval sam vladika lavantinski msgr. dr. Andrej Karlin. Službi božji je prisostvovala ogromna množica ljudstva z vzorno zbranostjo. Na koru je prepeval slovenske pesmi mešani zbor KPD, kar je bilo za Celje posebnost.

Po sv. maši so množice zalile obširne prostore nove dvorane v palači. Kljub veliki obsežnosti dvorane je bila premajhna. Malo pred 9 je vstopil v dvorano, v katere prostore je stal okrašen kip kralja Aleksandra, vladika lavantinski. Knezoškofu so se najprej predstavili došli predstavniki. Bili so med drugimi navzoči celjski okrajni načelnik dr. Hubad, celjski mestni župan dr. Goričan, komandant mesta polkovnik Purič, komandant 39. pešpolka polkovnik Kostić, mestni podžupan dr. Ogrizek, celjski okrajni župan Mihelič, državni tožilec dr. Rus, celjski opat Jurak, celjska duhovščina in zastopniki kapucinskega samostana ter misijske hiše, glavni tajnik ljubljanske Prosvetne zveze Zor, načelstveni ravnatelj Zadrugne zveze v Ljubljani Gabrovšek, zastopnik generalnega ravnanja Zadrugne gospodarske banke dirigent Jęglič in drugi. Po medsebojnem pozdravu je vladika pristopil k zaslonu oltarčku in pričel se je obred blagoslovitve.

Mešani zbor KPD je najprej odpel himno Kristusa Kralju, ki jo je skomponiral skladatelj Mihelič. Knezoškof je nato ob veliki asistenci duhovščine odpel blagoslovilne molitve, nato pa se v procesiji podal pred palačo, kjer je blagoslovil križ na pročelju stavbe. Dalje je šla procesija v poslovne prostore Ljudske posojilnice in načelstveno pisarno, odkoder se je vrnila zopet v dvorano. K zaključku blagoslovitvenega obreda je mešani zbor odpel himno »Povsod Eoga«. Neposredno nato je sledil

prosvetni tabor.

Prvi je govoril načelnik Ljudske posojilnice

prof. Anton Cestnik,

ki je naglašal, da Celjani, ki stojijo na stališču pozitivne krščanske vere, obhajajo dan veselja, ker se jim je izpolnila dolgoletna želja, da dobijo katoliška kulturna društva svojo lastno dom. Naglasiti moramo takoj svoje prepričanje, da s tem, ker se držimo krščanskih načel v zasebnem in javnem življenju, najbolj služimo svojemu rodu in svoji domovini. Kajti veren narod je moralen narod, je zdrav in krepak narod. In dokler smo Slovenci verni, se nam ni bati pogina. Vera pa je podlaga tudi močni, srečni Jugoslaviji. Vereni katolici so vedno dober državljani, kajti sam Kristus mu naroča: »Dajte cesarju, kar je cesarjevo.« In apostol Pavel nas opominja: Bodite podložni oblasti! Zato se tudi ob tem slovesnem trenutku, ko smo blagoslovili svoj dom, spominjamo svoje ljube Jugoslavije, katere zvesti sinovi smo in hočemo ostati, da bi postala močna in slavna, spominjamo pa se tudi svojega viteškega vladarja Nj. V. kralja Aleksandra, ki mu kličemo: Bog ga naj živi! (Frenetično ploskanje.) Prosim Vas tudi dovoljenja, da smem v imenu vseh poslati sledečo brzojavko:

Maršalat kraljevskega dvora, Beograd: »Ob veliki udeležbi ljudstva blagoslovljamo danes v Celju nov zadrugni in prosvetni dom. Misli nam uhaajo v našo prestolico Beograd. Prosim, da blagovoli Nj. V. kralj Aleksander sprejeti izraze naše najgloblje vdčnosti in neomejene zvestobe z zagotovilo, da bomo v tem domu vedno delovali v blagor naše ljube domovine Jugoslavije in dobrobit prejšnje kraljevske hiše.«

Vsa dvorana je vstala in navdušeno vzklikala kralju in kraljevskemu domu, orkester pa je odsviral državno himno.

Končno se je gospod načelnik toplo zahvalil arhitektu g. Plečniku, g. inž. Suhadolcu, g. tehniku Zrimšku in stavbeniku Golograncu.

Govor načelnika je ponovno prekinilo odobravanje, ki je ob koncu naraslo v orkan navdušenja.

Nato je

govoril ravnatelj g. Fr. Gabrovšek

o predmetu: Zadrugništvo temelj ljudskega blagostanja. Tehne misli, ki jih je razvil v svojem govoru, so vredne, da jih ponatisemo za široko javnost ter bomo govor prinesli v eni prihodnjih številkih. Tudi njegov govor je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Sledil je

govor urednika Frana Terseglava.

O. Terseglav je govoril z njemu lastnim temperamentom in samoprepričanjem. Njegova izjava o smernicah prosvetnega dela so bila ponovno prekinjena s klici odobravanja in ploskanjem. Govor je prinesel včerajšnji »Slov. list« v ekscerptu. Z govorom g. Terseglava je bil prosvetni tabor okoli tri četrti na 11 zaključen. Kakor pri blagoslovitvi tako je bila tudi med prosvetnim tabrom dvorana natlačeno polna. Taboru so prisostvovali tudi predstavniki. Ob 11 se je vršila

glasbena matineja.

Salonski orkester pod vodstvom g. Z. Lenardona je ob živahnem odobravanju odigral Rožančev »Slavostno koračnico«, intermezzo iz Parmove »Ksenije« in potpourri iz Smetanove »Prodane neveste«. Akustika dvorane je prišla tu do polnega izraza. Glas odmeva enakomerno po celi dvorani. Po nastopu salonskega orkestra se je dvignila zelazna zavesa gledališkega odra in izpod nje je zalavila krasna plišasta oderska zavesa. Tu je prosvetni tajnik g. Peršuh prečital došle pozdrave Pevske zveze v Ljubljani, Kmetijske posojilnice in Kojčah, Zadrugne gospodarske banke v Ljubljani in nadškofa dr. Jęgliča. Brzojavka g. nadškofa

je bila sprejeta z viharim navdušenjem. Njegov pozdrav se glasi:

»Čestitam, da Ljudska posojilnica dobro stoji, se mogočno razvija in si je mogla sezidati lepo palačo, namenjeno ne le za denarne zadeve, ampak tudi za prosopek krščanske kulture v Celju. Jęglič, nadškof.«

Potem je dvorana pozdravila lepo skupino pevcev KPD v Celju. Pod temperamentnim vodstvom g. kaplana Zatošnika je zbor s presenetljivo dovršenostjo v intonaciji, dinamiki, izgovarjavi in interpretaciji odpel 6 pesmi.

Z glasbeno matinejo je bil dopoldanski program končan. Kljub temu, da je trajal cele tri ure brez znatnejšega odmora, mu je publika sledila z veliko pozornostjo in zadovoljstvom. Opoldne je bilo prirejeno

kosilo

za povablence, med katerim je bilo izrečenih več napitnic. Med drugimi je kot prvi nazdravil g. knezoškofu načelnik g. prof. Cestnik. G. knezoškof se je g. načelniku toplo zahvalil. Navdušeno je bila sprejeta beseda urednika g. Terseglava, ki je poudarjal zasluge slovenske katoliške duhovščine za kulturni preporod našega naroda.

Popoldne okoli 3 so se začele proti novi palači zgrinjati znova velike množice ljudstva, da prisostvuje

otvoritve gledališkega odra in slavnostni predstavi.

Pred predstavo bilo dobiti niti vstopnice za stojišče. Publika, napolnila dvorano in balkon do zadnjega kotička. Prireditelji so imeli mnogo težav, ker niso mogli zadovoljiti z dežele došlih udeležencev, ki pa so bili na pravočasni nakup vstopnic ponovno potom našega lista opozorjeni.

Točno ob pol 14 je dospel v spremstvu svojega tajnika msgr. Umeka in načelnika prof. Cestnika tudi prevzvišeni vladika lavantinski. Predsednik Gledališke družine KPD g. Marjan Maroit je nagovoril knezoškofa in publiko s prav lepimi besedami.

Originalna beseda predsednika Gledališke družine je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Po uvodnem godbenem komadu, ki ga je odigral salonski orkester, ki je sviral tudi med odmori, se je odgrnila zavesa in pred publiko je vsiala prva scena novega odra, Borstnikova soba za Finžgarjevo »Našo kri«. Vso inscenacijo je za »Našo kri« mojski oskrbel gledališki slikar Valclav Skružny ml. Posebno učinkovita je bila scena na vasi. Ta kopica barv in plastike je ustvarila za Celje nekaj povsem novega.

Ansambel Gledališke družine je pod vodstvom upravnika in režiserja g. Ivo Peršuha nastopil skoro polnostojno, nastopilo je 45 oseb. Pokazal je ogromno dela in volje za resno stvarjanje na odru. Publika je sprejela »Našo kri« z velikim navdušenjem. Upravnik g. Peršuh je dobil lavorov venec. Preroke besede (drama je bila že pred vojno izšla v tisku) v IV. dejanju, nanašajoče se na zedinjenje južnih Slovanov, so bile sprejete z aplavzom pri odprti sceni. Posebno dolgotrajno odobravanje je sledilo III. dejanju, ki je bilo gotovo na višku.

Sijajno se je obnesla čeprav še ne popolnoma dovršena oderska razsvetljava, ki je delo instalaterja ljubljanske opere g. Pohlina in celjske mestne elektrarne. Gospod Pohlin, ki je oderski mojster ljubljanske opere, je vodil med predstavo tudi vse tehnične posle na odru.

Zvečer se je zbral vse ansambel v hotelu »Evropi« k animiranemu družinskemu večeru, na katerem sta govorila predsednik in upravnik Gledališke družine.

Tak je bil tedaj naš včerajšnji dan v Celju. Lep je bil in upanje budi, da bo nova dvorana ob božji pomoči postala najvažnejše celjsko kulturno torišče.

Celje

»Združeni celjski moški zbori nastopijo prihodnjo nedeljo pri proslavi českoslovaškega narodnega praznika: zato imajo skupni pevski vaji v sredo, dne 22. oktobra, in v petek, dne 24. oktobra, vsakikrat ob 8 v I. nadstropju Narodnega doma. Pridite vsi in točno!

»Na splošno zahtevo ponovi Gledališko družina KPD v Celju Finžgarjev igrokaz »Naša kri« v soboto, dne 25. t. m., ob 8 zvečer. Ponovitev prihodnjo nedeljo ni mogoča, ker se vrši popoldne v Narodnem domu proslava českoslovaškega osvobodjenja, pri kateri sodeluje tudi Katol. prosvetno društvo. Vstopnice za soboto zvečer se bodo dobile od jutri dalje v Slomškovi tiskovne zadrugi. Udeležencem iz dežele pripravljamo, da stopijo v stik z avtobusnimi podjetji in se pripeljejo z avtobusi, da jim ne bi bilo treba v Celju prenočiti. Na vsak način naj pa izvenceljski udeleženci kupijo vstopnice v predprodaji, ker ne moremo garantirati, da jih na večer predstave še dobijo.

Pilštani

Povodnji. Ze dvakrat je tudi pri nas bila povodenj. Bistrica je z vsemi dotoki v prvih popoldanskih urah prestopila strugo in poplavlila vse, zlasti Lesišno in Staritrg. Napravila je precej škode, ker je odnašala z njiv še nespravljene poljske pridelke.

Trgatev. S trgovtvo so že končali. Vočinoma so zadovoljni s pridelkom; več so ga dobili ko lani, edino močen in hud ne bo tako kot lani. Pa saj je prav. Bodo vsaj ljudje treznejši in pametnejši in fantom tudi ne bo dajal toliko korajže za pretepanje. A eno je, kar težje naše vinogradnike: Vina imajo dosti — a kam z njim. Doma ne smejo spiti vsega, kajti kje dobiti denar za davke in drugo. Prodati ga tudi ne more, ker ga nihče ne kupi. Kupujejo ga edino le domači gostilničarji, pa še ti bi ga radi dobili skoro napol zastopni.

Olepevalno društvo. Mnogo društev že imamo pri nas, a enega še zelo pogrešamo. »Olepevalnega«, da bi skrbelo malo za olepšanje našega zgodovinsko znamenitega trga. Vodnjak sredi trga nikakor ni v okras trga. Občinska hiša s prangerjem vred tudi leze. Najbolj pa bode v oči prostor pod cerkvenim zidom. Tujec, ki gre mimo, ne ve, ali je tam »muzej za stare vence in ovence rože«, ali pa »javno smetišče«. Samo malo več dobre volje.

Avtobus. Ravno zdaj je poteklo eno leto, odkar se je naš »Urwalde« spojil s svetom. Zato je poskrbel celjska mestna občina. Avtobus, ki vozi iz Celja pod Pilštanjem v Podsedro, je res velika dobrota za naše kraje, samo malo predrag je. Ko bi se dali celjski mestni očetje malo zgledati — pa bi še več zaslužili.

Društveno življenje. Kaj pa naši igralci? Ali nam čez zimo ne bodo preskrbeli nile razvedrila? Škoda bi bilo zakopati take igralne talente.

Kranj

Is občinske seje dne 17. oktobra 1980. Pretekli petek zvečer je bila redna seja občinskega odbora. Bila je prav zelo zanimiva in zabavna. Vendar pa je debata ostala na višini dostojnosti. Zadeva glede razširjanja in ureditve banovinske ceste med hišo g. Kumra in med »Delavskim domom« se je rešila tako, da bo v to svrhu stavila banovina v svoj prihodnji proračun znesek Din 108.500. — G. Hlebs, trgovec in tržni nadzornik, je odstopil. Na njegovo mesto je bil soglasno izvoljen g. Fr. Berjak, ki bo izvrševal tržno nadzorstvo s pomočjo ekonoma. Ob priliki sestave banskega proračuna je »Jugočeška« obljubila plačati v fond za zidanje nove šole 100.000 Din. G. župan je predlagal, da se »Jugočeška« sedaj ta tribut predpiše, kar se seveda sprejme. — Nekdanje »kasarno« je spomladit izliciliral g. Fr. Sirc. Med kasarno in hišama g. Sirc in g. Gabrča pa so se majhen del zemlje, glede katerih še ni definitivno določeno, ali naj bodo javni ali zasebni. G. Sirc je prošil občino, da ona intervenira. Proti temu pa se je odločno uprl dr. Beno Sabothy, češ, da je občina že dvakrat delala g. »Sircu« v prilog, sedaj pa ne bo več posredovala v sporih, ki so čisto privatnega značaja in ki tangirajo samo oba soseda g. Sirc in g. Gabrča, drugega pa prav nobenega. G. prof. Watzl in g. R. Jęglič sta stavila skupen predlog, da občina ostane pri starem sklepu. Predlog ni bil sprejet. Pač pa je bil sprejet predlog dr. Semrova, oba prizadeta mejaša poklicati v teku 8 dni v obč. pisarno in naj se tu napravi na podlagi izjav uradni zapisnik. Istotako je bil sprejet predlog obč. odbornika dr. Šilarja, naj občina ukrene takoj vse potrebno, da se svet pred »kasarno« izbrže iz seznama javne imovine in vpiše med privatno imovino. To poglavje je v dvorani povzročilo precej glasno debato. Ugodilo se je pršnji g. Ivana Zabreta, da se mu odstopi nekaj obč. sveta na Jelenovem klancu, katerega bo on porabil za povečanje vrta, obenem pa bo razširil nevarni ovinek. I. Krelj prosi za nakup obč. sveta, ki se nahaja sev. in juž. od pograda pristave g. Kumra ob Savi, katero je Krelj kupil. Na teh obeh delih obč. sveta je imel g. Kumer servitutno pravico vožnje. Krelju se odstopi in proda ves obč. svet sev. od pristave, južno od pristave pa le v širini 2 m od sedanjega zidu po 5 Din za kvadr. meter in pod pogojem, da Krelj odstopi od servitute na preostalem zemljišču in umakne vogal. — Ker v ljudski šoli ni telovadnice, morajo otroci osnovnih šol telovaditi v sokolnici. Zato bo občina plačevala »Sokolcu« 1000 Din mesečno za stroške in odškodnino. Ta sklep velja za 3 mesece, pozneje se vsilavi v proračun. Ugodi se prošnji g. Jožefe Lamprel, da sme napraviti med hišo g. Sumijeve in g. Belčeve provizoričen kiosk ali paviljon za določeno dobo let v svrhu prodaje tobaka. Odobri se nastavitve nove, t. j. tretje pisarniške moči v občinski pisarni, in sicer v osebni g. Jela Mohorja za začetno mesečno plačo 1600 Din. Delo v obč. pisarni se je toliko povečalo, da dva uradnika ne moreta zmagovati. — Avtobusnemu podjetniku Fr. Paaru se dovoli zaprosena nova koncesija za prevažanje potnikov. V domovinsko zvezo občine Kranj je bilo sprejetih več oseb. G. Fr. Gorjanc je zaprosil, da se mu dovoli otvoritev nove kavarne v hotelu »Stara pošta« Občina otvoritve ne ugovarja. — Kr. banska uprava je stavila občini termin, da se imenuje ali uredi do 31. decembra t. l. Ker pa je spričo tolike stavbene živahnosti in delavnosti v tako kratkem času nemogoče, je g. župan zaprosil bansko upravo, naj termin prolongira do 31. dec. 1981 in predlagal na seji, naj se izvoli poseben osek za proučevanje. Dr. Sabothy predlaga v ta osek g. župana Pirca, g. Šavnik in g. Tocka. — V odbor »Dijaške kuhinje« se na predlog prof. Watzla izvolijo sedanjí odborniki g. Kumer, g. Peterlin in g. svetnik Gregore. — Kot zadnja točka se je obravnavala zadeva tovarne »Vulkan«. Interes »Vulkan« je zastopal g. Sirc. Docela nasprotno stališče je zavzel obč. odbornik g. dr. Beno Sabothy. Posreduje stališče je zavzel g. dr. Semrov. G. Sirc je nato svoj predlog umaknil in se pridružil predlogu g. dr. Semrova, ki ga je nato občinski svet tudi sprejel in ki se glasi: Mestna občina principijelno dovoljuje zamiljenosti in projektirane naprave pri tovarni »Vulkan«, obenem pa naj strogo zaklavljuje svoje zahteve, ki naj se striktno formalizirajo. Izvoli naj se osek, ki bo proučil vse akte, ves položaj in v teku 8 dni na prihodnji plenarni seji, ki se bo vršila radi te zadeve prihodnji petek zvečer, poročal plenumu, ki naj odloči nadaljnje postopanje v ta osek so bili izvoljeni gg. juristi dr. Šilar, dr. Sabothy in dr. Semrov, nadalje pa še g. Fock in g. Peterlin. — Prihodnja seja obč. sveta bo v petek.

Važno sredstvo pri razširjanju izobrazbe so ljudske knjižnice. Praznota zeva pa najbolj pri širokih delavskih masah. Krščansko-socialna miselnost je ustvarila v Kranju delavstvu priporočljivo lepo in udobno hišno ognjišče. Te dni pa se je otvorila v »Delavskem domu« knjižnica, ki razpolaga s precejšnjim številom novih knjig poleg starejših. V novi moderno urejeni knjižnici, ki je namenjena zankrat samo članom hiše »Delavski dom«, je zbrana vsakovrstna literatura, s katero razpolaga danes knjižni trg in tiskovne založbe. Poslovne ure knjižnice so vsako nedeljo dopoldne ob 11 do 12. Smoter knjižnice je pač na dlani ležeti in dovolj evidenten, dati namreč delavcu prav tako kot telesno oskrbo potrebno duševno hrano, v pouk, zabavo in razvedrilo. Pedagoško-didaktični vidik te nove institucije pa bodi viden motiv, ki ga je treba dosledno zasledovati.

Berite! »Prosvetno društvo« v Kranju polaga ogromno važnost na dobro, moderno in zadostno opremljeno knjižnico. Za jesensko-zimski čas, ko je knjiga dobrodošla prijateljica, je društvo zavežajoč se velikega poudarka, ki leži v bogatem zakladu knjižne izobrazbe, popolnoma preuredilo in izpopolnilo svojo knjižnico, ki posluje ob nedeljah po deseti maši. Pričakujemo, da bodo člani kot prijatelji društva »knjižničali« lepo priliko in posegli za užitkom, ki ga daje dobra knjiga.

Avtobus Kranj—Ljubljana. Vsled velikih poplav je moral veliki »Saurer« avtobus prekiniti vožnjo, ker je pretežak, ter bo na mesto tega zopet obratoval redno manjši avtobus, direktno samo iz Kranja v Ljubljano in sicer stalno po sledečem voznem redu: odhod iz Kranja pred cerkvijo ob pol 9 zjutraj in 1.15 popoldne. Odhod iz Ljubljane ob 12 popoldne in pol 7 zvečer. Vozne cene ostanejo iste, samo da se ne bodo več izdajale nove blok karte. Opozorja se pa kranjsko občinstvo, da naj se posluži samo tega direktnega voza iz Kranja v Ljubljano, drugače bi bilo primorano podjetje za stalno prekiniti to progo, katere se more vzdrževati samo, če občinstvo iz Kranja te avtobusne vožnje z obilnim obiskom podpira in omogoči. Informacije se dobe v pisarni podjetja na dvorišču hotela »Stara pošta«, tel. 70 Redne vožnje pričnejo v četrtek ali pa v petek.

Ptuj

Dosedanji kaplan Jožef Rupar je prestavljen iz Ptuja v Hoče. Za kaplana v Ptuj je nastavljen g. Ignacij Grobljar. Mesto vikarja v Ptuj ostane nezasedeno.

Pretekla nedelja ni mogla zunaj biti bolj pusta in dolgočasna. Zato so se žepari preleni v svojem poklicu v takem ozračju, paragrafi se svetijo v neoskrupljenosti. Solnc ves dan ni moglo pokukati, jesenski oblaki so ves dan stražili prav nizko nad mestom. Niti vetrovi niso godli, da bi bila otožnost pestrejša. Ali brez jesenske poezije vendar nismo bili. Na vogalih so se ustavili kostanjari, otroci pa pridno razumeli njih poklic. Kaj se boste Kranjci napihavali s svojimi šiskami, a pri nas imamo pravi domači »maroni« v katerega rad ugrezimo tudi ženski svet, kak gospod pa v žepu previdno stiska umazano-bel škričelj. Srečne lastnike vinogradov so izvabile gorice, da preračunajo in pokusijo njih darove, brezdomci in preprosti pa so popoldne napolnili gledališče in mestoma s strahom in tihim obsojanjem spremljali predavanje o verskem preganjanju v Rusiji. Da je jesen in mraz, je človek že dopoldne lahko opazil pri francoskem predavanju o Alžiru, kjer gostov ni bilo ravno natrpano; joč če bi ne bilo študentske oaze! Ampak se motite, če mislite, da se ne bomo razgibali. Se prav kmalu se bomo! Saj vendar že listje rumeni. In da bi samo pri nas pozabili, da obstoji tudi ples, veselice...?

Dve nesreči — ena smrtna. — Tam pri St. Vidu, v Lancovi vasi. Mladi Voglar Mirko, sin kočarice, se je obesil na tovarni avto nekega mariborskega trgovca. Seveda ga trgovec ni opazil, ker se je otrok prislilil od zadaj. Kar na enkrat so mu odpovedale roke, in že je ležal na tleh. Mladi »plezalec« se sedaj zdravi v bolnišnici, ker se je močno pretresel. Morebiti drugič ne bo šel več na led! — Težji in obenem smrtni pa je drugi slučaj. 60 let stari najemnik Jurgec Franc iz Podbrežja je šel posekat drevo in pripravil kuriva. Pa je eden od orjakov imel že premajhno stojnost in padel na starčka. Drevo ga je podrla in mu s svojim pritiskom prizadelo težke rane. V bolnišnici je nesrečnej po dveh dneh umrl. Da bi sedaj užival mir na rogozniškem pokopališču.

Graditev nove hiše. Pri nas pravzaprav mnogo ne zidamo. Kakor da spimo spanje s starinami v našem muzeju. Zato smo ponosni na vsako spremembo v tem oziru, ki pokaže, da je še življenje v nas. V ponedeljek bi se moralo pričeti z delom za hišo, ki jo bosta na Novi cesti postavila g. Nacko Potrč in sestra Marija. Do jeseni naj bi bila že pod streho, pravijo.

Šoštanj

Začetek gospodarskih tečajev v Slomškovem domu. Meseca novembra bo otvorila kmetško nadaljevalna šola svoj 3. in gospodinska šola svoj 6. tečaj. Zanimanje za te kulturno važne ustanove je tako veliko, da se prilašajo učenci in učenke celo iz drugih far. Je to popolnoma razumljivo, če pomislimo na uspehe, ki sta jih ti izobraževalni šoli dosegli s prejšnjimi tečaji. Krasni izdelki na zaključnih razstavah so pokazali, da se pri pouku ni gojila samo teorija, ampak se je tudi v praktičnem oziru veliko storilo. Iz teh razlogov lahko pričakujemo, da bosta tudi predstoječa tečaja dosegla uspehe, ki so v korist gojencem in gojenkam in pa v čast in ponos vodstvu teh šol.

Šahisti so otvorili svoj turnir. Pretekli teden so šoštanjki šahisti otvorili svoj turnir. Odigrane partije so končale večinoma z zmago favoritov. Nekatere igre so bile kombinacijsko zelo lepe in so nudile dober šah. — Prognoze so letos zelo nejasne in negotove, ker sodeluje na turnirju nekaj novih, močnih šahistov. Zdi se pa, da se bodo tudi to pot prerili v ospredje lanskí zmagovalci. Sigurno bodo napeli vse sile, da bodo zasedli vsa boljša mesta na tabeli. Ker vlada za turnir v mestu veliko zanimanje, bomo o njegovem poteku od časa do časa poročali.

Osebná vest. Na tukašnje mešansko šolo je nameščen g. Ivan Thenerschuh.

Cajanka Rdečega križa. Krajevni odbor Rdečega križa bo priredil 8. novembra svojo drugo čajanko v prid revni šolski deeli. Prireditelj, ki se bo vršila pri pogrnjenih mizah, je združena z bogatim pevskim programom. Odbor je pridobil za to priliko bivšo članico zagrebške opere gospo Anko dr. Bodaličev. Zapela bo več skladb modernih kompozitov. Nastopili pa bodo tudi domači pevski zbori z revijo narodnih pesmi. — Pričakujemo, da si bo prebivalstvo pravilno tolmačilo pomen in namen prireditve, da jo bo posetilo v čim lepšem številu!

Poroka. V četrtek 16. t. m. se je v ljubljanski frančiškanski cerkvi poročil tukašnji zdravnik gosp. dr. Stane Medic z gđ. Maro Zalarjevo iz Ribnice. Čestitamo!

Osebná vest. V Delnice je premeščena gđ. Darinka Brkovičeva, učiteljica na naši mešanski šoli.

Murska Sobota

Zidanje nove bolnišnice. O novi bolnišnici, ki je za vso Slovensko krajino neobhodno potrebna, smo že mnogo pisali. Kakor doznavamo, jo bodo v bližnji bodočnosti res začeli zidati. Te dni bo komisijoneli pregled stavbišča.

Nova hiša. Ob Kolodvorski ulici bo te dni dogotovljena nova hiša g. trgovca Gašparja. V hiši se otvori nova trgovina.

Osebná vest. V Beltincih se je poročil g. Šprager Ferdo, šol. upravitelj z go. Rožo Irgočičevo, učiteljico pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Obilo sreče!

Zborovanje Agrarne zadruge. V nedeljo se vrši v Črensovcih veliko zborovanje Agrarne zadruge. Ta zadruga igra odločilno vlogo pri reševanju agrarne uprašanja in je z odločnim nastopom mnogo interesentov rešila gospodarskega propada.

Odlikovana sestra. Srežki načelnik, g. Gašper Lipovšek, je izročil s. Adelburgi, prednici sester v tukašnji bolnišnici, red Sv. Save V. razreda, s katerim je bila odlikovana za požrtvovalno delo med bolniki. S. prednica je dolgo vrsto let stregla bolnikom z nalezljivimi boleznimi in sicer z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. K odlikovanju ji iskreno čestitamo.

Preska-Medvode

Pokojni g. car, blagajnik Gvozden Pantelič je stanoval že par let v Vašah pri Preski v hiši mizarja g. Tomaža Hafnarja. S svojo gospo in s sinčkom Mirkom je živel v prav srečnem zakonu. Blaga družina je bila obče znana po vsej naši županiji. Vsakdo je poznal ljubeznivega, zgovornega gospoda. Ni je bilo društvene prireditve, še tako male, da je ne bi obiskal g. Pantelič s svojo in ljubkim sinčkom. Tudi naš razprodajalec nedeljskega »Slovenca« Josko toži, da je izgubil svojega rednega odjemalca. Vse nas je potrla bridka izguba in sočustvujemo z nesrečno gospo.

Jesenice

Prihodno nedeljo, t. j. 26. t. m. ponovi dramski odsek Krokovega prosvetnega društva tako slajno uspešno veseligrsko »Radikalno kuro« s petjem. Da si bo mogoče predstaviti ogledati tudi okoliščanom, bo pričetek iste popoldne ob pol 3.

Novo mesto

Gradbeno gibanje. Tukajšnji trgovec g. Josip Kobe, ki je prizidal k svoji hiši na Trgu kraljeviča Petra na vrtu nad Krko ličen prizidek z elegantno teraso, bo napravil na prednji strani hiše še lep trgovski lokal. — Istotako bo tudi g. Murn v Kandiji v svoji starji hiši uredil trgovski lokal.

Trbovlje

Veliki avto podjetja Arzenšek radi temeljitih popravil ne bo vozil štiri dni, ter ga bo nadomestil mali avtobus, kar naj vzame občinstvo na znanje.

Za detektiva se je izdal. Po Trbovljah se je večkrat klatil dobro običen možakar, doma iz Hrastnika, ki se je izdal za detektiva dravske banovine, ter več ljudi za razne svote opeharil. Da je imel še več uspeha, je ljudem »satvezil«, da je njegov brat v istem svojstvu v saviški banovini. Sedaj ima čas v novomeških zaporih študirati nadalje to stroko in uspehe, ki jih je dosegel.

Za častnega člana je v septembru izvolilo tuk. prost. gas. društvo g. dr. Kramerja, ministra n. r. za zasluge. V nedeljo popoldne so mu izročili krasno izdelano diplomo. Za častno članstvo in za diplomu se je g. dr. Kramelj lepo zahvalil.

Selca

V nedeljo 5. oktobra smo dobili nov veliki zvon težak 2455 kg. Zvon ima glas H. je prav mogočnega, čistega in prijetnega glasu. Skofjski kolavdator g. dr. Kimov v je podal sledečo izjavo o njem: »Zvon za župno cerkev v Selcih, vliit v zvonarni v St. Vidu nad Ljubljano, je H + ¼, približno toliko višji, kakor so ostali, ki so vsi dobro četrtinko nad normalom. Zato se bo z ostalimi lepo ujemal. Najvažnejša stranska tona sta: zgornja čista velika terca, ki daje zvonu čisto, jasno barvo, in spodnja, nekoliko kvisko težeka oktava, ki daje zvonu polnost in voljno gostoto in nekoliko valovit glas. Celoten glas je mogočen, poln, p. hkrati mehek in živ, zelo prijeten. Liv je zelo lep, brezhiben, material po vsem videzu izbraren.« Pripominimo, da so vsi župljani z zvonom prav zadovoljni in veseli. Zato vsem cerkvenim predstojništvom Zvonarno v St. Vidu toplo priporočamo.

Kočevje

Himen. V soboto zvečer, dne 18. t. m. se je poročil v Kočevju g. Srečko Kajfež. Bilo srečno. Lovci pridno izrabljajo dneve, ko ni dežja. V nedeljo so že na vse zgodaj odhajali iz mesta. V eni gručji jih je bilo čez sedem, na drugi strani po dva, trije. Tudi vaški lovci ne zaostajajo. Marsikdo koraka že ob 7. domov z ustreljenimi zajci na hrstu, pa se potem zopet vrača v drugo smer. Prav tako počti večkrat kar strel okoli rudnika na dnevnemu kopu, posebno ob sobotah in nedeljah, ko praznujejo rudarji. Na žalost pa ne postanejo žrtev lovske strasti samo dolgotrajni zajčki, nego tudi vse mačke, ki se zanimajo v toliki meri za zajce, nego bolj za miške, ki delajo veliko škodo po njih. Vsekakor bi bilo dobro, ko bi lovci to upoštevali.

Popravek. Dne 4. t. m. je »Slovenec« poročal da si je neka mlada delavka iz Mlake, zaposlena v tekstilni tovarni v Kočevju, hotela vzeti življenje, ker je kupila en par čevljev na tuje ime in da je zato izpla večjo množico jodove tinkture. K temu pripominjamo, da deklica ni hotela izvršiti samomora, pač pa si je vse preveč vzela k srcu, ker jo je mati kregala. Ko je prišel zdravnik, je leta ugotovil, da ima deklica hude srčne krče, ker bolega na srčni hibi. Zauživala pa je le zdravila.

Št. Jernej na Dolenjskem

Sprememba voznega reda. Avtobusno podjetje »Tapred« je spremenilo vozni red v toliko, da odhaja avtobus od 15. t. m. iz Novega mesta ob pol sedmih jutraj, iz Št. Jerneja ob sedmih, in prihod v Brežice ob osmih. Tako imamo boljše zvezo z Ljubljano in z Zagrebom.

Knjžnica Prosvetnega društva v Orehoviču je odprla vsako nedeljo od 10—12. Za malenkostno odškodnino dobi vsak primerno živ. Knjige Kat. prosvetnega društva v St. Jerneju pa se izposujejo vsako nedeljo pred in po deseti uri. Vabljeni!

Prišel se je obrtno-nadaljevalni tečaj, ki bo trajal do meseca maja. S prihodnjim mesecem pa se odprli trimesčni knjižnično-nadaljevalni tečaj. »Slovenec«, dosedaj samo nedeljska izdaja, se prodaja v trafiki g. Rolha. Ker bo odslej mogoče dobiti »Slovenca« že po prvi vs. masli, bo gotovo vsakdo rad segel po njem, saj bo za 2 Din imel dovolj branja za ves dan.

Sveti Miklavž na Gorjancih nas vabi, da ga že enkrat obiščemo letošnje leto. Radi se bomo odzvali k njemu prihodnji četrtki 23. t. m. ob 9 h sv. maši, ki se bo brala v zahvalo za prejele dobrote. Ker je po navadi na njegov god že preveč mrzlo in sneg, najbrž takrat ne bomo mogli romati gori, zato se mu bomo pa že sedaj priporočili, naj nas takrat primerno obdaruje. Kakor kaže, bo vreme ugodno in gotovo tudi udeležba ne bo pišla. Tudi lovec namerava ja dan poizkusiti svojo srečo in če bodo res kaj vlovili, bomo imeli pa za »pribojček«.

Novo trgovino z usnjem in čevlji je odprl v hiši g. Durjave g. Rus.

Redkost za pozno jesen so vijolice, ki lepo rastejo in duhte na vrtu g. Šol. upravitelja F. Goloba.

Podružni cerkvi Matore božje v Šmarju je darovala pokojna Marija Sotlar vse svoje imetje. Na dražbi je bila prodana hiša, njiva in vinograd za 13.200 Din.

Ljutomer

Vos za vožnjo, otovorjen s praznimi in polnimi todi, se pomika po ljutomerskih cestah iz Slanjanke, Cebra, Grosoraka... Ta teden se vrši trgovanje v ljutomerskih gorah. To je veselje, — z lastno obnovo. V... na dopust, cele družine so pri zidanih, tuji iz Avstrije, ki imajo vinograde v ljutomerski okolici, prihajajo med nas. Noči so ožile po vrhovih. Pa pravijo nekateri, da je bilo nekaj ob trgatvi še vse bolj veselo...

Blagoslovitev nove zastave Marijine družbe izvrši prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m., g. kanonik Čas iz Maribora. Po sv. opravilu sestane dekanijskih in sosednih Marijinih družb v Katoliškem domu. Popoldne po večernih ponovi Prosvetno društvo igró »Zaklade«. Vabljeni.

Rakek

Upravnik carine g. Zrpič Zarko je prestavljen iz Rakeka za upravnika v Split. Na svoje novo mesto odide 15. t. m. Prestavljen je iz Rakeka tudi carinik Borivoj Kuteršič v Beograd.

Prošnje za podporo pri napravi modernih gnojšč so vložili iz naše občine samo trije proslci. Banska uprava je vse tri prošnje ugodno rešila. Komisija, ki si bo ogledala prostore, kjer mislijo graditi ti trije proslci gnojšče, bo prišla 29. t. m.

V Planini, ki leži čisto ob italijanski meji, se je osnoval odbor z g. županom Sicherlom na čelu, za postavitev droga z državnim trobojnikom na meji, kakor so to storili pred kratkim v Hotedršici. Odbor upa, da bo mogel drog z zastavo postaviti že drugo leto.

Prijavne pole za zgradarino se dobe v občinski pisarni. Čas za prijavo je do konca meseca oktobra.

Blejska Dobrava

Nasa gorenjska vas ima sedaj že 78 hiš. Po zadnjem štetju je domačinov 498; med temi 230 moških, 268 žensk. Od teh je 7 žensk nepismenih in 2 moška. Šolo obveznih otrok je 92; od teh obiskuje domačo šolo 71 otrok, na Jesenice pa zahaja 21 šolarjev. Domača šola je odrasla potrebam, premajhna je in samo enorazredna. Odločeno je, da se zida nova, dvorazredna šola. Tovarna (Kranjska industrijska družba) je sicer darovala svet za šolo, a ni denarja, da bi se postavilo novo šolsko poslopje, ki je tako zelo potrebno.

Stavbno gibanje je zelo živahno. V zadnjem času je zrastle sedem lepih, novih hiš, ki bodo v ponos in kras Blejski Dobravi. Vse kaže, da bo sčasoma zvezana vsa Blejska Dobrava z mestom Jesenice.

Nasa tovarna (»Kranjska industrijska družba«) za elektrode in anode je prestala krizo, odkar jo je kupil gosp. Westen. Pod novim, spretnim vodstvom gosp. direktorja dr. Viktora Somogyi-Sudovec in gosp. inženjerja Cirila Rekar je tovarna zopet prišla obratovati s polnim pogonom. Oba sta Jugoslavana in vsled svoje obzirnosti in razsodnosti zelo priljubljena pri delavstvu. Dosele je bilo vodstvo tovarne v rokah Nemcev in Italijanov. V zadnjem času je bilo na novo sprejeto v tovarno okrog 50 delavcev. Sedaj zida tovarna modern laboratorij, v kratkem pa namerava prizidati še eno delavnico, kjer bo zaposlenih še kakih 100 delavcev več. Zaposleni so v tej tovarni predvsem domačini, a tudi mnogo iz Zasipja, Gorij, Javorika, Zirovnice in Bohinja. Letoviščarji in izletniki — posebno dijaštvo — obiskujejo in z zanimanjem pregledujejo to tovarno elektrod in anod, ki je edina te vrste v Jugoslaviji in izvaža svoje izdelke v vse evropske države, kjer je takih tovarn prav malo. — Izletniki in letoviščarji se pa neredko pritožujejo, da imamo slabe ceste okrog Blejske Dobreve, Merodani krogi, ki so odgovorni za popravo naših cest, bodo morali prej ali slej upoštevati in rešiti te pritožbe.

Vič

Godbeni odsek Prosvetnega društva sporoča, da sprejme v svoj odsek več mlajših fantov. Interesentje naj se javijo ob ponedeljških, četrtkih in petkih od 8 do 10 zvečer v godbeni dvorani Društvenega doma.

Reguliranje tržnih cen. Nujno bi bilo potrebno, da merodajni faktorji uvedejo tržni cenik, ki naj se prilagodi razmeram, ker so nekateri pridelki izredno dragi, ter cene presegajo v veliki večini cene, ki so v veljavi na ljubljanskem trgu.

Adaptacija trgovskega lokala. Posestnica in mesarica ga. Gutnikova preureja svoj lokal na Tržaški cesti. Ga. Gutnikova uživa sloves kot izredno realna obrtnica. S tem bode viška promena pridobila nov lep lokal.

Odstranite vodnjak. Na cesti na Brdo stoji sredi hodnika vodnjak, ki pa sedaj ni več potreben, ker je na tej cesti že napeljana vodovodna cev. Prosimo lastnika g. Kneza, da čim prej ukrene vse potrebno.

Zidani most

Podjetje »Slograd« iz Ljubljane, ki je prevzelo eksekucijska dela pri novem železniškem mostu, koplje material na hribčku med Radecami in Zidanim mostom. Dobilo je že tudi več strojev. Material misli baje voziti z lastnim strojem. Sploh vsa priprava kaže, da bo šlo z delom hitro naprej, če bo le ugodno vreme.

Letina je v splošnem zadovoljiva. Samo sadja pogrešamo. Le malokje so ga nekoliko shranili za zimo. Dočim pa na jabolčnik niti ne pomislimo. Tudi grozdja, ki je povečini od brajde, ni mnogo. Letos pač ne bomo prebili zime pri dobro zakurjeni peči in božji kapljici na mizi. Zadovoljiti se bomo morali samo s toplo pečjo; hvala Bogu, da vsaj to še imamo.

Slovenska Bistrica

Za novo osnovno šolo. Ker dosedanja stavba osnovne šole ne odgovarja pedagoškim, niti zdravstvenim predpisom, je krajevni šolski odbor že pred letom vpsal načrt za osnovno šolo ministrstvu v odobrenje. Isto ga pa ni odobrilo, ker zahteva najmodernejšo šolo ter izdalo nalog, da se naj izdelajo novi načrti po zahtevah ministrstva. Ker pa je vsled tega povisan proračun za stavbo, je izvolil krajevni šolski odbor trilateralno deputacijo, da izpolnjuje od banke uprave, kakor tudi od države same značno podporo, ki je sicer tudi predvidena v novem šolskem zakonu. V odboru so gg. Miloš Tajnik, Dol. upravitelj, dr. Boštjan Schaubach, mestni župan in dr. Jagodič, okrožni zdravnik.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20 zvečer. Torek, 21. oktobra: Zaprtlo. Sreda, 22. oktobra: RAZBOJNIKI. Red C. Četrtek, 23. oktobra: PRAVLJICA O RAJSKI PTICI. Red B.

Opera. Začetek ob 20 zvečer. Torek, 21. oktobra: HASANAGINICA. Red D. Sreda, 22. oktobra: Zaprtlo. Četrtek, 23. oktobra: VESELA VOJNA. Red E.

Iz društvenega življenja

Izredni občni zbor podružnice SPD v Črnomlju bo v nedeljo, dne 9. novembra t. l. ob 14 v Crnolju pri Lacknerju; od nesklepnosti pol ure kasneje, z dnevnim sporedom: Odstop dosedanjega in volitev novega načelnika.

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo v Ljubljani sporoča, da je za drevi napovedani prosvetni večer radi tehničnih ovir odpovedan. — Odbor.

Poizvedovanje

Izgubljeno. Od Podboršta do Črnuč se je 17. t. m. izgubila vozna plahta. Prosim najditelja, da jo izroči proti nagradi v gostilni Villan na Črnučah.

Vzorne knjige iz prodajalne KTD

Naše domače nabožno slovstvo se je od nekaj ponašalo z vzornimi, lepimi deli. Po vsebini skrbna in po obliki mikavna je bila slovenska nabožna knjiga vsekdar; zato ni prav nič čudnega, da se je tako razširila med našim ljudstvom ter mu postala zdrava in bogata duševna hrana.

Med najboljšimi in najtoplejša priporočila vrednimi slovenskimi nabožnimi knjigami, ki imajo enako vrednost za duhovščino kakor za vsakega drugega, po božjih resnicah hrepenečega človeka, so vsekdar knjige dr. Mihaela Opeke. Nepogrešljive so v knjižnici vsakega duhovnika, ki bo iz njih črpal dragoceno gradivo za svoje pridige, prav tako pa so potrebne vsakomur, ki se hoče zamisliti v resnice, skrivnosti in lepote naše vere, pa tudi v težka vprašanja našega vsakdanjega življenja. Pri tem je treba omeniti, da je napisal dr. Opeka svoje knjige s širokim obzorjem modernega človeka in v tako krasnem slovenskem jeziku, da predstavljajo v vsakem pogledu bisere našega nabožnega slovstva in v ničemer ne zaostajajo za podobnimi nemškimi knjigami. Nasprotno, odklikuje jih celo taka klena originalnost, da so baš tako ne še mnogo pomembnejše za nas nego tuje knjige. Opekova dela so: »Brez vere. — Devet govorov o veri. — »Za resnico. — Osemnajst obrambnih govorov. — S tema dvema knjigama je podana apologija vere.

»O dveh grehlih. — Trinajst govorov za moralno. — »Začetek in konec. — Petnajst govorov o življenju našega časa. — »Velika skrivnost. — Sedemnajst govorov o zakonu. — To so knjige,

Učbenik angl. jezika

(Sestavil J. M. — V Ljubljani, 1930. Založila Jugoslovanska knjigarna.)

Naposed smo Slovenci dobili svoj prvi učbenik angleškega jezika, ki odgovarja popolnoma našim potrebam in je z jezikovnega vidika skrbno, točno, za učenja angleškega jezika pa kar moči prikladno, sijajno uporabno delo.

Važnost znanja angleškega jezika postaja za nas Slovence vsak dan večja. Ne le radi razširjenja našega kulturnega zanimanja za angleški svet, ampak tudi radi vedno večjega razmaha naše izvozne trgovine in vedno novih potreb naše uvozne trgovine nam je znanje angleškega jezika zmerni večji važnosti. Ne nazadnje pa izpolnjuje novi Učbenik angleškega jezika zelo občutno vrzel v organizaciji našega izseljevanja, ki je še vedno ponajveč usmerjeno v dežele, kjer je znanje angleškega jezika skoraj neobhodno potrebno.

Z izidom tega učbenika je torej ustrezno v največji meri ne le tistim, ki se zanimajo iz ambicije za angleški jezik in za angleško kulturo — in že teh je precejšnje število med nami — marveč tudi prav nujnim praktičnim potrebam našega naroda v trgovskem in izseljeniškem oziru.

Največje hvale vredno je dejstvo, da nam je založnica dala s tem učbenikom ne le zelo potrebno, marveč tudi potrebam in polni meri in v vsakem pogledu docela odgovarjajočo knjigo, ki se more enako pohvaliti tako s strokovnega kakor tudi s praktičnega stališča.

Razdelitev snovi je sledeča: Glasoslovje (Splošno, Glasovi v zvezanem govoru, Pravopis, Letilja); Oblikoslovje (Člen, Samostalnik, Sklanjatev, Pridevnik, Zaimek, Števnik, Glagol, Pomožni glagoli, Pomožni glagoli, Glagol, Obrazec angleške spregatve, Predlog, Prislov, Veznik, Medmet).

Po tej slovniški snovi, ki je kar moči pregledno in nazorno obdelana — pri tem moramo omeniti praktično in točno transkripcijo izgovarjave — in ki učenca seznanja ne le z osnovnimi pojmi jezika, marveč ga opozarja tudi na vsako pri učenju jezika velevažno, dasi malenkostno podrobnost, vsebuje knjiga še posebno važno poglavje: Ameriška angleščina (Splošne pripombe, Razlike v izgovarjavi, Razlike v pravopisu, Ameriški besedni zaklad), ki bo najbolj dobrodošlo izselencem v Ameriko, pa tudi vsakemu, kdor se z ljubeznijo zanima za ameriško slovstvo, ki je prepojeno z amerikanizmi.

Skrbno in s popolno transkripcijo izgovarjave pod besedilom so sestavljene vaje, ki bodo učencu angleškega jezika dragocen pripomoček do hitrega in točnega znanja, zlasti ker so opremljene s popolnim slovarčkom, ki obsega vse v vajah najhujšajoče se angleške besede.

Skratka, prešli smo knjigo, ki smo nanjo že dolgo čakali in podjetni založnici, ki nam je darovala v vrsti jezikovnih učbenikov in slovarjev že mnogo potrebnih in dobrih sredstev za učenje tujih jezikov, moramo biti za to najnovejšo knjigo prav posebno hvaležni.

I. K.

Kako ozdraviti razmere v nogometu

Nekaj ni v redu v našem nogometu, to vemo vsi, najbolj pa seveda tisti, ki dogodke na naših igriščih redno spremljajo. Cisto pravilna je trditev, da riba pri glavi smrdi, vendar je ta ugotovitev veliko premalo, da bi pomagala ozdraviti naše razmere. Incidenti se ponavljajo nedeljo za nedeljo, in od tekme do tekme je manj gledalcev. Nogomet se pa nikakor ne bo mogel razviti, če bodo igrišča prazna. Tega dejstva se najbolj zavedajo funkcionarji, ki vedo za blaginje klubov, kakor tudi višjih nogometnih forov.

Predvsem je treba pogledati, zakaj peša obisk prireditev. Nekoliko so seveda krivi vodni nemiri, vendar je ta vzrok le postranskega pomena. Glavni vzrok leži

v nezanimivem tekmovalju samem.

Kajti nogomet je v svojem bistvu borbeni igra in gledalci hočejo videti napete igre, v katerih je bil izid negotov; te so se vedno privabile lepo število gledalcev. Tekme pa, v katerih je izid že gotov v naprej, vlečejo samo najzelo klubske pristaše, in ti so največkrat v svojem prevelikem optimizmu povzročitelji neredom. Ti optimisti žive doživet v ideji, da mora njihov klub zmagati, pa čeprav je jasno, da je dosti slabši. V vsaki odločitvi sodnika vidijo veliko krivico njihovega kluba. Ta navidezna krivica je pa dostikrat posledica nepoznavanja pravil. Značilno za naše razmere je, da so ti klubski optimisti samo v tistih klubih, ki so dosti slabši. Zato resni gledalci ne hodijo k takim prireditvam, in ena glavnih nalog voditeljev nogometa naj bi bila najti način, da bo tekmovalje zanimivo, da bodo med seboj tekmovali klubi, ki so enako močni. Kaj takega ne bo ravno težko napraviti. Kajti v Sloveniji je faktično le pet do šest klubov, ki so prilično enako močni. Vse te klube spraviti v enoten razred, pa bomo imeli

dejansko prvo-razredne klube.

ki so v stanu reprezentirati nogomet tudi proti ostalim klubom v državi. Dokler ne bo prvenstveno tekmovalje reorganizirano v tej smeri, je odveč go-

ki obravnavajo najpotrebnejša vprašanja družbe.

V tesni zvezi z gornjimi knjigami pa so še sledeče: »O ljubezni. — Dvanast samaritanskih govorov. — »Kam greš? — Sedem govorov o božjih klicih. — »Vstajenje duše. — Petindvajset govorov za preroč.

Svoj poseben pomen pa imajo knjige: »Mesto na gori. — Štirinajst govorov o Cerkvju. — »Zgodbe o človeku. — Dvajset govorov za smer življenja. — »Žena s Solncem. — Štirinajst govorov o Mariji. — »Božji dnevi. — Štirinajst govorov za življenje s Cerkvjo. — »Večna knjiga. — Deset govorov o Sv. Pismu. — »Memento homo. — Petinajst govorov o molitvi, delu in misli na smrt. — »Študenti žive vode. — Štirindvajset govorov o sv. zakramentih. — »Odrešenje. — Sedem govorov o Jezusovem trpljenju. — »Jagnje božje. — Dvajset govorov o daritvi sv. maše.

Krona te dragocene zbirke pa je poslednja knjiga »Kralj vekov. — Trinajst govorov o Bogu.

To je ogromno gradivo verske vsebine, ki bo v času katoliške akcije prišlo prav pridigarju, premišljevalcu in laiku, ki hoče svoje notranje življenje poglobiti.

Pri tej priliki naj omenimo iz založbe prodajalne KTD še nekaj knjig, ki so toplega priporočila vredne:

A. Čadež: Most v življenje. — J. Volc: Roka božja. — Dr. Ahčin: Skrivnosti Marijinega življenja. — Teraš: Za visokim ciljem — in mnogo lepih molitvenikov.

Dr. I. Dornik: Jutla

(Krstina predstava v mariborskem gledališču.)

»Jutla« je samo fragment; to smo že zadnjič zapisali. Dopolnjena, izklesana ter uravnana bo predstavljala dramsko delo, odklikujoče se po izredno posrečeno izbrani ter večje obdelani historični motivnosti, pesniško epskem zanosu ter razgibani dramatičnosti in učinkoviti oderski dinamiki; ta učinkovitost je sicer bila zaznana v nepriznanih meri že ob petkovi krstni predstavi; občinstvo, ki je docela zasedlo gledališče, se je z vzorno disciplino ter nenavadnim umevanjem in koncentrirano pažnjo zaživelo v potek igre. Značilnost in prijetnost hkrati je v enakomernosti, ki se javlja pri nastopanju glavnih nosilcev oderskega dogajanja in ki daje vsemu temu dogajanju posebno živahen ritem ter pestrost obeležja.

Petkova prouprizoritev mariborskega Ljudskega odra pa je tudi pričala o nadarjenosti, po budnosti in ljubezni mnogih, ki se zbirajo v Ljudskem odru, in pa o nemalih nalogah, ki jih uprizaritev stavi režiserju v reševanje. Z večino in v smislu opetovano izkazane ter posvedočene režiserske iznajdljivosti se jih je z vspehom in vne-mo lotil režiser mariborskega Narodnega gledališča Pavel Rasberger, ki je z izredno prostostjo in živahnostjo tudi junaki na odru v vlogi viteza Jakoba iz Zrelca. Najtežje in najkočljivejše vprašanje celotne oderske izpeljave je bilo v prikazu množstvenega nastopa ob ustoličenju Otona Habsburgskega v drugem dejanju; radi nepremagljivih ovir (pomanjkanje opreme, kostumov, premajhen prostor itd.) je bila potrebna uprizoritvena zamisel skromnejše vrste.

Vse oderske mli se razhajajo in shajajo v Juti, hčerki viteza Kela iz Režeka. Z nekoliko lahkonostjo v interpretaciji ter izvedbi jo je oblikovala gđ. Peitlerjeva; tudi Eichmeister je kot mladi vitez iz Zrelca razodeval oderski talent in vigranost; Furijanov opat vetrinjski je z inteligenco, skrbnostjo ter prizadevno temeljitostjo izdelana markantna oderska prika-zen; tudi Hamerskov stari Edling je bil izrazit in svojski, njemu ob strani Krambergerjev Kolo z Rožeka. V vlogi Jurija Staterja, kmata-ustoličevalca, je nastopil Jovičič. Z občutjem in pretresljivo resnostjo sta oznanjala oba norca (Slana in Gračner) v predgri vse to, kar se ima dopolniti. Pevske točke so bile v preizkušnih rokah vodje akademskega pevskega zbora Fr. Avsenaka.

Nekaj je prav prijetno presenetilo ob petkovi predstavi: lepa in zvočna izgovarjava, ki daje slutiti, da stoji v ozadiju skrben učitelj. S toliko brižnostjo in pažnjo negovane ter šolane izgovarjave v Mariboru skoroda nismo vajeni. Bilanca petkove uprizoritve pa je mariborski Ljudski oder stoji odločno nad običajno diletanstsko odersko normalo.

Učbenik angleškega jezika velja broširan 50 dinarjev, v platno vezan pa 65 dinarjev. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

voriti o dekadenci našega nogometa, kajti le v slab, nezanimiv organizaciji prvenstvenega tekmovalja, je glavni vzrok, da nazadujemo. S tem bi bilo rešeno nebroj vprašanj, ki jih danes rešujejo čisto napačno. »Riba pri glavi smrdi,« to ponavljamo še enkrat!

Nedeljski sport

Prazna so bila v nedeljo nogometna igrišča v Ljubljani. Na programu so bile v Ljubljani drugorazredne, rezervne in pa ena sama prvenstvena tekma. Grafika — najmlajši prvorazredni klub, je pomenil svoje znanje s pravkom. Nastop Grafike je bil uspešen, kakor dosedaj še vse tekme. Rezultat 3:0, je zelo časten in tudi zaslužen. Nasprotno je pa moštvo Ilirije zaigralo eno najslabših iger v sezoni. V drugem razredu je presenetil Korotan, z zasluzeno zmago nad Slovanom. Korotan je dosedaj odigral še vse tekme z uspehom, vendar najtežja naloga ga še čaka, v tekmi z Jadranom bomo presodili znanje mladega kluba.

Bolj živahna je bila seveda v Mariboru »derby«-tekma med Mariborom in Rapidom. Zmagal je zopet Maribor, ki je imel v vseh točkah boljše igralce. Rapid prihaja počasi v staro formo. Rezultat 4:1 je mogoče malo previsoko izražen. V Mariboru kakor tudi v Ljubljani so sodniki zadovoljili.

Vročje je bilo v tekmah za državno prvenstvo, kar ni čudno, saj odločitve ni bilo treba čakati še nikoli do sedmega kola. Pa tudi to pot se ni odločilo, kdo bo odnesel zmago, pač pa so širje klubi, ki so dosedaj vodili z enakim številom točk, končno loženi. Na vodstvu sta ostala BSK in Concordia, tako da bo najbrže padla odločitev šele na zadnji tekmi. Malo več upanja na končno zmago ima sicer Concordia, ki bo vse igre igrala od sedaj na lastnem igrišču, kar je gotovo velika prednost. Vodilna kluba sta zopet delovala neodločene rezultate. Concordia je igrala v Belgradu z Jugoslavijo 2:2, BSK pa v Sarajevu s Slavom 0:0, v tej tekmi je pa radi nesrečnega slučajja zgubil dobrega igralca, ki si je zlomil nogo. To je že drugi slučaj, da si je igralec belgrijskih klubov zlomil nogo. Toliko poškodb kot leos, v tekmah za državno prvenstvo še ni bilo. V Osijeku je Hajduk po lepi igri zmagal z 2:0. Vse tekme so vodili zadovoljivo domači sodniki.

Prihod treh katastrofo R 101 preživeli na letališče v Croydon. Strašno katastrofo zrakoplova R 101 preživeli: Disley, Cook in Savory so se šele zdaj toliko pozdravili, da so mogli nastopiti potovanje v domovino. Prepeljali so jih v letalu London, kjer so bili kljub svojim težkim poškodbam srečni, da so mogli zopet objeti svoje domače.

Evropski Hollywood

Prvi hrvaški zvočni film

V Joinvilleu pri Parizu se nahaja studio filmske družbe Paramount, ki ga prav lahko imenujemo evropski Hollywood. V šestih mesecih svojega obstanka je izdelal že celo vrsto filmov in mirno se lahko ceni letno produkcijo na 90 večjih in okoli 50 manjših zvočnih filmov. Ti zvočni filmi se proizvajajo v 13 različnih jezikih, kar je res pravcati rekord. V podjetju je stalno zaposlenih 250 umetniških sil. Na čelu podjetja je Robert Kane. Dosedanji zvočni filmi so bili izdelani v francoskem, nemškem, poljskem, švedskem, španskem, italijanskem, holandskem in v ruskem jeziku. Izgotavljajo pa se zvočni filmi v madjarskem, češkem, hrvaškem, portugalskem in romunskem jeziku. Hrvaški zvočni film bo popoln zvočni film z najmanj šestimi dejanji. Kaj predstavlja tako ogromna produkcija z ozirom na denarne izdatke, si lahko mislimo, če pogledamo na ameriško filmsko industrijo, ki kot najmočnejša na svetu izdela na leto samo 60 do 70 zvočnih filmov. Pomi-

sliti moramo, da je produkcija zvočnih filmov zvezana s silno kompliciranimi tehničnimi težkočami, kar seveda še bolj poveča izdatke.

Robert Kane je izkušen filmski podjetnik. V začetku je delal v Hollywoodu, nadaljeval je v New Yorku, odkoder je lani prišel v Pariz, do dna prepričan, da se bo njegovo podjetje v Evropi izplačalo. Vzel je v zakup obe Gaumontovi filmski podjetji in angažiral umetnike in tehnike z vseh delov sveta. Pozneje se je podjetje združilo s Paramountovim podjetjem.

Joinville je postal pravcati Babilon, kar se namreč tiče jezikov. Tu so zastopniki vseh evropskih dežel, bodisi kot stalni nameštenci ali pa kot gostje ob priliki snemanja kakšnega filma. Ze trinajst evropskih držav ima svoje narodne zvočne filme, ki so bili vsi izdelani v Joinvilleu. Načelo Paramountovega filmskega podjetja je: Kvaliteta v kvantiteti; izdelati čim več in čim boljših filmov.

Žene kot rablji v sovjetski Rusiji

Med rablji čke v Odesi je tudi mnogo žensk, izmed katerih jih je precej, ki imajo komaj 16 let. Med temi bi omenili imeni Olge Gorškove in Lidije Parohove. Opravljata prav isto delo kakor moški in dobivata za to delo isto plačo.

V opravičilo moškega stanu moramo navesti, da ženske rablji bolj mučijo svoje žrtve kakor pa moški. Posebno vlogo med ženskami, ki so prevzele službo rablja v čeki v Odesi, je igrala deklica, Vera Grebenjukova po imenu, ki so jo boljše imenovali Doro. Vera Grebenjukova je bila stara komaj 20 let, velika, vitka, blondinka in pravih potez na obrazu. Bila je iz aristokratske rodbine in so ji domači preskrbeli odlično izobrazbo. Govorila je perfektno angleško in francosko. Kot hči polkovnika je imela dostop v boljše kroge, kljub temu pa si je izbrala poklic rablja in je v tem svojem poklicu pokazala toliko spretnosti in nečloveške grozovitosti, da so se ji vsi čudili, še celo boljše čeki.

Osebe, ki so stale Grebenjukovi bližje, so povedale, da se je smrtno zaljubila v preiskovalnega sodnika čke, Masalskega po imenu, in da jo je ta pregovoril, da se je posvetila temu strašnemu poklicu. Iz neumne ljubezni do tega moža je zatajila v svojem srečju ves človeški čut in hladnokrvno opravljala svoj strašni posel. Ko so starši zvedeli za ta korak svoje hčerke, so jo takoj spodili od doma, nakar se je preselila k Masalskemu. Večino dneva in noči je prebivala Vera v poslopju čke, kjer je opravljala svoje delo. Pogosto pa jo je bilo videti tudi na cestah, toda vedno le v družbi z Masalskim. Zelo rada je nosila moške obleke. V svojem prostem času se je najraje mudila v neki kavarni. Oblačila se je ravno tako kakor Masalski, po najnovejši modi in cela Odesa jo je kmalu poznala. Iz kavarne se je navadno podala zopet v čeko. O grozovitosti Grebenjukove pripovedujejo cele legende. Bila je zver v človeški podobi in v največje zadoščenje ji je bilo, če je mogla mučiti svoje žrtve. Da si boljše predstavo sliko njenega dela, naj navedemo, da je v dveh mesecih in pol svoje strašne službe osebno ustrelila 700 oseb, z drugo besedo tretjino vseh ljudi, ki so jih spravili na drugi svet ostali rablji čke.

Ko so boljše čeki morali prepustiti Odeso Denikinju, je ostala Vera še vedno tam, prepričana, da se ji radi tako »slavne« preteklosti ne more ničesar zgoditi. Toda dva dni nato so jo agenti Denikinove protišpijonaze aretirali in jo močno zastraženo v zaprtem avtomobilu prepeljali na policijo. Ko je prebivalstvo Odesa zvedelo za njeno aretacijo, se je zbrala pred policijskim uradom velika množica ljudi, ki so zahtevali, naj se jim izroči Vera Grebenjukova, da jo bodo linčali. Nastopiti je moralo vojaštvo, ki je razgnalo množico. Ker pa so se pogosto ponavljali poskusi od strani prebivalstva, da bi to zver s ali izrgnili policiji in jo potem linčali, so jo prepeljali v neko jetnišnico, kjer so jo zaprli v celico. Posrečilo pa se ji je, da je kmalu nato pobežala iz ječe. 14 dni pozneje pa je bila ponovno aretirana in prepeljana v jetnišnico. Tudi to pot ni ostala dolgo tam. Kmalu

nato jo je vojaško sodišče obsodilo na smrt na vešalih. Svoje strašno življenje je končala na dvorišču jetnišnice. Toda še tedaj, ko se ji je približal trenutek smrti, ni pokazala nobenega strahu in je s smehom na obrazu stopila pod vešala...

Trgovina brez osebja

V Ameriki kajpada. Neka velika modna trgovina v New Yorku je uvedla v svoje poslovanje racionalizacijo in poziva ženski svet v svoje prostore z geslom: »Izbirajte in pomerite obleko sami.« Ko vstopi dama v trgovino, je nihče ne pričakuje, ker v trgovini sploh ni osebja. Obleke vise v dolgi dvorani in na vsaki obleki je napisana cena. Poleg te dvorane pa je prostor, ki je razdeljen v posamezne zaprte prostorčke z ogledali, kjer imajo dame priliko pomeriti obleko, ki so si jo izbrale. Če jim je všeč, zavijejo obleko v pripravljen zavitek in na blagajni plačajo račun. Kontrolo nad kupei vodi ena sama ženska, ki sedi na galeriji. Ako ta opazi, da ravna odjemalci preveč grdo z blagom, pritiska na električni gumb in na zidu se pojavi napis, ki poziva odjemalca k redu. Obleko, ki pa odjemalki ni všeč, mora sama obesiti nazaj, kjer jo je dobila. Za komode ženske je seveda to jako neprijeten posel, toda zato je cena oblek v tej trgovini mnogo nižja, kakor pa v drugih. Najdražja obleka stane 10 dolarjev, toda tudi za en dolar se dobi precej dobra obleka.

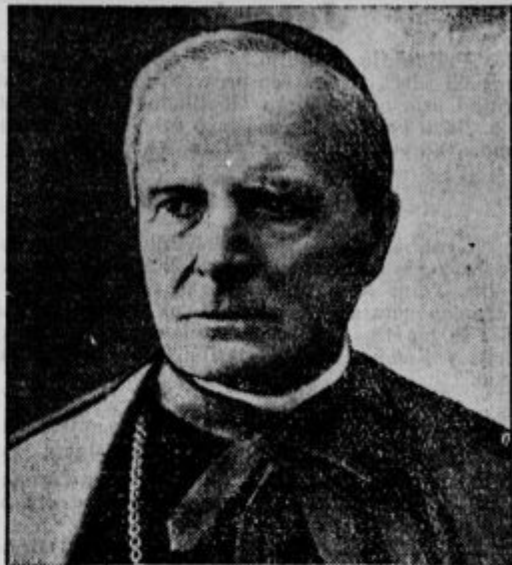
Prve volitve v Turčiji. V Turčiji so se prvič vršile volitve. Po stambulskih ulicah so se pomikali propagandni sprevozi obeh strank, ljudske stranke in novo ustanovljene liberalne stranke, in so z lepaki, zvočniki in javnimi nagovori pridobivali volivce.

Amerika proti nebotičnikom

Malo čudno zveni ta naslov, vendar odgovorja resnici. Kdor hodi v tem času splošne gospodarske krize po newyorških ulicah, bo opazil na mnogih lokalih in pisarnah zapisano, da se odajo v najem. Posebno napredujejo v tem oziru nebotičniki, kjer je na ducate nadstropij popolnoma praznih.

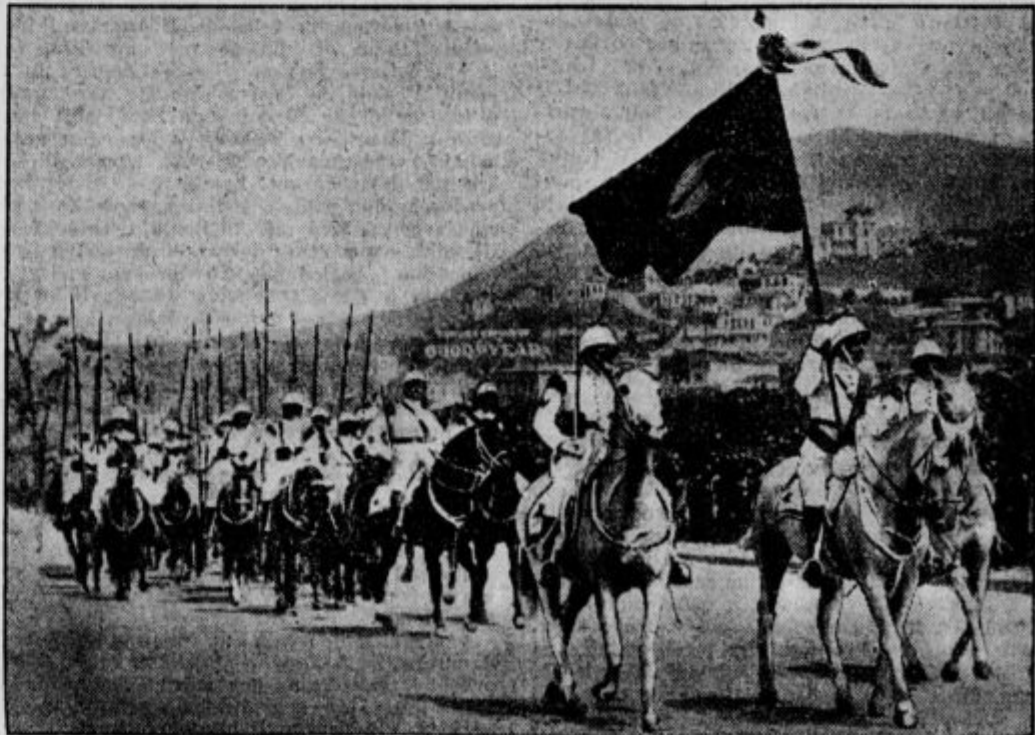
Trgovska zbornica se je pred kratkim na svoji konferenci bavila s to »krizo nebotičnikov«. Na tej konferenci je bilo dvojje deljenih mnenj. Manjšina, ki so jo predstavljali skoro sami arhitekti, je bila še za nadaljno graditev nebotičnikov in je bila mnenja, da se le na ta način pokaže nadmoč New Yorka nad Chicagom. Večina pa je v zelo ostri obliki nastopila proti »kultu nebotičnikov«. V splošnem pa je ta konferenca izvenela v geslo, naj bo že vendar enkrat konec te reklame z nebotičniki. Ne gre več, da bi se še naprej gradile visoke stavbe do neba, ki nimajo prav nobene prednosti pred nizkimi. Naj se grade raje delavske kolonije, kajti razmere v starih delih New Yorka vpijejo v nebo. — Listi so zelo mnogo pisali o tem nenavadnem stališču trgovske zbornice. Neki večerni list piše: »Kaj pomagajo ogromne in visoke stavbe, če pa nihče noče v njih stanovati. «Nazaj k tlom» naj bo od sedaj naprej parola za graditelje.«

V središču New Yorka se tudi čujejo govorice, da so se vodilni bankirji odločili, da ne bodo nikoli več stavili na razpolago svo-

Kardinal Frane Ehrle, vatikanski knjižničar in arhivar, je obhajal 85. rojstni dan.

čani tako postajo v višini 4300 metrov v pogorju Colorado. Italijani so leta 1896 zgradili slično postajo na Monte Rosa v višini 4565 metrov. Na Mont Blancu je v višini 4367 metrov tudi tak observatorij. Vse te postaje pa zaostajajo za novo postajo na Jungfrau, to pa radi tega, ker so dostopne le izkušnim hribolazcem. Nova postaja na Jungfrau je spojena z dolino po žični železnici in omo-goča, da se lahko 16 učenjakov naenkrat bavi z znanstvenim delom.

Dva dni pred revolucijo v Braziliji. Parada brazilske konjenice na dan praznovanja neodvisnosti v Rio de Janeiro. Dva dni nato je pa izbruhnila revolucija in sedaj divjajo hudi boji skoro po vsej Braziliji.

jega denarja za graditev nebotičnikov. Iz tega lahko sklepamo na vzroke, iz katerih je mnogo načrtov za graditev nebotičnikov splavalo po vodi. Tako so nameravali graditi 50 nadstropni nebotičnik, mesto katerega bodo sedaj v Bronxu zgradili 50.000 delavskih stanovanj. — Na ta način mislijo nekoliko omiliti

Astronomska postaja v višini 3457 m

Na Jungfrau so v višini 3457 metrov zgradili novo znanstveno postajo, ki je opremljena z vsemi modernimi pripravami za astronomijo in fiziko. Stroški za graditev in nabavo vseh aparatov so znašali do sedaj 800 tisoč švicarskih frankov. To vsoto so zbrali s prostovoljnimi prispevki nekaterih bančnih zavodov in znanstvenih ustanov vsega sveta. Prvi prispevek je dal glavni ravnatelj žične železnice, ki vodi na Jungfrau. Mnogo zaslug pri gradnji te postaje si je pridobil profesor Alfred de Quervain, ki je tej ideji posvetil večino svojega življenja in vse svoje imetje. Pri tej priliki naj omenimo, da imajo Ameri-

Lekarnar v vlogi zdravnika

V Berlinu se je pred kratkim pri nekem zdravniku zdravil neki pacient. Zdravnik mu je napisal recept za zdravila in pacient je šel v lekarno, kjer pa ni dobil predpisanih zdravil. Lekarnar mu je dal neko drugo sredstvo, ki da je ravno tako dobro kakor ono, ki ga je predpisal zdravnik. Le srečnemu slučaju pa bi za dolgo časa zavleklo ozdravljenje. Zdravnik in pacient pa sta bila toliko človekoljubna, da nista proti lekarnarju vložila tožbe, ki bi slednjemu prinesla mnogo sitnosti. — Lekarnarji ne smejo zdraviti, tako je namreč odločilo višje berlinsko sodišče. V Berlinu se je pripetilo že več takih slučajev, da so lekarnarji posegli v zdravniški delokrog in vsiljevali svojim odjemalcem »zanesljiv« zdravila.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 21. oktobra: 12.15 Plošče (dunajska in slovenska glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Radio orkester. Klavir in harmonij, Hawai-jazz. — 19.00 Prof. Fr. Pengov: Solnčna energija in nje vporaba. — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Žena v svetovni literaturi, ga. Bartolova. — 20.30 Pester večer radio orkestra. Celo-solo. Trobenta-solo. Klavir in harmonij. Hawai-jazz. Saxofon-duet. Violina-solo. Flauta-solo.

Sreda, 22. oktobra. Opoldanski spored odpade. 18.30 Plošče. 19.00 Dr. Nikolaj Preobražensky: Ruščina. 19.30 Raymond Kmetz: prof. Tine Debeljak. 20.00 Dr. M. Natlačen: O Carigradu. 20.30 Samospevi oper. baritonista g. Pavla Grbe. 21.00 Griegov večer, izvaja radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 22. oktobra.

Belgrad: 12.45 Narodne na kitaro. 17.30 Koncert radio kvarteta. 20.30 Večerni koncert radio kvarteta. 21.30 Koncert ge. Zlati Djundjenac, čl. beogr. opere. 22.15 Narodne na tamburico. — Budapest: 12.05 Koncert. 17.30 Koncert. 19.15 Ogrski narodni napevi. 20.00 Lisztov večer: operni orkester; nato ciganska glasba. — Milan: 19.30 Lahka glasba, nato jazz orkester. 20.30 Prenos opere. — Praha: 19.20 Prenos opere iz nem. gledališča. — Langenberg: 20.00 Večerna glasba. 20.50 Simfonični koncert. — Rim: 20.35 Simfonični in vokalni koncert. — Berlin: 21.10 Koncert. — Katovice: 16.45 Plošče. 19.15 Glasba. 20.30 Koncert solistov. 21.35 Koncert. — Toulouse: 18.55 Popevke. 20.00 Simfonični koncert. 20.30 Operetna glasba. 21.00 Koncert. — M. Ostrava: 12.30 Koncert orkestra. 19.00 Narodne pesmi. 19.15 Prenos iz Prahe. — Leipzig: 16.30 Popoldanski koncert. 19.30 Pravljene pesmi. 21.10 Plegna glasba.

Industrija hrastovih frizov v Sloveniji

Mlada industrija hrastovih frizov v Sloveniji se v poslednjem času — ako izvajamo letošnje krizo — krepko razvija. V ostalem je produkcija frizov nekaj stalnega, kajti pri stavbah se v največjem času rabi za pod skoro izključno le parkete — predvsem hrastove. — Za intenzivnost produkcije najbrž ne koristi dosti našemu producentu — v mislih imam seveda malega producenta — bodisi, da v fabricaciji frizov nima izkušenj, bodisi, da ne zna napraviti sebi ugodnih trgovskih zaključkov.

Slovenski hrast ima napram zelo cenjenemu slavskemu hrastu to hibo, da nima tako fine strukture in da je nekaj težji, zato pa je mnogo trši in radi tega bolj trpečen. Za parkete se da izvrstno uporabiti in se fabricacija frizov izplača tudi zato, ker pri nas nimamo tako lepo raščeni in tako visokih hrastov, kakor v Slavoniji, kjer porabijo lepše blago za pariške in bejske deske.

V Sloveniji izdelujejo hrastove frize običajno v sledečih merah: dolžine od 20 do 95 cm in od 1 m naprej, širine od 44 do 13 cm in debeline največ 27 mm, ponekod tudi 25 mm. Te mere mora izkazati blago v suhem stanju, torej mora biti svež les rezan s predpisanimi nadmerami, v dolžini 2 cm, v širini 5 mm in v debelini 2 mm. — V postev pa prihajajo pri nas le kratki frizi, ker imamo premalo hrasta, ki bi kvalitativno odgovarjal pri dolžinah nad 1 m zahtevam kupca, radi česar se ti poslednji — tako zvani dolgi frizi — producirajo le v neznatnih količinah. Rezanje na angleške mere se pa pri nas ne izplača, ker kupujejo Angleži le prvovrstno slavsko blago.

Kvalitativno se od frizov precej zahteva (pri nas jih kvalificiramo skoraj samo po dunajskih borznih predpisih, v kolikor so predpisi ljubljanske borze za blago in vrednote pomankljivi); imeti smejo le majhne, dobro zaraščene, ne izpadajoče grčice, tako zvane „Perlistchen“, ne smejo biti razpokani, ne smejo imeti sredi letanja („Lagerflecke“) itd. Izdelani morajo biti ost-robo, pravokotno očeljeno. Delimo jih v prvo, drugo in tretjo vrsto. Dunajske borzne uzanice določajo precej točno, kakšne zahteve smemo staviti na posamezno vrsto.

Spričo točnih in strogih predpisov pa je naravnost čudovito, kako lahko mislijo sklepa naš podeželski producent kupčije v hrastovih frizih, o čemer bi nam vedeli marsikaj povedati prav vsi eksportirji tega blaga. Ker sklepajo naši izvozniki s producenti kupčije večinoma le na podlagi odnosa po uzanah inozemskih naročil, ki so vedno zelo precizna, je primoran tudi s svoje strani zahtevati od producenta, da se teh določil čim bolj drži. Posledice so čisto tragične za producenta, a prav tako neprijetne za našega izvoznika, ki mora radi podobnih zadržkov ponavadi zaprositi za podaljšanje dobavnega roka. Najmanj, kar trgovec v tem slučaju zgubi, je zaupanje inozemskega kupca v njegovo točnost, kajti raznim opravilih skoraj nikoli preko meje ne verjame. Tudi one trdke, ki kupujejo za svoje skladišče in ki največkrat prevzemajo izgotovljeno količino tale quale, niti zdaleka toliko ne profitirajo, kot bi, če bi moglo prevzeti pri svojem producentu lepo zmanipulirano in sortirano blago, pri čemer bi si prihranile vse stroške dolgotrajnega prevzema, ki si jih sedaj tudi pri nakupu tale quale ne prihranijo, kajti blago je treba končno le prevzeti, če ne na licu mesta, pa na domačem skladišču ter sortirati; lepo sortirano in manipulirano blago na licu mesta pa bi se lahko takoj odposlalo v inozemstvo z malenkostnimi stroški. Toda tudi kmet od prevzema tale quale nima dosti haska, ker sprejme slej ali prej vsako ceno. Morda zato, ker sam sebi ne zaupa in nima korajže zahtevati kvalitativnega in kvantitativnega prevzema, ali pa misli, da je bolj lokav od kupca.

Kako derutne postanejo cene pri slabo produciranem in sortiranjem blagu, priča sledeči resnični primer:

Trgovec je kupil pri producentu neke na Dolenjskem vagon hrastovih frizov ter se za kvaliteto pogodil na 70% prve vrste in 30% druge

vrste blaga. Določen je bil tudi dobavni rok. Ko je dobavni rok potekel, je vprašal trgovca producenta, če so frizi pripravljeni za prevzem, toda izkazalo se je, da jih še polovica ni pripravljena. Bilo je treba čakati še poldrugi mesec. Ko je bilo končno vse pripravljeno, je odposlal kupec svojega prevzemalca na lice mesta, da frize prevzame. Rezultat prevzema, ki je bil popolnoma korekten, pa je bil, da se je moralo — po kulantnosti kupca, ki bi bil to blago lahko zavrnil — vse polno frizov, katere je producent smatral za prvovrstno, vreči med drugovrstno, iz druge vrste pa zopet velika množina v tretjo vrsto, kar se je — mimogrede povedano — prevzemalo na omenjeni podlagi 70% za prvo in 30% za drugo vrsto le kot preštevilno blago 20% ceneje kot zaključeno na gornji bazi. Pri točnem računskem nastanku se je izkazalo, da znaša realna cena na rečni bazi za prevzete frize povprečno komaj nekaj čez 800 Din za kubični meter! Ko je bilo blago, ki se je imelo odpremiti vezano z žico, naloženo, se je pa zopet izkazalo, da je vezava absolutno nezadostna in bi se vsi frizi, predno bi prišli na namembno postajo, raztresli. Za ponovno vezanje so nastali zopet stroški v višini ca. Din 1000.

Drugi primer je čisto enostaven: kupec je prevzel celo partijo po ceni 850 Din za kubični meter. Morda vsled razočaranja s prevzemi? Sicer je pa tudi verjetno — in to zelo, — da je imel tudi kupec prav.

V obeh navedenih slučajih pa se ustvarja med producentom in kupcem-trgovcem napeta atmosfera nezaupanja in sumničenja. Tako mi je rekel neki sicer zelo korektni producent, da se z izdelovanjem frizov ne bo več bavil, ker se mu odjeda s šikanami pri prevzemu ves njegov zaslužek. Delal bom raje navadne neobrobene deske, je dejal — tam sem siguren, da me nihče ne bo mogel ogoljufati. Neglede na to, da v slednjem njegovem trditvi niti ne verjamem, pa je mož s temi svojimi besedami čisto naravnost priznal, da se na hrastove frize sploh ne spozna.

V prvem zgoraj omenjenem slučaju, ki je bolj konkreten, kupec od odbitkov, ki jih je povzročil producentu, ni imel absolutno nobene koristi, ker ono blago, ki mu je bilo prezentirano, nikakor ni mogel izvoziti. Da pa je strogost na mestu, bo vsakemu takoj jasno, ako povem, da je bil neki trdki vagon hrastovih frizov, ki jih je prevzela pri producentu, na katerega se je kupec toliko že zanašala ter temu primerno prevzem ni bil dokaj strog, stavljen od prejemnika v Italijo na razpolago, ker je bilo vmes nekaj cerovih komadov! Cerov les je brezpogojno izključen.

Mesto vzajemnega sodelovanja raste, kot rečeno med kupcem in producentom čedalje večje nezaupanje in morda v predpostavki, da so goljufani skušajo v poslednjem času nekateri producenti zavajati kupce v zmozi z najraznovrstnejšimi triki.

Mislím vsled rečenega, da je že skrajni čas, da se mnenju gotovih krogov, češ, da bi producent pri pravilni manipulaciji in kvalifikaciji hrastovih frizov ulegel začeti spoznavati realno vrednost svojega blaga, energično napravi konec. Tako mnenje je pogrešno za producenta, trgovca in za narodno premoženje. Bojazn, da bi ulegel potem producent z lahko prodajati svoje blago direktno v inozemstvo, je smešna in so posamezni morebitni slučaj brezpomembni. Za trgovanje z inozemstvom je treba aparata, nš podeželski producent pa niti ne bo, niti ne more najemati drugega uradništva — da bi mu skoro celo leto poležavalo. V kolikor pa bo v danem slučaju ceno svojemu izboljšanemu blagu morebiti dvignil — a tega prav gotovo niti ni treba — pa bo na drugi strani prihranil trgovcu nešteto sitnosti in zamudo časa, ki je, kot to tako radi rečemo tudi zlato.

V prihodnjem članku bom navedel nekaj primerov težav, s katerim se imajo boriti naši izvozniki hrastovih frizov z željo, da se vsa neotrebna sumničenja med trgovcem in producentom odpravijo.

Borza

Dne 20. oktobra 1930.

DENAR

Danes javlja Curih nekoliko višje tečaje in ravnotako so tudi pri nas tečaji bili danes čvrstješi. Promet je bil prav znaten, zlasti pa v devizi Newyork, katere je bilo zaključeno nad dva milijona Din. Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Trst, dočim je vse ostale izključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2270.50—2276.50 (2273.50), Budimpešta 986.46—989.46 (987.96), Berlin 1342.25—1345.25 (1343.75), Bruselj 787.52 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 794.95—797.95 (796.45), London 274.02—274.82 (274.42), Newyork 56.255—56.455 (56.355), Pariz 221.62 bl., Praga 167—167.80 (167.40), Trst 294.30—296.30 (295.30).

Zagreb. Amsterdam 2270.29—2276.29, Berlin 1342.25—1345.25, Bruselj 787.52 bl., Budimpešta 986.46—989.46, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.95—798.95, London 274.02—274.82, Newyork 56.255—56.455, Pariz 220.62—222.62, Praga 167—167.80, Trst 294.57—296.57. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 14.4 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2270.50—2276.50, Berlin 1342.25—1345.25, Budimpešta 986.46—989.46, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.95—797.95, London 274.02—274.82, Newyork 56.255—56.455, Pariz 220.62—222.62, Praga 167—167.80, Milan 294.20—296.20, Stockholm 15.1363—15.1763.

Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.46, Atene 6.05, Berlin 122.75, Bruselj 71.85, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.0625, Carigrad 2.44, Dunaj 72.69, London 25.045, Madrid 51.75, Newyork 515.35, Pariz 20.23, Praga 15.285, Sofija 3.73, Trst 26.9825, Varšava 57.70, Kopenhagen 137.80, Stockholm 138.35, Oslo 137.80, Helsingfors 12.975.

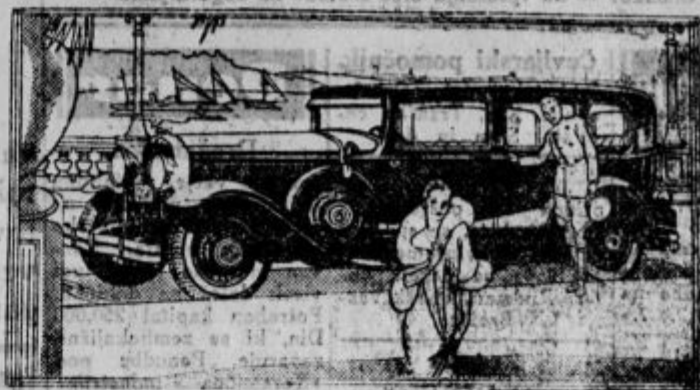
VREDNOSTNI PAPIRI

V zvezi s preokretom na trgu dolarskih papirjev, ki so začeli ponovno se dvigati, so tudi pri nas tečaji državnih papirjev začeli naraščati in dosegi za vojno škodo n. pr. že prav znatno višino. Med bančnimi papirji so bili običajni zaključki v delnicah Poljbanke, Prastidione in Zemeljske banke po neizpremenjenih tečajih. Industrijski papirji beležijo promet v Slavsksu, nadalje se je uvrstila Dubrovačka. Prav znaten pa je bil promet v delnicah Trboveljske, ki se je ponovno uvrstila.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 84 bl., Coljaka 100 den., Ljublj. kred. 122 d., Prastidione 925 den., Kred. zavod 170—180, Vevč. 124 den., Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruš. 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88.25 bl., agrari 54 bl., vojna škoda ar. 434—435 (435), 12. 434—435.50 (434), srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Blerovo pos. 91—92 (92), 7% Bler. pos. 82.50—83 (82.50, 83), 7% pos. Drž. hip. banke 82—82.25 (82, 84), pos. m. Zagreba 72 bl., tob. srečke 32 b,

Najslavnejši luksuzni avtomobil sveta z novimi senzacionalnimi izpopolnitvami,

Buick 1931, je osemcilindrski avto!

VRSTA ljudi, ki kupujejo Buicke in število prodanih Buickov postavlja ta avto izven konkurence med vozovi njegove cene.

In res leto za letom prodaja Buick več ko dvakrat toliko kakor njegov najhujši konkurent. In povsod si najodličnejše osebnosti v kraju one, ki diktirajo „ton“, izberejo rajši Buick kakor katerikoli drugi voz!

In zdaj — po 27 letih vodstva — pride Buick na dan z najsenzacionalnejšim izmed vseh dosedanjih Buickov: z Buickom 8.

Pet važnih točk.

1. Osemcilindrski, zgoraj krmiljeni voz, ki so ga tri leta preizkušali na preizkuševališču družbe General Motors.
2. Sinhronična transmisija. Tiha in rahla hitrostna prestava.
3. Regulator za temperaturo olja, ki uravnava toploto olja tako, da teče motor rahlo in gladko prav tako v vročini kakor v mrazu.
4. Leto za letom prodaja Buick več ko dvakrat toliko voz kakor njegov najhujši konkurent.
5. 88% lastnikov Buicka kupijo spet Buick, kadar si zažele novega voza.

Tri leta so ta novi Buick preizkušali na preizkuševalnem terenu General Motors in napravili iz njega „Der-nier cri“ avtomobilske industrije. Njegov močni 8 cilindrski motor je zmogel vsega, kar sme zahtevati od

stroja. S tem avtom je družba General Motors obenem uvedla dve pomembni novi izpopolnitvi: sinhronično gonilo in regulator za temperaturo olja, kar dela vožnjo rahlo in lahko ter varno na vseh vrstah cest v vseh okolnostih.

Morate si ogledati ta voz, preizkusiti ga na vožnji. Domenite se še danes z našim zastopnikom.

GENERAL MOTORS

CONTINENTAL S. A.

6% begl. obv. 73.50—74.50. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 30—42, Poljo 56—56.50 (56), Kredita 97—101, Union 191—193, Jugo 78—79, Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8000—8800, Obrtna 36 den., Prastidione 924—925 (924), Etno 135—145, Srbska 188—189, Zemaljska 130—132 (132). Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttman 132—150, Slavice 56—58 (57), Slavonija 200 den., Našice 1100 den., Danica 100—110, Pivara Sar. 185 den., Drava 205—230, Sečera Osjek 295—305, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 190 den., Brod. vag. 80—87.50, Union 120—140, Vevče 124 den., Isis 43—46, Ragusa 404—410 (400, 405), Oceania 200 d., Jad. plov. 590—610, Trboveljska 366—370 (363, 365, 365.50, 366).

Belgrad. 7% inv. pos. 87.25—87.50 (85.000 Din nom.), agrari 55 den., vojna škoda 444.25—447 (2200 kom.), 12. 457.50—462.50 (5900 kom.), Tob. srečke 25 den., 7% Bler. pos. 87 (1000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 83—83.25 (18.000 dol.).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.22, Wiener Bankverein 17.45, Creditanstalt 42.20, Escompteges. 158.50, Union 23.55, Aussiger Chemische 163, Ruše 34, Guttman 165.00, Alpine 20.40, Trboveljska 45, Leykam 3.95, Rima Murany 72.25.

Žitni trg

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post. dob. prompt.) Pšenica 80/81 kg. 1%, 215—217.50, 70/80 kg. 2%, 205—207.50, 78/79 kg. 2%, 190—192.50, rž 72 kg. 2%, 157.50—160, ječmen 69/70 kg pivov. 205.50—205, oz. 66/67 kg. 170—172.50, koruza bač. 162.50—165, okrogla za mleto 185 do 187.50, umetno suš. ml. vozn. 150—152.50, nav. vozn. 155—157.50, času prim. suha 127.50—130, oves bar. 190—192.50, moka og. vag. bl. 350—355. Budimpešta. Tendence čvrsta, koruza slabša. Promet miren. Pšenica okt. 14.95—14.96, zaklj. 14.95—14.96, marec 13.02—13.03, zaklj. 13.02—13.03, maj 16.81—16.82, zaklj. 16.81—16.82, rž okt. 8.40, zaklj. 8.40—8.45, marec 9.35, zaklj. 9.35—9.37, koruza maj 12.22—12.32, zaklj. 12.28—12.29, tranzit maj 10.50—10.60, zaklj. 10.53—10.59.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 3 vagone bukovih drv, 2 vagona oglja in 1 vagon mešanih drv.

Povpraševanje je za smrekove deske, 4 m. 12, 18, 24, 28, 38, 48 mm, za buk. pragove 2.20, 2.60 m, šir. 27, 28, 29 cm, deb. 16, 17, 18 cm, za bukovne hlode 2.20—4.40, za hrastove remeljne 50x50, 0.43, 80x80, za hrastove hlode 2.30, premer v sredi 19—31 cm, za 1 vag. hrastovih plohov od 40 mm dalje, za 300 m³ bukovih plohov od 50 mm naprej, 2—4 m od 26 cm naprej, 300 m³ bukovih plohov nar. neobr. 20, 38, 60, 70, 80, 100, 120, 150 mm šir. od 18, oz. 26/27 cm dalje, za bukovne frize parj. 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 cm, šir. 5, 6, 7, 8 cm deb. 27 mm.

Hmelj

Savinjska dolina. Povpraševanje po štajerskem hmelju se vedno traja in se plača že po 10 do 15 Din za kg. Producenti imajo v rokah le še nekaj partij, skupno kakih 200 met. hmelja, katerega pa dobro držijo in zahtevajo višje cene. Inozemski trgovci počasi odhajajo.

Vojvodina. Letošnja hmeljska sezona se počasi bliža koncu. Prodano je tri četrtine pridelka po ceni 5 do 10 Din za kg. Preostalo blago pa hmeljarji dobro držijo in zahtevajo višje cene.

Ceskoslovaška. Zadnji čas je bila prodaja hmelja nekoliko živahnjeja in je v žateškem okraju že prodanih 60.000 met. hmelja. Cene pa so ostale precej neizpremenjene ter se plača za žateški hmelj 10 do 17 Din, za usteški 10 do 15 Din in za dubski ter ostali češki hmelj 8 do 10 Din za kilogram.

Nemčija. V preteklem tednu je bila hmeljska kupčija jako živahna in so bile prodane znatne množine letošnjega hmelja. Cene so bile sledeče: za hallertauski hmelj 14—27 Din, za württemberski 23 do 26 Din, za gorski 10 do 18 Din in za badenski hmelj 14 do 22 Din za kg. Cene so čvrste. (Slovenski hmeljar.)

Nürnberg, 20. okt. as. Pripeljanih je bilo 100 bal, v prometu pa 50. Kupčevalo se je za hallertauski srednji 70—80, prvovrstni špalski kmečki 108. Inozemski hmelj brez kupčije. Razpoloženje in cene nespremenjeno čvrste.

Živina

Dunajski živinski sejem. (Poročilo tvrdke Edvard Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanih je bilo denar 5580 glav, med temi 94 iz Jugoslavije. Na kontumacijskem trgu je bilo 14 bikov iz Poljske. Cene: voli I. 1.65—1.80, najboljši 2.05—2.18, II. 1.40—1.60, III. 1.30—1.35, krave I. 1.25—1.35, II. 1.10—1.20, bikli 1.15—1.40, najboljši 1.45, klavna živina 0.60—0.80. Tendence: Srednje blago cenejš, še za 5 grošev, docim so bili prvovrstni voli po istih cenah kakor zadnjič. Bikli za 5 grošev dražji.

Iz službenih objav

Konkurs je razglašen o imovini Hvala Fant, trgovke s cvetlicami in Ljubljani, Dunajska cesta. Konk. sodnik Debeljak Al., upr. mase dr. Ahazhiz Viktor. Prvi zbor upnikov 31. oktobra, oglašiti se je do 30. novembra, ugovor, narok 12. decembra.

Prepoved zabajanja v krme. Okrajno sodišče na Prevaljah je prepovedalo Mežnarju Josipu, tov. delavcu v Guštanju, zabajati v krme za dobo šest mesecev.

Osnutek nove zemljiške knjige za davčno občino Bodinec (M. Sobota). Dan 1. novembra 1930 je določen za začetek ravnanja s tem osnutkom. Zahteve je priglasiti do 31. decembra t. l.

Preložitve klanca Srebrnik na cesti Mestinje pod Sv. gorami. Banska uprava v Ljubljani razpisuje tozadevna licitacija za 5. nov. ob 11 v sobi št. 17 tehničnega oddelka. Predračunska vsota znaša 361.000 Din.

PODGAJE

Glasom uradne statistike poročajo, da podgan ali 300 miši toliko kot trije močni delavci konji in Vam vrhata se ukazuje stanovanje. Uradno poročilo: 75 poginulih podgan sva nasel, pošljite mi še 15 doz za 3 sosed, pike voleposostnik 6 100% jamstvo, sicer denar nazaj! Cena Din 12—, 3 doze Din 34—
Dr. Nic. Kemény, Kolice, A. poštni predal 12 P 25
Česko-Slovaška.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 Din ali vaša beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrtic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik

mlad in vojašine prost, želi mesta v trgovini z železnino, sprejeto ali za skladiščenje. Gre tudi na deželo. — Službo nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo pod št. 12.077.

Strojni ključavničar

vojašine prost, dobro izvežban v vseh v to stroko spadajočih delih, vešč tudi strugarstva — išče stalne službe, najraje v mestu ali v bližini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.073.

Pošten služabnik

Slovenec, priden, z dobrim spravevalom — želi stalno službo kjerkoli v zavodu, bodisi denarnem ali šolskem, po možnosti tudi pri kakšni vrčki. Razume voditi vsako večje gospodarstvo, ker je več v vseh kmetijskih panogah, je jako priročno, inteligent in soliden. Nastop službe po dogovoru in najraje kje v Sloveniji. Naslov pove uprava lista pod »Abstinent mirnega značaja« 11.935.

Službo dobe

Kovaškega vajenca

sprejem pod ugodnimi pogoji, stanovi, in hrana v hiši. M. Klun, Kočevje.

Čevljarkega vajenca

sprejem takoj z vsa oskrbo. A. Mulej, vodno čevljarna, Jesenice 134.

Šivilja

sprejme dve učenki. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.000.

Poštena deklica

ki zna nekoliko kuhati, še išče k mali družini. Mesečna plača 400 Din. Nastop takoj. Ponudbe naj se pošljejo na: Zora Petrovič, Ruma, Aleksandrova 128.

Korespondentinja

začetnica — perfektno v nemščini in stenografiji, se išče. Event. tudi starejšo moč za par ur dnevno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.081.

Čevljarski pomočnik

dobi takoj delo. Oskrba v hiši. Kos, Tržaška cesta, Stan in dom.

Učenka

pridna in poštena iz kmetake hiše, se sprejme v večji trgovini mešane-ga blaga na deželi. Josip Rudman, Krškavica-Brežice.

Žagarja

za vodno žago iščem. — Pekelj Marija, Podgrad 24, Dol pri Ljubljani.

Hotelsko sobarico

z dobrimi spravevali, veščo nemščine, sprejme hotel Štrukelj.

Pletiljo

izurjeno, posebno v pletenju nogavic, sprejem takoj. Plača od komada, hrana in stanovanje na razpolago. — Istotam se sprejme pridna učenka. Dopisi na podružni. »Slovenca« Celje pod »Izurjena pletilja«.

Zasluzek

Glavne in potujoče zastopnike

iščemo za vse banovine in mesta za prodajo nekaterih dobrodošlih predmetov. Plača in provizija zagotovljena. »Privreda« Rige od Fere br. 14, Beograd.

Išče se

družabnik

za večje dobro išče podjetje v Sloveniji v stavbi in železno konstrukcijski stroki ter vodovodni instalaciji. — Prednost imajo gg. inženirji, kateri se zanimajo za tako podjetje, ali pa dobro izurjeni delovodje v tej stroki. — Znesek kavcije po dogovoru. — Ponudbe naj vlagajo samo resno misleči ponudniki, kateri reflektirajo na trajno in pošteno eksistenco. Cenj. ponudbe na oglasni oddelci »Slov.«, podružnica Jesenice, pod: Družabnik.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Denar

Družabnika

sprejme večje, rentabilno industrijsko podjetje na bivš. štajerskem v svrhu povečanja obrata. Razvon mesečne plače tudi visok delež na dobičku. Potreben kapital 250.000 Din, ki se zemljeknižno zavaruje. Ponudbe pod »Keramična industrija« št. 12019 na upravo lista.

Pouk

Šolska šola

prva oblast. konc. Čamerinik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslova). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Okrasite sobe

z reliefnim vezanjem. Sami jih lahko izdelate, ker vam nudim pouk brezplačno. Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Stanovanja

Stanovanje

5 sob in pritlikline, se odda v bližini Krekovega trga. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 11.917.

Prazna soba

lepa, solnčna, 1. nadst., se odda. Pleteršnikova 24 (ogled od 2—3 pop.).

Brezplačno

sprejem mirno, pošteno sestanovalko proti mali pomoči v gospodinjstvu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.040.

Glasba

Kratek glasovir

nov se takoj proda tudi na obroke. Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Klavirji!

Zaloga in izposojevalnica prvovrstnih klavirjev. — Strokovnjaško popravilo in uglaševanje. — Nizke cene, tudi na obroke. — Tovarna klavirjev WAR-BINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska 2.

Sprejemamo sposobne ljudi

za prodajo »Slovenca« v kolportazi po Ljubljani. Zasluzek zagotovljen. Oglasiti se v upravi »Slovenca«, Kopitarjeva 6, pri propagandnem oddelku v II. nadstropju

Posedstva

Hiša v Ljubljani, enodružinska ali parcela se kupi. — Pondube na poštini predal 338.

Prodaj hišo

radi druž. razmer, obstoječo iz 5 sob, kuhinje in pritlikline. Cena 90.000 dinarjev. Nadaljnje informacije se dobe pri lastniku Antonu Vrhovec, Dravljje št. 2, p. Ljublj.

Enonadstropna hiša

popolnoma nova, poleg lep vrt in velika njiva, tik glavne ceste, deset minut od postaje in cerkve, napredaj. Cena Din 55.000. Naslov pri upravi lista pod št. 11.896.

Razno

2½ letnega fantka

odda za svojega. — Lep otrok, bele polti, dobro razvit in zdrav. Anton Čičič, Jamno, pošta Bednja, Hrvatsko.

Le premislite!

Za pijačo in nikotin gre do tisočaki! — Z »Avinalom«, ki stane 220 Din, in »Nikoprostom«, ki stane 76 Din, se odvadite pijančevanja in kajenja! Pohvalna priznanja na razpolago. — Razpošlila Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

GREŠITE MNOGO
»ako ne čitate redno SLOVENC«

Kupimo

Stroj za mleto barv malo rabljen, se kupi. — Istotam se prodajo dobro ohranjeni mizarški stroji. Strojno mizarstvo Andrej Kregar, št. Vid nad Ljub.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, tveltr. Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodajmo

Avto Essex

5 sedežna limuzina ugodno napredaj. Auto-taksi Peter Šteblaj, Hotel Slon

Kurivo

drva, različni premoži, vse v suhem stanju, nabavite po solidnih cenah pri trvdki Anton Brečelj, Maribor, Koroška cesta 49.

Čista domača

svinjska mast
kg 19.— Din dokler traja zaloga v delikatesni trgovini K. JARC, Dunajska 9 »Pri Turistu«.

Prodajmo!

Eno kočijo, Coupee in lovski voz (Landauer) v dobrem stanju. Vprašati pod št. »L. F. 64« na upravo »Slov.« Maribor.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič čistilnica perja.

Deske III. a za obiljanje kratke za mizarje oblane za podo prodaja po zelo nizki ceni »Mirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Razno pohištvo

vsele napredaj. — Moste, Zaloška cesta 65.

Ford avto

poltovorni, davka prost, pokrit, v jako dobrem stanju, deluje brezhibno, prodaja poceni Petrič, Dunajska c. 31, Ljubljana.

Pisalni stroj

Continental, zelo dobro ohranjen, se poceni prodaja. Naslov v upravi pod št. 12.082.

Prodaj stroj

za izdelovanje zidne in strešne opeke. Dela 800 do 1000 kom. na uro ter je v popolnoma dobrem stanju. Naslov v upravi pod št. 12.071.

Radio

Pozor!

5 cevni radio, prvovrsten, s priklj. na omrežje in s zvočnikom, ugodno prodaj. — Naslov v upravi pod št. 12.037.

Obrt

Slike za potne liste itd. najceneje v fotoateljelu Holynski, Dunajska cesta 6.

OVESIN KORUZO
kupite najceneje pri trvdki A. VOLK, LJUBLJANA Realizacija cca 24 Veletrogovina v štrom.

Inserati v »Slovencu«
imajo največji uspeh.

MED. UNIV.

DR. BERNARD JIRKU

zdravnik

naznanja, da bo pričel svojo prakso izvrševati dne 23. oktobra 1930 v Ljutomeru in bo tudi ordiniral za zobne bolezni.

Pridobivajte novih naročnikov!

Autotaksi M. Hočevnar

Novo mesto-Kandija Telefon št. 18

Najbolj pošteno

Vas postreže z zimskimi oblačili

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Zahvala. V naši težki bolezni zaradi izgube našega nadsva ljubljene, nenadomestljivega so-proga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

TOMAŽA PUCONJA

izrekamo tem potom vsem najpriznanejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo častiti duhovščini od Sv. Magdalene, kakor tudi cerkvenemu pevskemu zboru, pevskemu društvu »Zarja« za žalostinke, železničarski godbi »Drava« za žalne koračnice. Zahvaljujemo se tudi vsem društvom za prekrasne vence, vsem darovalcem cvetja, kakor tudi vsem onim mnogoštevilnim, ki so se udeležili pogreba. Bog plačaj! — Pobrežje pri Mariboru, 20. oktobra 1930. Zalujoči ostali.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

PLETILJE (STRICKERINNEN)

vešče v izdelovanju samo boljšega blaga iz mojega materiala iščem. — Samo prvovrstni izdelki na »Flachmaschine« pridejo v poštev. Začetek izdelave v mesecu decembru. Ponudbe z vzorci prinesiti dne 27. okt. v hotel Union, Ljubljana, od 9—12 in 14—16.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. tiskarne, Ljubljana, 29. zvezek: Sarinjak, IZPOD GOLICE, 30. Din. — 31. zvezek: Sarinjak, NA POLJU SLAVE, 28. Din. — 32. zvezek: Sarinjak, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28. Din. — 33. zvezek: Sarinjak, ZAGORSKI ZVONOVI, 28. Din. — 34. zvezek: Sarinjak, NA SINJU, 30. Din. — 35. zvezek: Sarinjak, CIRKUSKI OTROK, 28. Din. — 36. zvezek: Sarinjak, 40. Din.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Množica, ki je liki črn rob obkrožala Solentsko obalo in pečine, je pela sama od sebe staro pesem. Ne menej se za vso politično napetost, so priromale sem množice, da vidijo sportno prireditve. Toda pogled na nepremagljivo angleško brodoge je dal povod za ta naravni izbruh patriotskega čustva. Spretno je znala vlada vpoštevati to čustvovanje množice in se obenem pripraviti na bojno pripravljenosti zračnega brodoge. Prepevanju, mahanju z robci in klobuki ni bilo konca ne kraja, dokler je bilo opaziti zadnje letalo. Potem... je prav tako mahoma, kakor se je pojavilo, brodoge zopet izginilo. Od Yarmoutha do Atlantika, od Orkneyskih do Kanalskih otokov je stalo zopet nad obalo nalik sklenjenemu rovu sršenov. Pripravljeni, da napade in uniči s strupenim želim vsakega nasprotnika na vodi in v zraku.

Del obale je pustila množica praznega. Tu so stale zračne jahte, v katerih so dospeli k prireditvi odlični člani prirediteljskih klubov. Tam, težka in široka jahta razdež¹ iz Rankure, bogata na okrasnih in svetlečih se liki zlato. Nekoliko metrov oddaljeni čudoviti zrakoplovi Norfolkov, Sommersetov, Cecilov in mnogih drugih. Sredi vseh teh potegnjenih trup jahte iz aluminija. Pripadala je četrtemu lordu britske admiralitete, njegovemu gospodu lordu Horacu Maitlandu iz Maitland Castle.

¹ indski princ.

Lord Horac Maitland je upravljal v svoji službi zračno bojno brodoge. Bil je član predsedstva »Imperial Aero kluba« in v veliki sprejemnici njegove jahte so se shajali vsi ti plemenitaši po rojstvu in denarni mogotci, katerih zrakoplovi so pokrivali polje.

Jahtina sprejemnica je nudila po velikih zelon-skih zrcalih prost razgled na tri strani. Samo četrti stena je bila masivna. Dvoje ozkih duri je vodilo v zasebne in poslovne prostore zrakoplova. Na srednjem delu stene se je nahajala skupina palm in listnat. Ogromna levja glava iz težkega bronu je bila pritrdjena v prsni višini na steni in metala curek sveže vode v školjko med palmami. Med njimi so bili razvrščeni stoli in mize.

Tu je sedela gospodarica jahte lady Diana Maitland v krogu svojih obiskovalk. Gospodje so prišli brez izjeme vsi v klubski obleki, prav tako je imela tudi lady Diana sportni jopič aerokluba na sebi. Vitka in šibka je izgledala njena mladostna postava v kratkem krilu in tesni jopi iz mornariško modrega platna. Z napeto pozornostjo so tudi gospe sledile dogodkom v zraku, s posebnim zanimanjem lady Diana sama. Vedno znova je nastajala daljnogled, da ji ne bi ušla nobena posameznost. Njene temne oči so žarele od razburjenja. Lahka rdečica je pokrivala njena lica. Vse je drgetalo v njej, kakor da bi se sama udeleževala tekmam tam gori. Kdor jo je opazoval, je lahko ugotovil, da njena čud in narava nista angleški, da se ni zanimala le kot žena zračnega ministra za te prireditve, ampak da se je močneje veselila teh razburljivih bojnih iger radi svoje drugačne narave, kakor gospe njene okolice, ki so pri svoji težki angleški

krvi tudi tu ohranile običajno hladnost. Zadnja letala angleške vojne sile so izginjala na obzorju. Vsi gostje so vedeli, da se imajo za pravkar gledano predstavo zahvaliti lordovim odredbam, in niso prikrivali svojega priznanja.

»Sijajno,« je renčal Komodor Morison, »škoda, da ni bilo Američanov tu. Premislili bi se potem, da bi začeli z nami.«

Američani ne bodo prišli,« je pripomnil suho Mr. Pykett, avstralski kralj bombaževine.

»Stavimo, da pridejo?« mu je vpadel viscount Roberts v besedo. Grof William Roberts, ki ni nikdar izpustil priložnosti, da ne bi tvegala stave.

»Jaz vendar mislim, da ne,« je menil mr. Pykett. Grof je izlekel uro. »Deset funtov na to, da bo prvo ameriško letalo v petih minutah tu.«

Lord Horac Maitland je stal tik ob njem. Ostro začrtane poteze njegovega gladko obritega obraza so zadrževale. Poznal je Ameriko in Američane. Dances je bil blizu štiridesetih. Že tri leta nosi lordski naslov in z njim zvezane dohodke. Toda lordski naslov je dobil nepričakovano radi cele vrste smrtnih slučajev. Prejšnjih deset let je živel kot priprost g. Clinton v Združenih državah. Nič kaj premožen. Primoran, da plava v toku življenja in se bori za obstanek. Takrat, pet let je zdaj od tega, je oženil Diano, ki je bila slavna pevka v čikaški glavni operi, živel z njo še dve leti v Državah, dokler mu ni pripadlo plemstvo. Prinesel je s seboj na položaj angleškega plemiča življenjsko izkušnost ameriškega trgovca. Ni čuda, da je kmalu igral vlogo tudi v političnem življenju in razmeroma mlad vršil službo admiralskega lorda.